

36

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Representantskapsmøte
20. mai 1980

INNHOLSFORTEGNELSE

PROTOKOLL

fra ordinært representantskapsmøte

20. mai 1980

Talertale	4
Åpning og avslutning	5
Beretning for 1979	6
Ragnvald 1979	7
Valg av leder	10
Ansettelse av revisor	14
Ansettelse av distriktssekretærer	14
Opprettelse av nye distriktskontorer	16
Den faglige og politiske situasjonen	17
Sekretariatets forslag til uttalelse	20
Prøveutdeling for LO's barne- og ungdomsbokkonkurranser 1979	26
Inndrag fra statstilskotten	27
Ordsifet	43
Valg av leder	44
Representantskaps uttalelse	45
Avslutning	46
Navneliste	91

PROTOKOLL

for ordinært representantskapsmøte

20. mai 1980

ARKIVET I OSLO

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side:
Talerliste	4
Åpning og konstituering	5
Beretning for 1979	6
Regnskap for 1979	7
Valg av hovedkasserer	13
Ansettelse av revisor	14
Ansettelse av distriktssekretærer i Bergen og Kirkenes	14
Opprettelse av nye distriktskontorer	16
Den faglige og politiske situasjonen	17
Sekretariatets forslag til uttalelse	35
Premieutdeling for LO's barne- og ungdomsbokkonkurranse 1979 ..	36
Innlegg fra statsministeren	39
Ordsiftet	43
Voteringen	84
Representantskapets uttalelse	88
Avslutning	89
Navneliste	91

TALERLISTE

	Side
Amundsen, Oddvar	73
Andreassen, Thor	7,12
Bach, Odd	46
Balstad, Jan	43,75
Buck, Liv	36
Bækholt, Arnt	31
Christoffersen, Kjell	54
Eidsvik, Steinar	61
Eriksen, Svenn	58,76
Fjellheim, Svein	48,73
Flesvig, Ole	68
Frøysland, Rolf	14,49,77
Grimnes, Gunnar	60
Halvorsen, Thor	5,6,7,11,12,13,14,16,17,80,89
Hansen, Harald	7,57
Hasla, Arne	53
Hysvær, Einar	15,66
Haavik, Lars	52,79
Isaksen, Odd	51
Jacobsen, Ingeborg	63
Johannessen, Nils H.	15
Kolstad, Walter	66
Kristensen, Willie	12
Markussen, Olav	79
Martinsen, Kjell	70
Moe, Else	73
Morgenlien, Svein	74
Nilsen, Arne	78
Nilsen, Finn	64
Nordli, Odvar	39
Olsen, Harald H.	6
Skjønberg, Kari	37
Svensson, Arthur	55
Svestad, Rolf	71
Thingvold, Ann Jorid	62
Thoresen, Wilhelm	72
Totland, Otto	13,15,59
Tveiten, Martin	69
Uglem, Albert	29

Landsorganisasjonen i Norge

holdt ordinært representantskapsmøte *tirsdag den 20. mai 1980* i Folkets Hus' store sal i Oslo.

Møtet ble åpnet kl. 10.00 av formannen, *Tor Halvorsen*, som på Sekretariatets vegne ønsket Representantskapets medlemmer og innbudte gjester hjertelig velkommen.

Tor Halvorsen la fram følgende forslag til

SAKLISTE:

1. Beretning for 1979.
2. Regnskap for 1979.
3. Valg av hovedkasserer.
4. Ansettelse av revisor.
5. Ansettelse av distriktssekretær i Bergen og Kirkenes.
6. Opprettelse av nye distriktskontorer.
7. Den faglige og politiske situasjon.

Ingen hadde merknader til forslaget til sakliste, og den ble enstemmig godkjent.

Følgende forretningsorden ble enstemmig godkjent:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LOs presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse, og for siste møte ved dets avslutning.

SAKLISTA PUNKT 1 Beretning for 1979

Da man forutsatte at Representantskapets medlemmer hadde lest Beretningen på forhånd, refererte Tor Halvorsen hovedkapitlene, og anmodet om at de representanter som hadde kommentarer til de enkelte avsnitt i Beretningen tok dem opp etter hvert.

Denne fremgangsmåten ble godkjent.

Harald E. Olsen, Distriktskontoret i Porsgrunn, ba om ordet til hovedkapittel 9 — Statistisk oversikt: — Ved LO-kontoret i Porsgrunn, som omfatter Vestfold og Telemark, har vi en del kritiske bemerkninger til den gjengitte medlemsoversikt.

Saken har vært tatt opp gjentatte ganger. På side 265 vil dere se at når det gjelder f.eks. Norsk Arbeidsmandsforbund, så har dette forbundet ingen medlemmer i Vestfold. Det samme ser man gjør seg gjeldende i Aust-Agder. Forklaringen på dette er at Arbeidsmandsforbundet har en stor-avdeling som omfatter Østfold og Vestfold, med kontor i Moss. Alle medlemmer blir dermed registrert på Østfold. Når det gjelder Aust- og Vest-Agder, så har forbundet kontor i Kristiansand, hvormed alle medlemmene registreres på Vest-Agder.

Ved siste kongress var Rogaland tildelt tre representanter og Vestfold én på grunn av fordelingsnøkkelen. Ved henvendelse til forretningsføreren i Moss fikk vi oppgitt antall medlemmer vi hadde i Vestfold, slik at vi, i likhet med tidligere, fikk to representanter.

— Vi forsøker også bl.a. ved en rekke konferanser å se hvilken utvikling vi har i organisasjonsprosenten i forhold til den yrkesaktive befolkning i Vestfold og Telemark. I Telemark har vi en dekning på 60 prosent, mens vi har 47½ prosent i Vestfold.

Jeg tror imidlertid at dette ikke bare gjelder Arbeidsmandsforbundet, men at også f.eks. Jern og Metallarbeiderforbundet ikke lar Telemark få de representantene dette fylket tilkommer, bl.a. på bakgrunn av at vi har Kongsberg-avdelingen.

— Jeg er av den mening at vi bør kunne få oversikten slik at de medlemmer som er organisert i de forskjellige fylker, blir ført på det enkelte fylke, både ut fra spørsmålet om representasjon, men også for å kunne følge organisasjonsutviklingen.

Tor Halvorsen meddelte at statistikken var bygd på opplysninger som kommer inn fra forbundene, og at LO vil ta opp spørsmålet med forbundene om hvorvidt det er mulig å dele opp medlemsstatistikken slik at det blir ført på de enkelte fylkers statistikk. De totale tallene i statistikken er selvfølgelig riktige, men det er fordelingen på fylkene som da er gal.

Til oversikten i Beretningen over Diverse styrer og utvalg, etterlyste *Harald Hansen*, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, LO's representant i bedriftsforsamlingen i A/S Olivin!

— Senest i fjor ble det nevnt på generalforsamlingen at LO's representant ikke møter i denne bedriftsforsamling. A/S Olivin er nøkkelbedriften i Åheim, og bedriften har en produksjon som gir formaterialet olivinsand, det eneste kvartsfrie formateriale vi har.

Er ikke LO merksam på at man er representert i denne bedriftsforsamling?

Tor Halvorsen svarte at han ikke hadde kjennskap til at LO var representert i A/S Olivin, men at man skulle undersøke saken.

Det framkom ikke ytterligere bemerkninger til LO's beretning for 1979, og

den ble enstemmig innstilt til godkjenning overfor Kongressen i 1981.

SAKLISTA PUNKT 2: Regnskap for 1979

Dirigenten ga ordet til LO's hovedkasserer, *Thor Andreassen*, som tok for seg de enkelte regnskapene på overheadprosjektor.

— I 1979 hadde vi en kontingentinntekt på 65,1 mill. kroner og renteinntekter på 12,6 mill. kroner. Det betyr at vi til disposisjon for driften har 34,3 mill. kroner og til vedtektsfestede avsetninger bortimot 32 mill. kroner.

Vi har i år et overskudd på 11,5 mill. kroner, og jeg skal senere komme tilbake til hvorvidt dette kan anses som tilstrekkelig.

De totale inntektene har steget fra 66,9 mill. kroner i 1978 til 77,7 mill. kroner i 1979. Dette er fordelt slik at det til kamfon-

det er avsatt 14,8 mill. kroner, til A-pressen og faglig/politisk arbeid 16,3 mill., og utgiftene til driften har økt fra 29,4 til 33,2 mill. kroner.

Renteinntektene steg fra 9,2 mill. kroner i 1978 til 12,6 mill. kroner i 1979, dvs. en økning på 3,4 mill. kroner. Kontingenten økte med 7,4 mill. kroner.

Det er en vesentlig forbedring av kontingentinngangen og av de totale inntektene. På det forrige ordinære representantskapsmøte viste jeg hvordan medlemstallet i LO var sammenlagt, og vi kan nå se hvordan dette har utviklet seg fra 1978 til -79. Totalt har medlemstallet steget fra 712 000 i 1978 til 725 000 i 1979, med andre ord med over 10 000 medlemmer. Ser vi imidlertid på sammensetningen av medlemmene, så viser det seg at medlemstallet har økt med bare 7 000 yrkesaktive medlemmer.

Vi skiller mellom yrkesaktive og kontingentbetalende medlemmer, fordi kontingenten til LO blir betalt ut fra hvor mange merker det enkelte medlem løser. I 1978 representerte medlemmer som ikke betaler merker 79 000, mens det bare var 51 000 slike medlemmer i 1979. Det betyr at vi egentlig har fått en radikal bedring av kontingentinngangen, noe som bl.a. skyldes at man i forbundene har kommet fram til bedre trekksystemer. En annen viktig grunn er sikkert også at vi har fått fullt betalt under sykdom, som igjen betyr at vi også skal betale kontingent for sykdomsperioden.

Av kontingentøkningen på 7,4 mill. kroner, kan 2,5 mill. føres tilbake til at vi i hele 1979 har hatt 120 kroner til LO pr. medlem, mens vi i 1978 hadde 115. Den nye medlemstilførselen representerer om lag 0,8 mill. kroner, og bedret kontingentinngang utgjør hele 4,1 mill. kroner.

LOs totale *utgifter* har steget med 3,2 mill. kroner, noe som sikkert bl.a. skyldes at pris- og inntektsstoppen også har hatt virkning på våre utgifter. Vi må vel imidlertid regne med at det året vi nå er inne i vil endre noe av denne situasjonen. Til avdelingene har vi i 1979 brukt 16,4 mill. kroner — mot 15,3 mill. kroner i 1978, hvorav den vesentligste økningen skyldes styrkingen av juridisk kontor, av informasjonskontoret og internasjonalt kontor.

LO's egenkapital har nå kommet opp i 214 mill. kroner, og det vil si at vi i år har økt vår kapital med 27,2 mill. kroner, eller 14,5 prosent, — noe som igjen betyr at vi har økt realkapitalen bak hvert enkelt medlem.

Kampfondet er nå snart oppe i 130 mill. kroner. Av øvrige poster på balansekonto har vi kapitalkonto på 64,2 mill., vel 16 millioner i diverse avsetninger og 4,3 på eiendommer.

Konklusjonen blir da at situasjonen for LO er bedre enn hva som var tilfelle for ganske få år siden.

Det alt vesentlige av kapitalen er plassert i bank, for å kunne bruke pengene i en akutt situasjon og kunne frigjøre dem raskt. Resten er plassert med ca. 50 mill. kroner i eiendommer, hvorav Sørmarka representerer en vesentlig del.

Man må vel kunne si at overskuddet vi opererer med i regnskapet er akseptabelt. Det burde vel kanskje være slik — som vi nevnte forrige gang — at kontingenten bør dekke aktivitetene som drives. Vi har imidlertid kommet langt i retning av dette, men fremdeles må vi bruke om lag 1 million kroner av renteinntektene for å dekke opp LO's utgifter.

Jeg nevner dette fordi det vel bør være en målsetting at renteavkastningen i sin helhet går til kampfondet.

Så mye om LO's regnskap.

Regnskapene for Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttefond (AIS) viser at vi i inntekter har hatt 857 000 kroner, mot 696 000 i 1978. Forbundene har nå kommet mye bedre i gang med sine bevilgninger til AIS. AIS's totale formue pr. i dag er på kr. 1 785 000,—, som mesteparten er øremerket til spesielle tiltak. Dette legges i «bunnen» på såkalte NORAD-midler som vi har fått til disposisjon, slik at vi med egne midler finansierer om lag en femtedel. Vi kan derfor si at vi faktisk femdobler våre beløp. Av den totale kapitalen på nær 1,8 mill. kroner er mesteparten øremerket til bestemte prosjekter, og det er en meget omfattende virksomhet som drives i AIS' regi.

Når det gjelder regnskapene for *Folkets Hus Fond*, er situasjonen at vi totalt i inntekter — renteinntekter og kontingent overført fra LO-kontingenten — har fått inn 2,4 millioner kroner. Kontingenten fra LO er 781 000 og renter av bankinnskudd er ca. 66 000 kroner. Utgiftene viser 501 000 kroner, mens 655 000 kroner er overført Folkets Hus' Landsforbund. Fondet brukes jo utelukkende til finansiering av Folkets Hus, og totalt har Fondet en formue på 27 983 000 kroner. Dette betyr at vi har økt formuen fra i fjor med 1 754 000 kroner. Av dette har vi i såkalte høyrenteobligasjoner plassert 22 mill. kroner, mens vi til lave rentesatser opererer med ca. 3,7 mill. kroner. Resten — 2,1 mill. kroner — har vi i bank.

Opplysnings- og utviklingsfondet hadde en total inntekt på vår side på 25,4 mill. kroner i fjor, mens inntektene i år er på 43,8 mill. kroner. Imidlertid ligger det i disse 43,8 mill. kroner et forhold som er litt mer optimistisk enn beløpet skulle tilsi, idet Rikstrygdeverket — som krever inn disse pengene fra den enkelte arbeidsgiver — har lagt om sine innkrevingsrutiner. De er blitt mer effektive, slik at i dette regnskapet ligger det egentlig et oppgjør for 13 måneder. Justerer vi beløpet i forhold til disse merinnbetalingene, som bare vil forekomme i 1979, så betyr det at et rent regnskapsår ville ha innbrakt 39,5 mill. kroner i 1979. Dette er midler som i det alt vesentlige går til opplysningsvirksomheten.

I 1978 fikk vi fra den private sektor 16,7 mill. kroner, mot 31,5 mill. kroner i 1979. Beløpet fra 1979 er mer reelle tall enn vi presenterte i 1978 på grunn av de omstendigheter jeg redegjorde for ved representantskapsmøtet i fjor. Man må da imidlertid huske på at dette er for 13 måneder, slik at det blir justert i årene framover.

OU-fondets formue har utviklet seg slik: Den var i 1977 7,3 mill. kroner, i 1978 11,8 mill., i -79 7,1 og 1. januar i år var den på 14 mill. kroner.

Vi skulle nå være i rute med OU-fondet, og jeg tror da det vil være lettere å budsjettere for årene som kommer med bakgrunn i dette.

Jeg vil til slutt ganske kort nevne regnskapet for Pensjonskassa. Pensjonskassa er nå under behandling i Sekretariatet, og det er lagt fram en utredning som viser hvilke forpliktelser fagbevegelsen samlet har overfor Pensjonskassa. En vil i et større møte i Sekretariatet tilrettelegge en behandlingsform slik at man eventuelt kan komme fram til en måte å løse de fremtidige økonomiske forpliktelser på. Det foreligger et meget omfattende materiale, og Sekretariatet vil nødvendigvis måtte bruke noe tid på dette.

Etter at Sekretariatet har tatt stilling til saken, vil den i samsvar med vedtektene bli forelagt Representantskapet, etter all sannsynlighet ved neste representantskapsmøte.

Pensjonskassas situasjon er kort fortalt slik at vi i dag har 20,5 mill. kroner i formue som er frosset fast. Av dette betalte vi i 1979 ut i pensjoner 16,9 mill. kroner. Det alt vesentligste er alderspensjoner med 11,5 mill. og 5 mill. kroner i enke- og barnpensjoner. Situasjonen er den at vi i rene medlemsinnskudd fra medlemmer av pensjonskassen som er i arbeid får inn 2,8

mill. kroner. Vi får et tilskott fra LO på 1,3 mill. og 0,9 mill. kroner kommer inn i form av renteinntekter. Det resterende — ca. 12 mill. kroner — er egentlig kassas underskudd, som blir utliknet ved hjelp av garantitilskott. Dette garantitilskottet vil øke i årene som kommer etter hvert som vi får flere pensjonister. Aktuarer vi har benyttet til å beregne dette, har kommet fram til at fra 1979 og fram til 1986 vil det beløp hvert enkelt forbund i dag betaler i garantitilskott minst bli fordoblet, forutsatt at vi ikke har en inflasjonstakt på mer enn 6 prosent. Hvis vi f.eks. kommer opp i 8 prosent, så vil det todobles i 1986. Jeg nevner dette som stikkord for å vise hvilke problemer vi står overfor.

Tor Halvorsen takket Thor Andreassen for redegjørelsen for regnskapene, og ga ordet til revisjonssjef *Arne G. Strangel*, som leste følgende *revisjonsberetning til regnskapene for 1979*:

« Vi har idag gått igjennom og underskrevet regnskapene for året 1979 for Landsorganisasjonen i Norge med underregnskaper, Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse, Folkets Hus Fond og Opplysnings- og Utviklingsfondet.

For Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite og Fagorganisasjonens Stønadskasses Fond er det avgitt egne beretninger.

Revisjonen er utført fortløpende og i samsvar med vedtekter og gjeldende bestemmelser om revisjon og god revisjonsskikk.

Bilagene er gjennomgått av Revisjonsutvalget i dets møter gjennom året.

Det er påsett at det foreligger tilfredsstillende legitimasjoner for de foretatte posteringer. Det er videre kontrollert at utbetalinger av ekstraordinær karakter støtter seg til organisasjonsmessig fattede vedtak ifølge protokoller.

For renteinntektene av de opparbeidede fonds i sykelønnsordningen og anvendelsen av disse midler er det utarbeidet en egen oversikt som følger regnskapet.

Ifølge innhentede oppgaver utgjorde Landsorganisasjonens garantiansvar ved årets utgang kr. 1 617 084,—.

Vi finner at de framlagte regnskaper er tilstrekkelig spesifisert. De er satt opp i samsvar med grunnsetninger

for en ordentlig regnskapsførsel og gir etter vår mening et riktig bilde av den økonomiske forvaltning i 1979 og den finansielle stilling ved årsskiftet.

Regnskapene innstilles til godkjenning.

Oslo, den 7. mai 1980.

Landsorganisasjonens Revisjonsutvalg	Landsorganisasjonen i Norge Revisjonskontoret
Harry Jørgensen Storm Lundberg Jens P. Torp	Arne G. Strangel

Willie Kristensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, sa at forbundets representanter også tidligere hadde gitt uttrykk for at Pensjonsskassens økonomi var svært bekymringsfull.

— Hovedkassereren sa for ett år siden at saken skulle få første prioritet på neste representantskapsmøte. Jeg vurderer imidlertid ikke de store problemer som foreligger. Men det er nå ikke lenger mulig for vårt forbund å kunne innfri de forpliktelser dette medfører.

Thor Andreassen sa at han vedkjente seg at det var lovet at saken skulle legges fram på dette representantskapsmøte, men at det også forteller noe om situasjonen at man ikke har klart å bli ferdig til denne tid.

— Vi kan ikke løse noen fra forpliktelsene, fordi dette er en felles forpliktelse.

Materialet som skal legges til grunn for det vedtak som må fattes, er ferdig utarbeidet, og er blitt delt ut til Sekretariatets medlemmer. Sekretariatet vil imidlertid bruke tid på dette, slik at de er sikre på at løsningen de kommer fram til holder.

Det kom ikke fram ytterligere kommentarer til regnskapene, og Tor Halvorsen framsatte forslag om at regnskapene for 1979 blir oversendt LO-kongressen 1981 med anbefaling om godkjennelse.

VEDTAK: Samtlige regnskaper ble enstemmig innstilt til godkjennelse overfor Kongressen i 1981.

SAKLISTA PUNKT 3: Valg av hovedkasserer

LO's formann, Tor Halvorsen: Som Representantskapet vil være kjent med, er vår nåværende hovedkasserer, Thor Andreassen, blitt ansatt som administrerende direktør i Forsikringsselskapene Samvirke. På grunn av hans meget brede erfaring på mange felter innenfor fagbevegelsen, var det ingen stor uenighet om at Thor Andreassen var den som best kunne bekle den viktige stillingen i Samvirke, som selvfølgelig vi er meget opptatt av skal utvikle seg tilfredsstillende både organisasjonsmessig og på andre måter.

I den forbindelse har Sekretariatet — på samme måte som tidligere — latt dem som var i valgkomitéen på siste kongress danne en valgkomité, som skal gi innstilling til Sekretariatet, som igjen innstiller overfor Representantskapet.

Tor Halvorsen ga deretter ordet til formannen i det han kalte «den lille valgkomité», Otto Totland, som orienterte om arbeidet i valgkomitéen.

— I LO's vedtekter står det følgende når det gjelder supplerings:

«Å foreta suppleringsvalg for den gjenværende del av kongressperioden i tilfelle noen av de valgte tillitsmenn er fratrådt.»

Otto Totland anbefalte Representantskapet å godkjenne Sekretariatets innstilling som lyder:

«Sekretariatet foreslår overfor Representantskapet at Svein-Erik Oxholm velges som ny hovedkasserer for den resterende del av kongressperioden.

Sekretariatet gis fullmakt til å konstituere ny sekretær i stedet for Svein-Erik Oxholm for resten av kongressperioden.»

Ingen forlangte ordet til Sekretariatets innstilling, og saken ble tatt opp til

votering:

VEDTAK: Svein-Erik Oxholm ble enstemmig valgt til ny hovedkasserer.

SAKLISTA PUNKT 4: Ansettelse av revisor

Tor Halvorsen refererte følgende innstilling i denne saken:

«I Revisjonsutvalgets møte den 18. september 1979 ble det foreslått å tilsette Thorstein L. Pedersen som revisor etter Harald Michaelsen som er sluttet etter oppnådd pensjonsalder.

INNSTILLING: Thorstein L. Pedersen tilsettes i den ledige stilling som revisor ved Landsorganisasjonens Revisjonskontor.

Gjensidig prøvetid 6 måneder.

Lønn etter lønnstrinn 18 i Statens lønnsregulativ.»

Ingen forlangte ordet til saken. Den ble deretter tatt opp til

votering:

VEDTAK: Thorstein L. Pedersen ble enstemmig ansatt som revisor.

SAKLISTA PUNKT 5: Ansettelse av distriktssekretærer i Bergen og Kirkenes

Følgende innstilling ble referert av formannen, *Tor Halvorsen*.

«Sekretariatet behandlet i sitt møte 17. mars 1980 ansettelser i ledige sekretærstillinger ved distriktskontorene i Bergen og Kirkenes.

Det ble gjort slikt vedtak:

1. Ved LO's distriktskontor i Bergen ansettes søker nr. 12, Rolf Solberg Thorsen, Nesttun.
2. Ved LO's distriktskontor i Kirkenes ansettes søker nr. 6, Leif Laurila, Krokeldalen.

Det tas forbehold om godkjenning av ansettelsene på representantskapsmøtet 20. mai.»

Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, ba om ordet til innstilling nr. 1 — LO's distriktskontor i Bergen.

— Jeg kjenner ikke den foreslåtte kandidat, men jeg kjenner en annen søker til stillingen — Olaf Sandal —, og jeg finner det ganske uforståelig at man kan komme utenom en slik kandidat. Olaf Sandal har gått gjennom alle gradene i fagbevegelsen, — mangeårig tillitsmann på en stor bedrift, mangeårig fagforeningsformann i en stor forening. Han har hatt en rekke andre verv, både lokalt og sentralt. Han har et sterkt politisk engasjement, stor skoleringsvirksomhet, gjennomgått LO-skolen, flerårig forretningsfører i Bergen Handel og Kontor, sekretær i AUF og for tiden forretningsfører i AOF i Bergen. Han var for mange år siden aktuell som fastlønnet sekretær i NNN, men han kunne dessverre av familiære grunner ikke flytte til Oslo. Sandal har også menneskelige egenskaper av høy kvalitet.

Jeg må bare beklage at vi ikke har muligheter for å sikre oss en slik kandidat i et slikt verv innenfor fagbevegelsen. Det beste man kan si i den forbindelse er at vi får håpe AOF i Bergen fortsatt får dra nytte av Sandals kapasitet.

Otto Totland, Sekretariatet: — Det er et eget utvalg som behandler disse spørsmål, og utvalget har vurdert kandidatene.

Når jeg tar ordet, så kan jeg bekrefte mye av det Rolf Frøysland sa om Olaf Sandal og hans dyktighet. Tross det, synes jeg at når et utvalg har diskutert mange forskjellige kandidater og kommet til dette resultatet, vil det være riktig av LO's representantskap å bøye seg for dette.

Nils H. Johannessen, Sekretariatet: — Frøysland beklaget at Sandal ikke ble innstilt, og det vil vel i realiteten si at han beklager at Rolf Solberg Thorsen er innstilt. Det synes jeg nok ikke bør stå uimotsagt. Vi kan si det samme om Rolf Solberg Thorsen som det er sagt om den andre kandidaten. Han er en meget aktiv faglig og politisk tillitsmann, ansatt på vårt avdelingskontor.

Det eneste jeg kunne si til innstillingen er at vi beklager at vi mister Solberg Thorsen, både på vårt kontor og i vårt forbundsstyre. Men jeg tror det er til gagn for LO, og det er etter min mening det vesentlige.

Einar Hysvær, Sekretariatet, ville for ordens skyld gjøre merksam på at han som medlem av Sekretariatet stemte for Olaf Sandal som distriktssekretær i Bergen.

Innstillingene ble deretter tatt opp til

votering:

VEDTAK: Rolf Solberg Thorsen, Bergen, ble enstemmig ansatt som sekretær ved LO's distriktskontor i Bergen.

Leif Laurila, Krokeldalen, ble enstemmig ansatt som sekretær ved LO's distriktskontor i Kirkenes.

SAKLISTA PUNKT 6: Opprettelse av nye distriktskontorer

Tor Halvorsen: — Som Representantskapet vil være kjent med, har vi med jevne mellomrom — og kanskje i sterkere og sterkere grad — fått oppfordringer, både i Representantskapet og på Kongressen — om å opprette distriktskontorer i samtlige fylker.

Forholdet er at det er tre steder hvor vi nå har felles distriktskontor for to fylker — Vestfold og Telemark, med kontor i Porsgrunn — Aust- og Vest-Agder, som har kontor i Kristiansand S, — og Sør- og Nord-Trøndelag, med kontor i Trondheim. Alle disse kontorene har to sekretærer hver. Ønsket fra organisasjonene i de respektive fylker har vært å få én sekretær i hvert fylke som skal være ansvarlig for sitt arbeidsområde innenfor fylket.

Denne saken er blitt vesentlig aktualisert ved at vi nå har opprettet fylkesorganer, i tråd med utviklingen av den fylkeskommunale politiske del, slik at vi har fått et organisasjonsledd i fagbevegelsen på fylkesplanet. Med det som utgangspunkt, og det viktige arbeidsområdet som ligger både på det faglige og politiske plan i den forbindelse, har Sekretariatet sett det både ønskelig og nødvendig at vi får et prinsipielt vedtak i Representantskapet om at vi har fullmakt til å arbeide for konkret å gjennomføre spørsmålet om et kontor i hvert fylke. Dette er det prinsipielle vedtaket.

I tillegg til dette er det et konkret vedtak om at man som første steg oppretter distriktskontor i Aust-Agder, og at kontoret legges til Arendal. Forhåndsarbeidet for å kunne etablere dette raskt er allerede satt i gang, dersom Representantskapet gir sin tilslutning til forslaget. Jeg tror dette er en både riktig og nødvendig utvikling.

Jeg kjenner også til ønsket om å bygge ut de enkelte konto-

rer i større grad når det gjelder konsulenter, ikke minst for å kunne ivareta den innadvendte og faglige aktiviteten og opplysningsaktiviteten. Det er da en sak man får komme tilbake til etter hvert som mulighetene byr seg på dette området.

Med det som utgangspunkt, legger jeg på vegne av Sekretariatet fram følgende forslag:

«LO oppretter distriktskontor i Aust-Agder. Kontoret legges til Arendal.

Sekretariatet gis fullmakt til, når forholdene ligger til rette for det, å opprette distriktskontorer i Vestfold og Nord-Trøndelag.»

Ingen av Representantskapets medlemmer forlangte ordet til dette punktet på saklista, og *Tor Halvorsen* sa at han våget å trekke den konklusjon av dette at representantskapsmedlemmene var enig i riktigheten av å gå til dette skritt.

VEDTAK: Det foreliggende forslag ble enstemmig godkjent.

Etter en kort pause i Representantskapets forhandlinger, overtok LO's nestformann, *Leif Haraldseth*, som dirigent.

En gikk deretter over til behandling av

SAKLISTA PUNKT 7: Den faglige og politiske situasjon

Dirigenten ga ordet til LO's formann, *Tor Halvorsen*, som holdt følgende innledningsforedrag om «Den aktuelle situasjon»:

— Vi gikk inn i tariffrevisjonen 1980 med bred enighet om hovedsaken, — nemlig prioriteringen av de lavest lønte. Dette kom noe i bakgrunnen da Representantskapet for 5 måneder siden fastla prinsippene for inntektsoppgjøret. Den reelle uenighet som forelå begrenset seg nesten alene til valget av oppgjørsform. Noen oppfattet dette som tegn på at norsk fagbevegelse var inne i en opprivende indre strid. Uenigheten som kom til uttrykk ved forrige representantskapsmøte, var ikke et uttrykk for uenighet om hovedprinsippene i oppgjøret. Uenigheten var mer et uttrykk for den leting etter avklaring og den

tvil som har vært om valg av selve oppgjørsformen. Med forbehold om resultatet fra de forbundsvise forhandlinger som gjenstår, har vi fått bevist at det er flere mulige oppgjørsformer, uten at vi nå kan si at vi har funnet den endelige.

I de aller fleste land er det få spor til bedring i den økonomiske situasjon. Utviklingen i utenriksøkonomien blir stadig mer tyngende for de fleste land. Det er bare i unntakstilfeller lønns-mottakerne kan kalkulere med å bedre sin økonomiske situasjon, — for de fleste er situasjonen redusert kjøpekraft.

I tillegg har flere regjeringer redusert de offentlige budsjetter på en måte som særlig rammer lønnstakergruppene. Våre fagforeningskamerater i den britiske landsorganisasjonen kan fortelle oss mye om konservative regjeringer som virkelig kjører borgerlig politikk og blindt setter sin lit til kreftenes frie spill. Verst er likevel arbeidsløsheten. Vi ser ingen tegn til at økningen i ledighetstallene skal stanse opp, for ikke å snakke om å få dem redusert.

For vårt eget land kan vi riktignok vise til at Norges situasjon er annerledes og vel må kunne sies å være positiv. Bl.a. kan vi nå vise til overskudd i utenriksøkonomien. Vi skal vokte oss for å trekke for vidtgående konklusjoner på et slikt grunnlag. Det er fortsatt slik at Norge er mer avhengig av omverden enn de fleste andre land. Hele vår økonomi hviler på mulighetene til å selge omtrent halvparten av hva vi produserer. Tilsvarende er vår levestandard sterkt avhengig av at vi fortsatt kan importere halvparten av vårt totale forbruk. Dette gjør oss meget ømfendtlige overfor utviklingen i andre land. Vi kjenner det gjennom de avsetningsvansker vi har vært gjennom for norske eksportprodukter. Vi kjenner det fra den prisstigning vi importerer utenfra gjennom den store importen vår levestandard er avhengig av. Vi har med andre ord en meget stor interesse av å snu den foreliggende trend fra fortsatt tomgang i store deler av det økonomiske maskineri og økende ledighet i mange land.

Fem hovedspørsmål har vært avgjørende for inntektsoppgjøret i 1980:

For det *første* skulle de lavest lønte gis et skikkelig løft og få forbedret sin kjøpekraft.

For det *andre* skulle innretningen av oppgjøret og det samlede økonomiske utslag bidra til fortsatt prioritering av den fulle sysselsettingen.

For det *tredje* skulle vi forsøke å opprettholde kjøpekraften på 1978-nivået for de brede inntektsgrupper.

For det *fjerde* skulle innretningen og den samlede økonomiske kostnad bidra til en begrenset prisutvikling, og i tillegg måtte myndighetene forplikte seg til en politikk i samme retning.

For det *femte* ville en bevare den forbedring i konkurransevnen som var oppnådd i 1978 og 1979, og om mulig forbedre situasjonen ytterligere i 1980.

La meg først si noe om sysselsettingen, prisutviklingen og konkurranseforholdet.

Sysselsettingspolitikken har hatt og skal ha første prioritet. Det er det enighet om i den politiske og faglige arbeiderbevegelse. Jeg vil tro at denne prioriteringen er alment akseptert, selv om ikke alle ser ut til å ha samme vilje til virkemidlene som de sier de har til målene.

Vårt rulleblad er sterkt på sysselsettingens område. Norge står i en helt særegen stilling. Vi har vist i praksis det alle er flinke til å si seg enige i ved høytidelige anledninger.

1980 vil trolig ytterligere forbedre situasjonen. Også inntektsoppgjøret vil bidra til dette. Jeg vil hevde at vi nå kan legge grunnlaget for en fortsettelse av denne sysselsettingspolitikken inn i 1980-årene. Det er gjort beregninger om at sysselsettingen vil kunne øke med en hel prosent i 1980. Det tilsværer nærmere 20 000 årsverk. Antallet arbeidstakere som dermed får jobb kan bli enda større, og det tror jeg vi skal og må regne med. Det har sammenheng med utviklingen vi har hatt over flere år. Antallet deltidsjobber er også sterkt økende. Dette har vist seg å bety mye for kvinners muligheter til å delta i arbeidslivet. Det er nemlig fortsatt slik at mange kvinner og familier ser dette som eneste mulighet for å kombinere arbeid med omsorgsfunksjoner i hjemmet. Selv om vi er programforpliktet til å endre tradisjonelle kjønnsrollemønstre og bl.a. derfor bør bidra til deltidsmuligheter for *begge* kjønn, er dette fortsatt situasjonen. Det er også klart at fagbevegelsen etter hvert får en noe endret holdning til deltidsarbeid når det får et omfang som nesten kan gjøre normalarbeidsdagen til unntaket.

Vi er heldigvis ikke i en slik situasjon nå, men vi skal ikke se bort fra at økningen i deltidsjobber blir så eksplosiv at vi må være på vakt. Fagbevegelsen i de land hvor en har kommet lenger enn oss på dette området, er allerede i gang med en omprøving av sine synspunkter på deltidsarbeidet og hvilken plass det bør ha i arbeidslivet.

Ut fra de samlede sysselsettingstall for hele landet og sammenliknet med situasjonen i andre land, er det fullt mulig å gi uttrykk for at vi har full sysselsetting i Norge.

For annet år på rad ser det nå ut til at prisutviklingen i Norge vil ligge i underkant av prisutviklingen hos våre konkurrenter.

For industrilandene, eller det som omtales som OECD-området, regner en nå med en prisstigning på 13 prosent. For de viktigste land Norge konkurrerer med er det snakk om 11 prosent.

I forbindelse med Riksmeklingsmannens rammeforslag er det forutsatt en prisstigning på 9,5 prosent. Det er mulig dette er en ambisiøs målsetting. Like fullt bygger rammeforslaget på denne forutsetning. Det er derfor viktig at alle forhold som påvirker prisutviklingen innenlands reguleres ut fra hensynet til å holde fast ved prisforutsetningene.

Andre inntektsforhandlinger utenfor LO—N.A.F. og stats- og kommuneoppgjøret som nå er i havn, må også innrettes etter dette hensynet. I dette inkluderer jeg også jordbruksforhandlingene. Det er viktig for fagbevegelsen at jordbrukets inntektstillegg holdes innenfor rammen for lønnstakernes tillegg. Alt ved Representantskapets møte i desember i fjor ble dette stilt som en forutsetning for et samordnet kombinert oppgjør. Jeg ser heller ikke bort fra at det resultat som kommer for jordbrukets område må få et begrenset utslag i prisene. Om nødvendig må myndighetene være innstilt på å sette inn tiltak. Hvilken form dette skal få må myndighetene eventuelt avklare nærmere.

For tredje år på rad ser det ut til at vi skal klare å forbedre vår konkurranseevne. Inntektsoppgjøret vil ikke bare medføre opprettholdelse av konkurranseevnen, men trolig gi en liten bedring. Alt i 1979 fikk den delen av vår industri som konkurrerer med andre ute eller hjemme, en forbedret fortjeneste. Disse vil ytterligere styrke sitt økonomiske resultat i år. Det er ikke vanskelig å sette opp mer eller mindre forståelige regnestykker om utviklingen i konkurranseevnen.

Det er også mulig å velge ulike tidspunkter for sammenlikning slik at utviklingen ser mindre gunstig ut. Jeg synes det må ha liten interesse å gå inn på slike mer eller mindre tilfeldige sammenlikninger for tiden bak oss. Situasjonen i dag bør være det avgjørende. Med det utgangspunktet står norsk næringsliv godt rustet til å greie årene framover med rimelig fortjeneste og sikring av arbeidsplassene.

Jeg har innledningsvis pekt på hvordan valget av oppgjørsform dominerte den innledende debatt foran inntektsoppgjøret. Alle som har fulgt forhandlingene på nært hold har fått se i praksis at dette var en ny oppgjørsform. Vi beholdt fordelene i den kombinerte oppgjørsformen, og denne gangen har det statlige bidraget virket forsterkende på profilen i rammeforslaget fra Riksmeklingsmannen. I tillegg til skattelettelser fra 1. juli vil den kraftige økningen i barnetrygden styrke den sosiale profilen i inntektsoppgjøret. Myndighetenes medvirkning har med andre ord virket som en oppfølging av de resultater vi har oppnådd overfor Meklingsmannen, og har gitt et vesentlig bidrag til innfrielsen av Representantskapets krav.

Vi har i tillegg utnyttet vår felles styrke gjennom den samordnede delen av oppgjøret.

Arbeidsgiverne sto overfor en samlet fagbevegelse. Lavtlønnskrevet var så sterkt forankret at en ikke på noe punkt var villig til å oppgi denne hovedprioriteringen. Når en setter hele den samordnede styrken i fagbevegelsen inn bak et slikt opplegg, skal det mye til for å kunne gå utenom dette, også for Riksmeklingsmannen når han kommer inn i oppgjøret.

I tillegg har vi greid å håndtere det nye elementet med frie forbundsvise forhandlinger innenfor den sentralt fastlagte rammen. Mange var nok skeptisk på hva dette skulle bety og hva en kunne få ut av det. Pr. dags dato har vi erfaringer som tilsier at denne alternative oppgjørsformen har vist seg mulig å gjennomføre.

Det er med andre ord mulig å tilpasse oppgjørsformen slik at en får ivaretatt de mer spesielle forbundsvise interesser. Jeg har tidligere bebudet en bred drøfting av oppgjørsformene ved neste Kongress, og jeg tror det vi nå har bak oss skal gjøre denne debatten enda mer interessant og konkret. Etter min oppfatning bør vi fortsatt holde oss til at oppgjørsformen ikke skal være noe prinsippsspørsmål, men et praktisk spørsmål i forhold til de sakene vi ønsker å prioritere. Det er ingen grunn til å endre dette. Vi kommer likevel ikke forbi det forhold at debatten om oppgjørsformene ofte er blitt bundet opp til et spørsmål om forbundsvist engasjement og kampvilje i motsetning til å sette forbundene i bakgrunnen med sine spesifikke interesser. Vi har nå fått gjennomslag for at dette kan kombineres. Med andre ord bør vi kunne forlate noen av skyttergravsposisjonene når vi på nytt skal ha kongress-debatt om oppgjørsformene i 1981.

Jeg finner ingen grunn til en detaljert gjennomgang av ram-

meforslaget fra Riksmeklingsmannen og de senere forbunds-
 vise forhandlinger og meklinger. Det meste er kjent for Repre-
 sentantskapets medlemmer. Dessuten viser jeg til den utlagte
 informasjonsbrosjyre vi utarbeidet umiddelbart etter at Riks-
 meklingsmannens forslag forelå. Dessuten foreligger rund-
 skriv nr. B — 37 som trykksak. Lavtlønnsgruppens resultat
 vil jeg imidlertid gjerne si noe mer om. Det viste seg mulig å få
 endret den gamle og urettferdige beregningsmåten om at bare
 menns lønninger skulle legges til grunn statistisk sett. Repre-
 sentantskapet valgte å satse på en endring for å få til veid gjen-
 nomsnitt mellom menn og kvinner. Det har vi oppnådd. Dette
 sammen med de graderte kronetilleggene fra 3 kroner til 50
 øre, vil gi en markert økning for de lavtlønte som ligger under
 90 prosent. Utgangspunktet for dette tillegget skal være lønns-
 nivået ved den enkelte bedrift. Dette er en stor endring fra tid-
 ligere, hvor bransjens gjennomsnitt har bestemt tillegget. For
 å belyse betydningen av denne endringen er Papirindustriar-
 beiderforbundet et godt eksempel. Tidligere har det ikke vært
 gitt lavtlønns tillegg for dette området p.g.a. for høyt gjen-
 nomsnitt i bransjen. Med den nye bedriftsvise modellen vil
 halvparten av forbundets bedrifter få tillegget, — enkelte med
 3 kroner fullt ut.

Garantiordningen var ett av punktene det knyttet seg spen-
 ning til ved oppgjøret. Innad i fagbevegelsen har vi helt siden
 Kongressens prioritering av de lavtlønte i 1977, arbeidet med
 ulike opplegg til en løsning. Også innad var det ulikt syn på
 hvordan vi skulle sikre en bedre ordning for de lavtlønte. Det
 endte med at vi før oppgjøret 1980 la til grunn Jern- og Metalls
 garantiordning. Riktig nok med den forskjell at Jern- og me-
 tallordningen hadde garantiprosenten knyttet til gjennomsnit-
 tet gruppevis for henholdsvis hjelpearbeidere, spesialarbeide-
 re og fagarbeidere. LO krevde og fikk en ordning som uavhen-
 gig av fagarbeiderstatus eller ikke knyttet hvert enkelt over-
 enskomstområde bedriftsvise til industrigjennomsnittet. Dette
 gir en mer sammentrengt lønsskala enn det som lå i Jern- og
 Metallarbeiderforbundets ordning, hvor lønnsdifferensierin-
 gen var opprettholdt gruppe for gruppe.

Det viktigste ved garantiordningen er ikke om vi havner på
 85 eller 87 prosent. Vi må legge vekt på det prinsipielle gjen-
 nomslaget vi her har fått med Riksmeklingsmannens hjelp.
 Dette er et grunnlag å arbeide videre på ved kommende opp-
 gjør.

Ordningen knytter seg ikke til det enkelte medlem. Det LO

krevde, og det som det er gitt gjennomslag for, knytter seg til
 at det gruppevis gjennomsnitt på bedriften ikke skal ligge un-
 der 85 prosent av industriens gjennomsnitt. De som kritiserer
 denne ordningen fordi den ikke omfatter det enkelte medlem
 og gir en individuell garanti, må ha misforstått. Represen-
 tantskapet har ikke krevd noen individuell garanti. Et slikt
 krav var heller ikke framme i debatten på representantskaps-
 møtet i desember. En slik ordning er imidlertid et krav som vil
 vokse seg fram. En garanti for det enkelte medlem må være
 målsettingen i videreutviklingen av det garanti-fundamentet
 vi nå kan bygge videre på. Som kjent har Jern- og Metallarbei-
 derforbundet i sine forbundsvis forhandlinger gjort forsøk på
 å få forbedret sin ordning til en individuell garanti. Det er ikke
 nådd fram med dette slik Metall krevde, men forslaget som
 foreligger er en videreutvikling i den retning jeg tror hele fag-
 bevegelsen bør gå inn på i neste omgang.

Vi er til sine tider blitt bebreidet for at arbeidet med lavt-
 lønnsproblemene bare er blitt puslearbeid uten særlig betyd-
 ning. Det er også dem som har betvilt vår felles vilje til å gå løs
 på problemene. Jeg har håp om at denne typen debatt er et til-
 bakelagt stadium.

Vi har også fått motargumenter overfor dem som mener
 lavtlønnsproblemene må løses ved offentlige tiltak som skat-
 ter og andre ordninger. Vi har fått vist at fagbevegelsen selv er
 i stand til å føre fram de lavtløntes interesser. Vi har også vist
 at vi mener alvor med dette. Vi har vist at tariffavtalene er et
 reelt virkemiddel for lavtlønnsgruppene. Vi har dessuten vist
 at solidariteten i fagbevegelsen også er sterk nok til å finansie-
 re halvparten av lavtlønnspakkas kostnad gjennom trekk- og
 overføringsordninger lønnstakerne i mellom. Vi har bare måt-
 tet ta til etterretning at bedriftene ikke er i stand til å lage en
 tilsvarende solidarisk ordning bedriftene i mellom. Det teller
 med i dette bildet at en har klart finansieringen av ordningene
 uten at statlige myndigheter er brakt inn med tilskudd.

Jeg ser ikke bort fra at denne ordningen også vil virke stimu-
 lerende på organisasjonsarbeidet. Med denne ordningen vil
 det ikke være like enkelt å oppfordre sine ansatte til å stå uten-
 for organisasjonene fordi de likevel loves tarifflønn. Det kan
 nå bli forholdsvis dyrt for den bedriften som fortsatt vil unngå
 fagorganisasjonen på denne måten. Jeg ser også mulighetene
 for at ordningene kan gi et stort antall nye medlemmer i lavt-
 lønnsgruppene, og at fondsmidlene derfor kan bli for små. Her
 kommer det inn at Riksmeklingsmannens rammeforslag for-

utsetter som hovedprinsipp at bedriftene og lønnstakerne skal dele den totale kostnaden. Det prinsippet må stå fast.

Det samlede resultat av tariff tilleggene og myndighetenes bidrag skal gi opprettholdelse av kjøpekraften på 1979-nivå for gjennomsnittsfamilien med to barn og en inntekt på ca. 80 000 kroner. Det ligger med andre ord en helt klar sosial profil i oppgjøret. Dette er noe svakere enn LO's krav, som bygde på opprettholdelse av kjøpekraften på 1978-nivå. Det er riktig at dette representerer en svakhet i rammeforslaget. Både forhandlingsdelegasjonen og Sekretariatet ga likevel forslaget sin foreløpige anbefaling som et grunnlag for forbundsvis forhandling.

Det er da lagt hovedvekten på *helheten* i forslaget. For mange har resultatet for de lavtlønte vært hovedsaken. Det er lagt særlig vekt på at vi denne gangen har greid et gjennomslag for de lavtlønte som vi ikke greide i de lange periodene med kontinuerlig vekst i norsk økonomi. At det var mulig, ble betvilt av mange. Derfor er det også blitt brukt ord som «historisk» om inntektsoppgjøret 1980. Jeg tror den betegnelsen er dekkende når det gjelder forholdet til lavtlønnsgruppene.

Ved alle kombinerte inntektsoppgjør har det vært tatt med en regningsmessig forutsetning om lønnsglidning. I dette oppgjøret er tallet 3 prosent i gjennomsnitt for LO-N.A.F.-området for kalenderåret 1980. Dersom glidningen skulle havne over disse 3 prosentene i gjennomsnitt for kalenderåret, skal det forhandles om et tak for 2. avtaleår. Selv om dette skulle skje, noe jeg ikke håper, må begge parter gå inn på innholdet i glidningen. Ingen kan se seg tjent med begrensninger som f.eks. rammer produktivitetsfremmende lønnsutvikling. Det har da også N.A.F. tidligere framholdt som viktig å unngå. Vi kan heller ikke akseptere begrensninger som avskjærer våre medlemmer fra å forhandle seg fram til en rettmessig andel av reell økonomisk forbedring i de enkelte bedrifter. I tillegg kommer det forhold at det i Riksmeklingsmannens rammeforslag er forutsatt at fagbevegelsen skal ha innsyn i de glidningsberegninger og den statistikk N.A.F. legger til grunn. Etter hvert som nye tall legges fram, er det forutsatt at partene skal avklare nærmere hva som ligger i tallene for lønnsglidningen.

Med andre ord vil det ikke foreligge noe annet enn en regningsmessig forutsetning om 3 prosent glidning i 1980. Det er altså *ikke* satt noe tak. Derimot vil en overskridelse av den be-

regningsmessige forutsetning *utløse forhandlinger* om et tak for 1981.

Forhandlingsdelegasjonens overveielser i forbindelse med Riksmeklingsmannens forslag knyttet seg mer til den reduksjon i *antallet* forhandlinger som forslaget innebærer. Den fundamentale forhandlingsrett er ikke berørt ut over denne reduksjon i antallet forhandlinger for det enkelte avtaleområde. Lokale forhandlinger skal fortsatt finne sted i tråd med LO's Handlingsprogram og de enkelte tariffavtaler. Jeg vil ikke forsøke å skjule at Riksmeklingsmannen har grepet inn i avtaleverket.

Jeg vil på den annen side understreke at dette inngrepet utelukkende går på at antallet reduseres til én gang og ikke på den fundamentale retten til slike forhandlinger.

Dette er ikke et gjennombrudd for N.A.F., som foruten inngrep i den fundamentale retten til lokale forhandlinger, også krevde avskaffelse av de lokale kampmidler ved lokale forhandlinger.

Det som foreligger er et forslag fra Riksmeklingsmannen, og det er den samlede pakkeløsning på grunnlag av dette som den enkelte står overfor å måtte svare ja eller nei til. Med en så sterk prioritering av de lavtlønte som ligger i dette, vil det ikke bli forstått om et slikt forslag som tilgodeser de lavtlønte skulle bli avvist.

Ved dette oppgjøret ble det lagt opp til en nærmere samordning mellom den private, kommunale og statlige sektor enn vi har hatt tidligere. Selve opplegget til dette ble utredet av en egen komité nedsatt av Sekretariatet etter forrige tariffoppgjør. Jeg tror det er bred enighet om at dette har fungert tilfredsstillende. Det har også vært nyttig. Vi har her hatt et sentralt samordningsorgan som under hele framdriften av de tre oppgjørene har kunnet tre i funksjon.

Jeg skal ikke gå spesielt inn på prinsippene som ligger i stats- og kommuneoppgjøret, men nøye meg med å vise til at den samme lavtlønnsprofilen har slått igjennom i de offentlige oppgjørene som i de private. Resultatene vil for begge grupper gi en parallell utvikling. Fra forhandlingene i staten og for kommunene vil det etter min innledning bli gitt en kort oppsummering av de viktigste punktene i forhandlingsresultatene.

Det er spørsmål som ikke helt og fullt er løst i tråd med Representantskapetets krav. Den situasjonen er ikke ny. Til syvende og sist er det en helhet som foreligger til vurdering. Ett av

de punktene hvor vi ikke nådde fram, var feriespørsmålet. Det var ikke mulig å få N.A.F. med på dette. LO har derfor tatt en protokolltilførsel hvor vi bebuder å reise dette for myndighetene.

Kravet til utvidet ferie har sitt utgangspunkt i Kongressens vedtak i 1977, og er nedfelt i LO's Handlingsprogram. Arbeiderpartiet har tilsvarende programforpliktelser. Feriespørsmålet sto også sentralt i Regjeringens langtidsprogram. Vi bør nå få en politisk avklaring av feriekravet så snart som mulig.

Det ser nå ut til at opposisjonen i Stortinget vil gjenta sitt opplegg fra desember, i forbindelse med at Stortinget nå får seg forelagt forskriftene til inntektsreguleringsloven. Det er lite nytt i det opplegg som hittil er skissert offentlig fra opposisjonens side med Høyre i fremste rekke.

Dersom noe fortjener betegnelsen nytt i denne sammenheng, er det imidlertid all grunn til å si seg overrasket over Norsk Arbeidsgiverforening. N.A.F. har avgitt en uttalelse til forskriftene som utmerker seg mest med sin ordrikdom, sitt ubeherskede språkbruk, sin uforbeholdne hyldest til landets uorganiserte og som er kjemisk fri for de bekymringsfulle uttalelser og påstander om landets økonomi og bedriftenes bæreevne som N.A.F. ustanselig framførte fra tariffoppgjørets innledning og helt til Riksmeklingsmannen skar igjennom med sitt rammeforslag.

Vi opplever N.A.F. som nesten null forhandlingsvillig overfor de organiserte, mens de noen uker senere er mer enn betalingsvillige overfor de uorganiserte.

At de samme synspunkter hører hjemme i Høyre og til dels andre borgerlige partier, er mindre overraskende. Vi har i årtier fått høre fra den kanten at å stå uorganisert er en menneskerett som krever respekt i et demokratisk samfunn. Fra de samme politikere understrekes det som en like klar menneskerett at de uorganiserte skal ha de samme lønns- og arbeidsvilkår som de lønnsinntakere som påtar seg *både forpliktelsene og rettighetene* i et solidarisk organisasjonsfelleskap med andre lønnstakere.

Vi har tidligere ikke hatt noen begrensning av arbeidsgivernes adgang til å gi sine uorganiserte også langt mer enn det de organiserte oppnår i sine solidariske forhandlinger. De uorganiserte har ingen krav å gjøre gjeldende. De er avhengige av det arbeidsgiveren er innstilt på å gi dem. Med inntektsreguleringsloven ønsket vi å skape balanse slik at arbeidsgiverne ikke fikk adgang til å gi mer enn det lønnsavtalene ga som resul-

tat. Lønnsutviklingen de senere år har jo vist at utviklingen har vært sterkere utenfor enn innenfor LO's medlemsrekker.

Det som skal være en begrenset adgang for arbeidsgiverne til å gi tillegg, ser for Høyre ut til å oppfattes som en lovregulert minstelønnsoverenskomst for de uorganiserte. Noe annet kan vanskelig ligge i de uttalelser som hittil er kommet fra det hold.

Representantskapet har tidligere gitt fagbevegelsens tilsvarende på sjarmoffensiven Høyre har hatt i gang en tid. Vi har sett av avisene at Høyre nå skal videreutvikle sin tilnærmingsslinje overfor fagbevegelsen.

Jeg vil oppfordre Stortinget til å innse det uakseptable i de utspill Høyre har kommet med og som N.A.F. nå har stilt seg bak. En forskjellsbehandling til fordel for de uorganiserte, vil være en kraftig belastning på det tillitsforhold inntektsoppgjørene i vår tid må bygge på mellom folkevalgte og organisasjonene. Det er også grunn til å være oppmerksom på hvilken betydning en uklok behandling av forskriftene kan medføre for den uravstemning som forestår. Representantskapet har tidligere gitt oppfordringer til Stortinget om denne saken. Det skulle være unødvendig å gjenta fagbevegelsens syn. I Sekretariatet har vi likevel funnet situasjonen så alvorlig at vi i forslaget til uttalelse også har tatt med dette spørsmålet.

Under Representantskapsmøtet i desember ble det reist flere spørsmål omkring november-avtalen mellom LO og N.A.F. Representantskapets vedtak om saken begrenset seg til å få seg forelagt en redegjørelse. Sekretariatets redegjørelse foreligger og er lagt ut i representantenes mapper.

Inntektsoppgjøret har preget arbeidet i hele fagbevegelsen siden høsten 1979. Det har vært en lang og til dels vanskelig prosess. Vi står nå foran avslutningen. Ved siden av arbeidet med tariffrevisjonen har vi i LO's administrasjon og i Sekretariatet kommet i gang med forberedelsene til Kongressen, som er fastsatt til 3.—9. mai 1981 i denne sal. Innkallingen med frister er under utsendelse. Vi regner med en hektisk forberedelse i grunnorganisasjonene fra inntektsoppgjøret er avsluttet til fristene går ut i oktober. Høsten bør stå i kongressens tegn. I tillegg til den generelle forslagsfrist, vil det bli lagt stor vekt på å få en bred drøfting av de faglige hovedoppgaver framover, slik de bør framstå i Handlingsprogrammet for perioden 1981 til 1985. I denne forbindelse vil det straks over sommerferien foreligge en høstpakke hvor det legges opp til debatt om følgende fem emner: LO i samfunnet, ny teknologi og syssel-

setting, industripolitikk, helsepolitikk og utviklingshjelp. Samtidig med at vi fra høsten ber om synspunkter på disse emnene legges det opp til en generell gjennomgåelse av hele Handlingsprogrammet slik kongressen vedtok det i 1977. Det er opplegget at denne debatten skal foregå i grunnorganisasjonene fram til 1. desember, da forbundene skal arbeide forslagene sammen til konkrete forslag i det nye programmet. Høsten 1980 vil stå i kongressens tegn. Arbeidet skal ende opp i et program for første halvdel av 1980-årene. Kongressen vil komme sammen under slagordet: «1980-årene, — mulighetenes ti-år».)

Dette Representantskapet skal ikke ta stilling til det foreliggende resultat av tarifforhandlingene. Det tilligger ikke Representantskapet å gi anbefalinger eller det motsatte. Det er Representantskapets suverene oppgave å fastlegge kravene til en tariffrevisjon. Men det er forbundenes organer som overfor medlemmene gir råd foran den endelige avgjørelsen gjennom uravstemning. Slik er det også for inntektsoppgjøret 1980.

Det som nå foreligger er forhandlingsresultatene fra statsoppgjøret og kommuneoppgjøret. For den private sektor har LO's forhandlingsdelegasjon mot én stemme anbefalt Riksmeklingsmannens rammeforslag som grunnlag for videre forbundsvise forhandlinger. Sekretariatet har enstemmig sluttet seg til dette syn. Representantskapet for sin del bør nøye seg med å påvise hvilket krav det selv har stilt og hvordan dette er ivare tatt. Det er dette som er lagt til grunn for det forslag til uttalelse som foreligger fra Sekretariatet. Min vurdering er at forslaget med de forbundsvise resultater som foreligger, *samlet* sett er et brukbart resultat. Det vil gi et markert løft for de lavest lønte som er større og bedre innrettet enn ved noe tidligere tariffoppgjør. Dette er en realitet som må tillegges avgjørende vekt når en vurderer det *samlede* resultat. I en oppsummering av resultatet er det nettopp de lavtlønte som er det avgjørende og som er av størst betydning. Det påhviler oss alle å trekke konklusjoner på dette grunnlaget. Lavtlønnsgruppene kan aldri nå lenger enn det et solid flertall, — høytlønnsgruppene inkludert — er villige til å være med på. Det er tatt et kjempe løft. Også på bekostning av ordninger vi helst hadde sett ubeskåret. Disse inngrepene er likevel en mindre belastning for dem det gjelder enn den fordel helheten i forslagene gir for dem som er mest avhengige av de sentrale oppgjørene.

Fagforeningskamerater: Det er dette som må være det ve-

sentlige. Det er dette forhold hver og en av oss skal si vår mening om i den forestående uravstemning.

Dirigenten, Leif Haraldseth, takket LO's formann for redegjørelsen. Han opplyste at man også ville få to korte orienteringer fra oppgjørene i den statlige og den kommunale sektor.

Dirigenten ga så ordet til formannen i Statstjenestemannskartellet, *Albert Uglem*.

— På grunn av den voldsomme utvikling vi har hatt på en rekke områder i vårt samfunn, kommer selvsagt også tariffrevisjonene etter hvert inn i et annet leie enn tidligere. En tariffrevisjon i dag har en enorm betydning i forholdet til den samlede samfunnsøkonomiske politikk. I denne samfunnsutviklingen har det statlige engasjement økt kraftig. Det totale antall ansatte i staten, og som staten har arbeidsgiveransvar for, er nå oppe i hele 230 000. Av dette antall utgjør eksempelvis undervisningssektoren alene 60 000. Televerket har omkring 20 000 ansatte. Norges Statsbaner har ca. 18 000, Postverket ca. 16 000, Forsvaret ca. 25 000 — for å nevne noen tall. Dette dreier seg alt sammen om nødvendige tjenester i et moderne samfunn, men i et totalbilde dreier dette seg om et stort antall lønnstakere.

Oppgjørsformen har vært gjenstand for stor diskusjon, og det er store meningsforskjeller om hva som er en riktig oppgjørsform. Særlig gjennom de senere oppgjør har utviklingen gått i retning av at myndighetene i sterkere grad enn tidligere trekkes inn som en tredje part i et tariffoppgjør. Men en slik utvikling framtvinger øyeblikkelig krav om en sterkere samordning av lønnsutviklingen for alle grupper i vårt samfunn, og hovedpoenget i spørsmålet om et kombinert, samordnet oppgjør eller ikke, har vel nettopp dreid seg om at store grupper ikke har vært med i samordningen. Det er helt klart at en akseptering av et kombinert, samordnet oppgjør må skje på bakgrunn av at samordningen blir total. Ellers vil man ikke oppnå den fordelingsmessige effekt man er ute etter og den samfunnsøkonomiske effekt.

Jeg tror imidlertid at denne oppgjørsformen etterhvert har gitt oss en langt større oversikt over lønnsforholdene rundt omkring i vårt samfunn, og en større åpenhet og en total oversikt har gitt oss større muligheter for å skape en mer rettferdig fordeling. For LO har dette vært et problem overfor alle yrkes- og inntektsgrupper utenfor LO, men for LO har det selvfølgelig

også innad skapt visse koordineringsproblemer mellom de forskjellige hovedgrupperinger. LO har særlig tre hovedgrupperinger. — For det første de i den private sektor, hvor det store antall har sitt arbeidsgiverforhold rettet mot Norsk Arbeidsgiverforening. For det andre har vi de som er ansatt i statens tjeneste, hvor staten er arbeidsgivermotpart, og for det tredje den kommunale sektor, hvor Norske kommuners Sentralforbund er arbeidsgivermotpart.

Ved dette tariffoppgjøret har vi bedre enn tidligere greid å koordinere forhandlingsopplegget imot disse tre hovedmotparter. Det har styrket LO som organisasjon, og det har gjort det lettere for forhandlingsorganene i disse tre hovedområdene. LO har all grunn til å være fornøyd med det resultatet som ligger på bordet i dag, særlig ut fra det gjennomslag som man nå i den private sektor har fått når det gjelder lavtlønnsproblemet, og jeg tenker da særlig på den garantibestemmelse som man har fått inn. Når jeg nevner dette, så er det fordi at fordelingen i tariffoppgjøret i den private sektor også har betydning for fordelingen i den statlige sektor. Vi har hele tiden etter den annen verdenskrig hatt det system hvor de som har vært lønnet over gjennomsnittet har vært med på å overføre midler til de som har vært lønnet under gjennomsnittet, for derved å skape en større utjevning. Vi var nå kommet til et punkt på dette området som ikke gjorde det mulig å fortsette denne prosessen uten at den samme prosess kom i gang i den private sektor. LO har uten tvil styrket sin posisjon som lønnstakerorganisasjon gjennom det oppgjøret som nå skal gå ut til uravstemning. Den samlede fagbevegelse har styrket sin posisjon. Det er derfor viktig at man nå innad i de enkelte organisasjoner behandler denne saken på en slik måte at man bevarer de posisjoner man har vunnet. En sterkest mulig oppslutning fra medlemmenes side er derfor av avgjørende betydning. Man har ikke nådd langt nok ennå på dette området, men det gjennomslaget som er gjort for å få en bedre fordeling av midlene, må videreutvikles gjennom de kommende tariffoppgjør. Når det gjelder detaljene i Avtalen for de statsansatte, viser jeg til brosjyren som ligger i representantenes mapper.

For den statlige sektor har vi med bakgrunn i det vedtak som LO's representantskap har gjort, nådd fram til de samme fordelingsprinsipper som ble lagt til grunn. Med bakgrunn i avtalesystemet vi har i den statlige sektor, har vi kommet fram til en ramme på årsbasis på 9 %. Det er 1 % høyere enn rammen for den private sektor. Dette henger sammen med

den mindrelønnsutviklingen de statsansatte har hatt fra 1978 og fram til avtalen i dag. Lavtlønnsproblemet er behandlet ut fra LO's prinsipielle målsetting, og således har hele ca. 55 000 av de statsansatte nytt godt av lavtlønnsdelen.

Når dere ser selve lønnstabellen for de statsansatte, så består den av mange lønnstrinn med en tilsynelatende sterk lønnsdifferensiering. Jeg vil gjøre oppmerksom på at alle som er ansatt i statens tjeneste omfattes av tariffavtalen. Det vil også si alle de som sitter i de høyeste stillinger. Således er denne lønnstabellen på ingen måte sammenliknbar med den lønnsdifferensiering som går fram i avtaleforholdet mellom LO og NAF.

Begynnerlønnen i staten for voksen arbeidskraft er ltr. 6, og for arbeidskraft uten krav til spesiell utdanning vil de etter nåværende system i løpet av en 10-årsperiode gis en lønnsutvikling til ltr. 13. I lønnstrinnene 1—5 er aspiranter og lærlinger plassert.

Når det gjelder lønnstakere i staten som i 1979 tjente kr. 100 000,— og mer, så representerer dette et antall på ca. 10 000. Gjennomsnittslønnen i staten ligger omkring ltr. 14.

Begynnerlønnen er hevet et lønnstrinn. Det vil si i praksis at den på årsbasis representerer 56 000 kroner. Etter en bestemt opptjenings tid vil alle etter 10 års ansiennitet, ha opptjent en årslønn på 73 000 kroner. Det er de nye satser som gjelder fra 1. mai 1980.

Vi nådde fram til et resultat gjennom forhandlinger. Til tross for de mange organisasjoner innenfor den statlige sektor som ikke er medlemmer av LO, har vi greid å oppnå et resultat og en profil på oppgjøret som er i pakt med de prinsipper som LO's representantskap har fattet vedtak om. Således vil de nå kunne bevare kjøpekraftnivået opp til 1975 i 1979-kroner, hvor de som da ligger over dette nivået vil gå ned i kjøpekraft. Men de lavest lønte vil bedre sitt kjøpekraftnivå i forhold til 1979.

Ut fra en helhetsvurdering har vår forhandlingsdelegasjon anbefalt det foreliggende forslag. Forslaget er sendt ut til medlemmene til uravstemning.

Jeg vil overfor representantene anbefale at man slutter seg til forslaget til uttalelse fra Sekretariatet.

Dirigenten ga deretter ordet til Norsk Kommuneforbunds representant, *Arnt Bækholt*, som ga følgende orientering om tariffoppgjøret i den kommunale sektor:

— På kort varsel er jeg bedt om å gi en *orientering om tariffoppgjøret* i kommunesektoren!

Med i forhandlingene i årets oppgjør var: LO-forbundene — Norsk Kommuneforbund — Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund — Norsk Sosionomforbund.

Dessuten var Norsk Sykepleierforbund og Norsk Lærerlag med oss i det *sentrale tariffoppgjøret, kommunesektoren*.

LO ved sekretær Svein-Erik Oxholm var hele tiden med i forhandlingene i *kommuneoppgjøret*.

Samarbeidet med LO-organisasjonene, Norsk Sykepleierforbund og Norsk Lærerlag har stort sett gått bra — med enkelte skjær i sjøen — da det er sterke faglige organisasjoner med helt spesielle ønsker for de enkelte forbund.

Samordningen fra LO's side har virket positivt og vi har hatt god støtte i krisesituasjoner av Svein-Erik Oxholm.

Vi har også hatt god kontakt med Statstjenestemannskartet i de forhandlinger som har foregått i staten.

Krav fra Kommunesektoren — godkjent i Tariffrepresentantskap, Landsstyret og *godkjent av LO*.

Det som har vært et særpreg både ved forberedelsene og utarbeidelsen av krav til denne tariffrevisjonen, er at man skulle satse på å få gjennomført *et skikkelig lavtlønnsoppgjør*. Kravet gikk bl.a. ut på at lønnsstigen 5/12 skulle *utgå*, og at minste lønnsstige i kommunen skulle *være 6/13*. Dessuten skulle den være bygd opp slik at etter 4 års ansiennitet skulle ingen være lavere lønnet i kommunen *enn ltr. 10*. Den tidligere stigen 6/13 skulle da erstattes med *en ny stige — 7/14*.

Videre krevde vi garantibestemmelse i form av *avlønning etter fysisk alder*. Dette fordi ansiennitetsreglene ikke gav utslag for alle arbeidstakergruppene. Videre ble det reist krav om forhandlinger for 2. avtaleår samt justeringer for 2. avtaleår.

Generelt kan en vel si at foreliggende forslag stort sett oppfyller de krav som vi gikk inn i forhandlingene med. Selv om det *ikke lykkes helt* ut å få *stabilisert kjøpekraften på 1978-nivå*, lyktes det i alle fall å få den typiske lavlønnsprofil over oppgjøret.

Når det gjelder vårt krav om fysisk alder, gikk ikke det igjen, men *vi fikk en forbedring i fellesbestemmelsenes ansiennitetsregler som langt på vei vil gi samme effekt som et garantisystem etter fysisk alder*.

Nytt justeringsoppgjør.

På grunn av forskyvningene som skjedde ved justeringsoppgjøret for perioden 1978/80, vil det umiddelbart bli gjennomført justeringsforhandlinger og fylkesvise forhandlinger med virkning fra 1. januar 1981. Disse forhandlingene skal føres innenfor en økonomisk ramme av 0,55 % av lønnskostnadene.

Når det gjelder lønnsregulativet, så er det gitt et generelt tillegg på de gamle satsene med 11,3 %, og for å motvirke skjevheter på den midtre del av regulativet, er det *gitt fra ltr. 12 til 20 et fast kronebeløp*.

Som nevnt i innledningen, er lavtlønnsordningen for oss innrettet slik at de gamle stiger 5/12 og 6/13 blir erstattet med nye stiger 6/13 og 7/14, som vil komme til anvendelse for en hel rekke stillingsgrupper. Man kan vel i korthet si at disse reglene vil virke slik at alle som tidligere hadde ltr. 12, nå vil få topplønn i ltr. 13. De som hadde topplønn i ltr. 13, vil nå etter 10 års ansiennitet få ltr. 14.

Som det fremgår av tabellen, *vil ingen med 4 års lønnsansiennitet ha lavere lønn enn ltr. 10*. Disse lønnstrinnsendringene sammen med forbedringene i fellesbestemmelsenes ansiennitetsregler, vil gi til dels store lønnsforbedringer for flere yrkesgrupper, og fremfor alt kanskje der hvor den overveiende del av arbeidskraften er kvinner.

Videre er det ført forhandlinger om justeringer pr. 1. mai 1980, og justeringsresultatet vil bli tilstilt våre tillitsmenn i et kontaktorgan i nærmeste fremtid.

Det foreliggende forhandlingsresultat er av vår forhandlingsdelegasjon anbefalt overfor forbundsstyret.

Forbundsstyret har i møte 8. mai 1980 vurdert helheten i forslaget og vil — ut fra den vurdering — si seg tilfreds med resultatet. Spesielt vil en peke på at lavtlønnskravene er innfridd og at nye ansiennitetsregler er innført, som forsterker virkningene for lavtlønnsgruppene — ikke minst for kvinner.

Det differensierte kronetillegget i midtskiktet gir en rimelig harmonisering av lønnstabellen med virkning for store grupper. Oppgjøret omfatter også framskutte justeringer og normeringer. Forbundsstyret anbefaler medlemmene å vedta tarifforslaget og å stemme JA ved uravstemningen.

Avdelingsstyrene må ha sendt de gjenklebde konvolutter merket «stemmeseddel» samlet til forbundet innen fredag 20. juni 1980.

Forhandlingsforslaget for Oslo kommune er og ferdig, også

mønsteret i dette tariffoppgjøret følger mønsteret i det store kommuneoppgjøret.

LO's krav og Riksmeklingsmannens forslag har betydd enormt mye i kommunesektoren.

For at lavtlønnsdelen i oppgjøret skulle få utslag for arbeidstakerne i kommunesektoren måtte den økonomiske ramme i kommuneoppgjøret bli en del større enn i den private sektoren, fordi hele 70 % av arbeidstakerne i kommuner og fylkeskommuner er lønnplassert fra ltr. 13 og nedover — kr. 65 517/kr. 31,50.

Parallelt med det ordinære tariffoppgjøret hadde vi tilgode 0,6 % til sentrale justeringer av stillinger pr. 1. januar 1980. Som en følge av dette justerings-oppgjør fikk vi justert de stillinger som var lønnplassert på lønnsstigen fra ltr. 6/13 og som ble justert til lønnsstigen fra 7/14.

Store arbeidsgrupper som fagarbeider II — husmorvikarer — barnepleiere — hjelpepleiere har fått opprykk til lønnsstige 7/14.

Hjelpepleierforbundet har forsøkt å fremstille det slik at de har fått justert hjelpepleierstillingene. Flere dager etter at vi hadde fått oppjustert hjelpepleierstillingene.

Det var LO-forbundene/og NSF og N.L. som sørget for at hjelpepleierne har fått lønnsopprykk i år.

Justeringsoppgjøret pr. 1. januar 1980 ble i vesentlig grad også brukt til å rette opp en del lønnsstiger for våre medlemmer og for medlemmer av N.E.K.F. NOSO — N.S.F. og Norsk Lærrelag.

I samsvar med krav fra vårt forbund og de øvrige forbund ble de laveste lønnstrinn fjernet fra lønnsstigen for grupper av lønnstakerne som ingeniører, bibliotekarer, sosionomer, sykepleiere, førskolelærere.

Alle disse gruppene fikk en sterk lønsmessig forbedring på alle lønnstrinn utenom topplønna.

OPPSUMMERING.

Spesiell glede ved dette oppgjøret: *Minstelønnskala i Stavan-ger. Lavtlønnskala.*

NEGATIVE TREKK:

Fagarbeidere/Håndverkere er fremdeles for lavt lønnplassert i forhold til sammenliknbare stillinger i håndverks og industribedrifter i den private sektor.

Norsk Kommuneforbund akter å løse lønnsforholdene for disse grupper.

Norsk Kommuneforbund har medlemmer i alle skikt fra de laveste trinn til de høyeste, og det er klart at vi har misfornøyd medlemmer hos oss som i A.F.

Men dette oppgjøret har vært et klart gjennombrudd for de lavtlønte i hele LO-området, og spesielt vi i Norsk Kommuneforbund har grunn til å være fornøyd med dette tariffoppgjøret, da vi antallsmessig er det største lavtlønnsforbundet i LO.

LO-formannen har helt rett når han sier at ved dette tariffoppgjøret har den samlede fagbevegelse vist sin styrke til å løse problemer for de lavest lønte.

Dirigenten takket innleiderne fra henholdsvis stats- og kommunesektoren for orienteringene, og refererte deretter Sekretariatets forslag til uttalelse fra representantskapsmøte 20. mai 1980:

«Representantskapet sier seg tilfreds med det resultat som foreligger ut fra prioriteringen av de lavest lønte. Det har vist seg mulig å få en bedre løsning for disse gruppene ved oppgjøret 1980 enn ved tidligere oppgjør. De forbundsvise forhandlingene har for flere områder gitt muligheter til å forsterke denne sosiale profilen. For enkelte områder har imidlertid N.A.F.'s holdning umuliggjort tilfredsstillende resultater.

Tariffavtalene har igjen vist seg å være nyttige virkemidler for sosial omfordeling. Dette reiser interessante perspektiver med utgangspunkt i de overføringsordninger som er innført. Representantskapet sier seg videre tilfreds med at myndighetenes bidrag i så sterk grad har forsterket den sosiale profilen gjennom en markert økning av barnetrygden.

Representantskapet tar til etterretning at arbeidsgiverne har avvist tilsvarende solidariske overføringsordninger mellom bedriftene som den trekk- og overføringsordning lønsmottakerne har forpliktet seg til av hensyn til bedriftene med svakest lønnsevne.

Representantskapet konstaterer at det generelle tillegg og lavtlønnsordningene sammen med myndighetenes tiltak vil opprettholde kjøpekraften på 1979 nivået for barnefamilier med gjennomsnittsinntekter. Representantskapet forutsetter at myndighetene fører en stram prispolitikk og påtar seg et særlig ansvar for at prisforutsetningen på 9,5 prosent blir overholdt.

Sett i forhold til Representantskapets vedtak er hovedprioriteringen ivarettatt med et godt resultat. I denne forbindelse må reduksjonen i den lokale forhandlingsrett kun sees som én del av det samlede resultat, og i forhold til innfrielsen av hovedprioriteringen av de lavtlønte.

Representantskapet konstaterer at begrensningen til én lokal lønnsforhandling gjelder hvert av avtaleårene i denne tariffperioden. Det må være en oppgave for fagbevegelsen at den gjennomsnittlige lønns- og glidningen i LO—N.A.F.-området ikke overstiger den beregningsmessige forutsetning om 3 prosent for kalenderåret 1980.

Representantskapet konstaterer at N.A.F. avviste kravet om tidfesting av utvidet ferie. Representantskapet vil vise til Handlingsprogrammets forpliktelser, og at Regjeringens og Det norske Arbeiderpartis programmer har tilsvarende formuleringer. Representantskapet ber om en snarlig politisk avklaring og vil peke på mulighetene for en gradvis gjennomføring av reformen.

Representantskapet oppfordrer Stortinget til å vise respekt for de foreliggende forhandlings- og meklingsresultater ved behandlingen av forskriftene til inntektsreguleringsloven. Fagbevegelsen kan ikke akseptere at forskriftene gir fordeler for de uorganiserte, ut over de utbetalinger arbeidsgiverne skal ut med etter Riksmeklingsmannens rammeforslag for LO—N.A.F.-området.

Representantskapet sier seg tilfreds med samordningen, og at samme rammer og profil har hatt gjennomslagskraft for oppgjørene i både privat og offentlig sektor.

Representantskapet konstaterer at den oppgjørsform som ble valgt for inntektsoppgjøret 1980 har gitt reelle forbundsvisе forhandlinger. Dette vil være av betydning for framtidige oppgjør og bety en utvidelse av de alternative muligheter.

Representantskapet ser det som viktig at fagbevegelsen foran hvert oppgjør kan velge mellom flere oppgjørsformer. Det er av stor betydning at forbundene ut fra sin spesielle situasjon, kan få fremmet «merkesaker» for det enkelte forbund. Med inntektsoppgjøret 1980 er det lagt et godt grunnlag for en fornyet debatt om den kombinerte og samordnede oppgjørsform. Representantskapet regner med at dette kan bli et sentralt tema for Kongressen i 1981.

Under disse forutsetninger er det viktig å se hele rammeforslaget og de forbundsvisе forhandlinger i sammenheng slik det er kommet til uttrykk i forhandlingsdelegasjonens og Sekretariatets foreløpige anbefalinger.»

Formiddagsmøtet ble hevet kl. 12.50.

Ettermiddagsmøtet

startet kl. 14.30, med *Leif Haraldseth* som dirigent.

Før Representantskapet fortsatte debatten om den faglige og politiske situasjonen, ble ordet gitt til førstesekretær *Liv Buck* — formann i LO's kulturutvalg — i forbindelse med kåring av premievinnerne i LO's barne- og ungdomsbokkonkurranse 1979.

Hun sa følgende i sin orientering om konkurransen:

— LO's 80-års-jubileum i 1979 ble markert på mange forskjellige måter. Feiringen gjenspeilet den mangfold av aktiviteter LO er engasjert i. LO's kulturutvalg mente at markeringen også burde knyttes til det faktum at 1979 var FN's internasjonale barneår. LO's kulturutvalg foreslo derfor at LO sammen med Tiden Norsk Forlag skulle utlyse en barne- og ungdomsbokkonkurranse.

Konkurransen skulle være åpen i den forstand at alle interesserte kunne delta. Hovedhensikten var at bidragene skulle ha arbeidslivet som utgangspunkt.

Grunnen til at vi valgte nettopp arbeidslivet som utgangspunkt er jo på mange måter en selvfølge. Det er arbeidslivet som er vårt virkeområde, og vi føler at *dette området av det norske samfunn* også bør gjenspeiles i vår barne- og ungdomslitteratur. På den måten mente vi at konkurransen — og de bøker som ble resultatet av den — kunne bidra til å øke forståelsen for og kunnskapene om arbeidslivet.

Fra LO's side er vi takknemlige for at Tiden Norsk Forlag umiddelbart sa ja til et samarbeid. Vi vil også rette en takk til Familie- og forbrukerdepartementet som gjorde konkurransen mulig gjennom sin økonomiske støtte til tiltaket.

Fra LO's side håper vi at konkurransen har vært en stimulan til mange forfattere, og vi håper resultatet skal bidra til å realisere en del av målsettingen.

En egen jury med Kari Skjønberg som formann har hatt ansvaret for å bedømme de innsendte bidragene.

Formannen i juryen for barne- og ungdomsbokkonkurransen, *Kari Skjønberg*, meddelte deretter resultatet av konkurransen og presenterte vinnerne:

— Da fristen utløp var det kommet inn i alt 31 manuskripter. Noen av disse falt helt utenfor rammen for konkurransen, som var skildringer av arbeidsmiljø i nåtid eller i historisk tid. Mens en del andre nok inneholdt beskrivelser av tidligere tiders arbeids- og leveforhold av kulturhistorisk interesse, men i en form som ikke ville være fengslende for barn og ungdom.

Juryens interesse ble imidlertid hurtig vakt av tre innbyrdes meget forskjellige bidrag, og av disse var det ett som pekte seg ut både gjennom sin kunstneriske verdi og sitt innhold, nemlig billedboka «*Mammaen min er så høy som stjernene*». En liten pike forteller her om hvordan hun opplever arbeidsplassen til moren, som er kranfører på en stor byggeplass. Vi får i klare, illustrative bilder et fint inntrykk av de forskjellige sider ved arbeidsplassen, samtidig som vi også møter familien hjemme i hverdagslivet.

Juryen hadde ingen problemer med å bli enige om at dette bidraget gjorde seg fortjent til førstepremien, men hakk i hæl fulgte en annen billedbok «*Else Lisbeth*». Her er det ikke tale om samtiden og arbeidslivet som er emnet, men arbeidsmiljøet i 1930-årene. Også denne boka handler om en liten pike.

Vi følger henne gjennom en dag mens hun venter på at moren, eneforsørgeren, skal komme fra arbeid. Det er fin sammenheng mellom tekst og bilder som danner en spennende historie, slik at livet i en arbeiderfamilie i en vanskeligere tid enn vår blir forståelig også for små lesere.

Første og annen premie voldte altså ingen problemer, men juryen festet seg også ved manuset «*Jeg, Wilhelm, 11 år (1889)*».

Fortellingen er lagt i munnen på elleveåringen Wilhelm, sønn av en fyrstikkarbeiderske på Kampen. Miljø og mennesker er levende skildret i de fem kapitlene som er ferdig skrevet. Disse leder opp til fyrstikkarbeiderstreiken i 1889, men de siste kapitlene foreligger bare i synopsis, og det er vanskelig ut fra det stoffet som er ferdig, å avgjøre hvordan forfatteren vil greie å behandle den videre utviklingen. Juryen bestemte seg derfor til ikke å ta noen avgjørelse, og valgte å gi en oppmuntlingspremie i stedet for tredjepremien. Dermed vil forfatteren få anledning til å skrive ferdig boka før den blir bedømt på vanlig måte av forlaget, men juryen setter store håp til at fortsettelsen vil bli like god som begynnelsen.

Premievinnerne er følgende:

Førstepremie på 15 000 kroner for billedboka «*Mammaen min er så høy som stjernene*» av Mette og Philip Newth.

Annen premie på 10 000 kroner for billedboka «*Else Lisbeth*» av Gerd Grønvold Saue og Egil Torin Næsheim.

Oppmuntringspremie på 5 000 kroner for manuskript og synopsis til «*Jeg, Wilhelm, 11 år (1889)*» av Johan Fredrik Grøgaard.

Premievinnerne ble behørig hyllet og ble ved premieoverrekkelser også overrakt blomster av Liv Buck.

Foruten Kari Skjøsberg, har juryen bestått av: Liv Buck, Bernt Bull og Signe Bakken.

OPPLYSNINGER OM PREMIEVINNERNE

Mette og Philip Newth

Mette er født i 1942, utdannet som bildende kunstner ved Kunst- og Håndverkskolen. Disse bøkene har hun utgitt: Den lille vikingen, Lille Skrekk, Skomakerdokka, med Alf Prøysens tekst, Nora og ordene (for døve barn), illustrert The Rat Trickery, tekst Kreye, utkommet i Sveits på tysk.

Philip er født i Worcester, England 1939, utdannet som grafisk tegner ved Gloucester College of Art, har bodd i Norge i 17 år. Han har utgitt: Den aller største kanonen, Beano, Fatty, Ludo og jeg, to bøker for blinde: Rulle på eventyr og Verdens største O. Sammen har de utgitt: Tales of Norway (utkommet i England), Benjamins borg og Barn og massemedia.

Gerd Grønvold Saue

født 1930 i Oslo. For sin roman Algirsk vår fikk hun Fullbright's stipend. Har gitt ut 3 diktsamlinger, i alt ti bøker. Hennes bok Betlehemsbarnet, illustrert av Borghild Rud, har vært juleprogram i norsk fjernsyn de siste fem årene.

Et utvalg av hennes dikt er illustrert av Dagny Tande Lid, med alle de arter blåklommer som finnes i Norge. Boka heter også Når klokken ringer. Gerd Saue har vært ansatt i Aktuell og Arbeiderbladet.

Egil Torin Næsheim

født 1939 i Stavanger, nå bosatt i Fredrikstad. Utdannet ved Kunst- og Håndverkskolen. Har hatt utstillinger av grafikk og akvareller i norske kunstforeninger, arbeider daglig som illustratør-tegner. Han har gjort arbeider for norsk fjernsyn, har vunnet Kirke- og undervisningsdepartementets pris for bokillustrasjoner tre ganger.

Johan Fredrik Grøgaard

født 1934. Han har tidligere utgitt følgende romaner og dikt: Dyvekes grav, Skorpionens brodd og elefantspråket og andre dikt.

Dirigenten gratulerte premievinnerne og ønsket lykke til videre.

Innlegg fra statsministeren

Han opplyste at før man gikk videre på talerlisten, hadde statsminister Odvar Nordli bedt om ordet. Statsministeren holdt følgende innlegg:

— Vi har bak oss noen år som er preget av en betydelig usikkerhet i våre økonomiske forutsetninger.

Vi satte oss det hovedmålet for vår politikk å bevare den fulle sysselsetting i en tid hvor de vestlige industriland ellers var preget av massearbeidsløshet og inflasjon.

Hittil har vi klart denne oppgaven bedre enn de aller fleste industriland. Samtidig har vi maktet å gjenvinne balansen og en vesentlig del av handlefriheten i norsk økonomi.

Det er flere grunner til at vi har maktet dette. En av grunne-
ne er å finne i en stram inntektspolitikk.

Det ville ikke ha vært mulig å gjennomføre en slik politikk
uten en politisk moden og lojal holdning fra fagbevegelsens
side.

Fremdeles synes de økonomiske framtidsutsiktene å være
preget av usikkerhet.

Den internasjonale inflasjonsbølgen synes igjen å stige i
styrke.

En anslått lav vekst i økonomien internasjonalt synes å bli
bare enda lavere.

Det er tegn som tyder på at en høy arbeidsløshet i de vestlige
industriland ikke vil avta, men kanskje heller stige.

Selv om det kan lyde som trivielle gjentakelser, må vi fort-
satt holde som et overordnet mål å sikre arbeid for alle.

En av hovedoppgavene i vår økonomiske politikk for fram-
tida blir fortsatt å holde kostnadsveksten i tømme.

Vi bør ruste opp vårt arbeidsliv slik at motstandskraften blir
større.

Vi må gjenvinne vekstkraften i vår industriproduksjon og
øke vår produktivitet.

I en slik politikk er inntektsoppgjørene av vesentlig betyd-
ning, men det er ikke alt.

Tiden er i høyeste grad inne til å rette oppmerksomheten og-
så mot andre faktorer av betydning i denne sammenheng.

Resultatet av inntektsoppgjørene i år er nå i det alt vesentli-
ge klarlagt.

Regjeringen har i en egen stortingsproposisjon fremmet for-
slag om tiltak i forbindelse med oppgjørene.

Det er tegn som tyder på at det kan bli en interessant politisk
debatt omkring deler av den pakkelsøsning som er presentert
for Stortinget.

Resultatet av inntektsoppgjørene og de forslag Regjeringen
har fremmet for Stortinget, synes å være rimelig godt tilpasset
Regjeringens målsettinger og den økonomiske situasjon.

Innenfor en ramme av lønnsveksten på omlag 8 prosent er
det gode muligheter for at kostnadsveksten pr. produsert en-
het fra 1979 til 1980 vil bli lavere i Norge enn hos våre konkur-
rentland.

Dersom dette holder, vil vi gjenvinne ytterligere konkur-
ranseevne.

Prisstigningen fra 1979 til 1980 synes å bli sterkere enn det vi

helst hadde sett. Denne prisstigningen henger i stor grad sam-
men med inflasjonen i verden omkring oss.

Med en import som tilsvarende bortimot halvparten av det vi
trenger til forbruk og produksjon her i landet, er det umulig å
stenge grensene for smitten av internasjonal prisstigning.

Den internasjonale prisstigningen blir betydelig sterkere
enn det vi tidligere regnet med. I nasjonalbudsjettet la vi til
grunn en stigning i importprisene på 8 prosent, mens en nå reg-
ner med 13 prosent. Dette gjelder altså importprisene — ikke
den generelle prisstigning. Grunnlaget for disse anslag er fort-
satt usikre.

Vi må sette som et ærgjerrig mål at prisstigningen i Norge
skal ligge lavere enn gjennomsnittet for industrilandene.
Grunnlaget for å nå denne målsettingen må vi legge i vår sam-
lede økonomiske politikk.

Det vil fortsatt være nødvendig med en streng offentlig pris-
regulering. For å få innpasset inntektsoppgjøret har det imid-
lertid på visse områder vært nødvendig å liberalisere prisre-
guleringen. Fortsatt har vi felte hvor dette vil være situasjo-
nen. Det synes som om vi vil bære med oss pris- og kostnads-
problemene også inn i 1981.

På samme måte som hittil må vi finne løsninger på de opp-
gaver dette fører med seg, og løsningene må vi finne i felles-
skap.

Det mest interessante trekk ved årets lønnsoppgjør er den
sosiale profil. Det ligger en rekke nye elementer både i oppgjø-
ret mellom LO og N.A.F. og i oppgjøret for ansatte i den offent-
lige sektor som vil bidra til sterkere lønnsvekst for lønnstakere
med lave lønninger. Oppgjøret er blitt karakterisert som et
gjennombrudd for de lavtlønte.

Det må bli en oppgave for alle parter å bidra til at dette gjen-
nombruddet får en varig karakter.

Regjeringen har i samråd med partene søkt å innrette sitt bi-
drag ved inntektsoppgjøret for å bygge under denne klare so-
siale profilen.

I programmene for såvel Landsorganisasjonen som for Ar-
beiderpartiet er det for inneværende periode satt som et mål å
senke den alminnelige arbeidstid ved å innføre en 5. ferieuke.

Regjeringen vil ta dette spørsmålet opp i forbindelse med ut-
arbeidelsen av nasjonalbudsjettet for 1981, som legges fram til
høsten.

En slik reform, som alle andre, må passes inn i forsvarlige
rammer om vår samlede økonomi.

Det vil også være naturlig for Regjeringen å drøfte dette spørsmålet i nær kontakt med partene i arbeidslivet.

Regjeringen har under sin behandling av inntektsoppgjøret lagt avgjørende vekt på å se inntektsveksten for de enkelte grupper i sammenheng. Det var utgangspunktet for vurderingen av oppgjøret for lønnstakerne — og det er også i en slik sammenheng en har sett oppgjøret for fiskerne og jordbrukerne.

For fiskerne nådde en fram til en avtale. Jordbrukets forhandlere valgte imidlertid å bryte forhandlingene, idet en ikke ville akseptere grunnlaget for Regjeringens vurdering av inntektsutviklingen for jordbrukerne.

Jordbruksoppgjøret er nå lagt fram for Stortinget med Regjeringens forslag. Dette forslaget er etter Regjeringens oppfatning helt i tråd med den ramme som er lagt for oppgjøret for lønnstakerne.

Det må i den prosessen vi nå er midt oppe i, ikke tillates at enkeltgrupper skal bryte ut og få en sterkere inntektsvekst enn de fagorganiserte og andre grupper som får sine inntekter regulert gjennom inngåtte inntektsavtaler.

Den midlertidige inntektsreguleringsloven er et vesentlig ledd i denne sammenheng.

Det oppstod en tilspisset politisk strid om dette lovverket. Årsaken var at de borgerlige partier ville ha inn lovbestemmelser som kunne føre til at uorganiserte lønnstakere kunne få et høyere inntektstillegg enn de lønnstakergrupper som fikk sin lønn regulert gjennom lønnsavtalene.

Dette kunne selvfølgelig ikke Regjeringen akseptere.

Under stortingsdebatten om denne loven presiserte jeg at forskriftene til loven skulle formes slik «at verken medlemmer av organisasjonene eller de hvis lønninger blir regulert av loven, favoriseres eller diskrimineres».

Det har hele tiden vært Regjeringens målsetting med dette lovverket at det skulle virke nøytralt i forholdet mellom organiserte og uorganiserte lønnstakere.

Jeg mener at de forskriftene som nå er lagt fram for Stortinget lever opp til disse prinsippene. Ingen er favorisert og ingen er diskriminert.

Talsmenn for de borgerlige partier har kommet med kraftige utfall om løftebrudd fra Regjeringens side i forhold til den erklæring som ble avgitt under stortingsbehandlingen av loven. De sterkeste uttalelsene kommer fra dem som hele tida

har vært mot loven. Det er vel derfor ikke overraskende at de går til angrep.

Dels er disse kraftige utfallene overhodet ikke underbygd med konkrete eksempler. Dels synes de å hvile på en misforståelse av hva loven og forskriftene egentlig inneholder.

Andre uttalelser fra borgerlige politikere peker klart i retning av muligheter for at uorganiserte lønnstakere skal kunne ta ut større lønnstillegg fra sin arbeidsgiver enn det organiserte kan gjøre.

Forskriftene er nå lagt fram for Stortinget slik at de kan drøftes der.

Regjeringen vil selvfølgelig i denne saken som i alle andre, lytte til Stortinget.

Men Regjeringen kan ikke akseptere lovbestemmelser eller forskrifter som åpner muligheter for at uorganiserte lønnstakere i realiteten blir favorisert i forhold til organiserte.

En slik framferd fra et stortingsflertalls side vil kunne få ubotelig skade, både i forhold til årets inntektsoppgjør og også på lengre sikt.

ORDSKIFTET

Jan Balstad, Sekretariatet, innledet sitt innlegg med å si at Jern- og Metallarbeiderforbundet allerede i 1907 fikk gjenomslag for en landsomfattende tariffavtale. Det var den første verkstedsoverenskomsten, som senere skulle vise seg å legge grunnlaget for et mer generelt avtalesystem, basert på minstelønnsprinsippet.

I Fagbevegelsens historie står det at Jern- og Metall gikk i spissen. Det står ikke noe om at Jern og Metall dengang var usolidarisk. Gjennom alle år har vi som tillitsmenn følt det som en plikt å forbedre avtaleverket. Det var et ledd i dette at vi i forbindelse med tariffrevisjonene både i 1978 og nå, fremmet forslag som i hovedsak falt sammen med det som senere skulle bli LO's krav — om sysselsettingen — om kjøpekraften for de brede grupper — om lavtlønnsgruppene.

På siste representantskapsmøte sa jeg:

«Dette opplegget må etter mitt skjønn være det beste. Jeg tror også at det ikke bare innholdsmessig er det riktige opplegget, men at det også taktisk sett er det riktige. Og det er antagelig det eneste opplegg vi i dag har mulighet til å kunne komme skikkelig ut av vårens tariffoppgjør med.»

Jeg vil forsøke å se disse forholdene i et noe lengre perspektiv. For jern- og metallindustrien er debatten om lønssystemene gått over lengre tid. Arbeidsgrunnlaget for vårt arbeid finner man i LO's handlingsprogram under avsnittet «et rettferdig og godt lønssystem»: «Arbeide for fastlønnssystem med produktivitetsavtaler knyttet til lokal forhandlingsrett i tariffperioden, og arbeide for å avvikle akkordsystemene. Akkord kan bare anvendes der partene er enig om det, og dette ikke fører til miljø-, arbeids- eller sikkerhetsmessige skadevirkninger.»

Før dette oppgjøret kunne vi så konstatere at vi hadde et akkordvolum innenfor våre bransjer på under 20 prosent. Går vi tilbake til midten av 1970-tallet, bør vi se utviklingen noe i lys av det vi nå diskuterer. — Etter en lønsglidningslov hvor lønnsavtalene vi bygde på gikk klar fikk vi inntektsstopploven i 1978, som 100 prosent effektivt rammer disse produktivitetsavtalene som vi etter hvert har gått over til, og her går altså også akkord- og bonussystemene klar. LO—N.A.F.-avtalen i forbindelse med opphøret av inntektsstopploven forlenger inntektsstoppen for produktivitetsavtalene. Hele tiden mens akkord- og bonusordningene går klar.

Så får vi inntektsoppgjøret med én regulering pr. avtaleår. Igjen er det produktivitetsavtalene som må ta støyen.

I motsetning til en del andre, regner jeg med et lønsglidningstak neste år. Vi vet ikke annet i dag om dette enn at det vil gå på den enkelte bedrift, og da vel antagelig uavhengig av på hvilket nivå man i utgangspunktet står på. Også dette vil spesielt angripe de systemer LO i sitt handlingsprogram går inn for.

Jeg vil med dette påpeke at vi driver i en tariffpolitisk retning som er i strid med vårt tariffpolitiske mandat, nedfelt i handlingsprogram og andre vedtak. I tillegg til det, betyr det også en fare for den produktivitetsutvikling som statsministeren snakket om i sitt innlegg i dag, og det produktivitetsarbeid som våre tillitsmenn utfører ute i industrien. Det er også en fare for tilliten oss i mellom.

Det er enkelte som i dag hevder at det er indre motsetninger mellom målene: Full sysselsetting — innsats for de lavtlønte — å beholde den lokale forhandlingsretten. LO har i sine programmer og vedtak gått inn for alle disse mål, uten noen innbyrdes prioritering.

Når vi da — i full tillit til de vedtak som er fattet på ulike nivåer i fagbevegelsen — gikk inn for det opplegg som dette Re-

presentantskapet sluttet opp om ved årets oppgjør, så var det først og fremst fordi ingen andre opplegg ville kunne løse lavtlønsspørsmålet.

Det er dette saken dreier seg om for oss. Det har altså ikke noe med å være usolidarisk å gjøre. Det er derfor vi er skuffet, og det er derfor vårt forbund ikke har kunnet anbefale oppgjørsresultatet. Våre medlemmer får ikke noen fordel av noen av lavtlønnsordningene. Vi har fått regningen på bordet, ingen lavtlønnsløsninger innenfor våre egne forhandlinger. Vi fikk gjennomført et prinsipp, men det er dessverre ingen som i dag lever av prinsipper. For at dette skal gjenspeiles i det vedtaket Representantskapet nå skal fatte, så vil jeg fremme to endringsforslag til Sekretariatets forslag.

Jan Balstad fremmet følgende endringsforslag til 4. avsnitt i Sekretariatets forslag til uttalelse:

«Sett i forhold til Representantskapets krav, er hovedprioriteringen ivarettatt med et godt resultat.

Representantskapet beklager imidlertid at meklingsforslaget inneholder bestemmelser om den lokale forhandlingsretten som klart er i strid med Representantskapets uttrykkelige forutsetning for å gjennomføre et samordnet, kombinert oppgjør. Dette gjelder både den reduksjon i antallet lokale forhandlinger som ligger i Riksmeglingsmannens forslag, og N.A.F.'s mulighet neste år til å få inn i tariffavtalene bestemmelser om et lønsglidningstak.

Det Representantskapet imidlertid legger mest vekt på, er det prinsipielt uakseptable at enkelte forbunds tariffavtaler svekkes som følge av de samordnede forhandlinger.»

Jan Balstad fremmet også et forslag, som etter hans mening ville forbedre det siste avsnittet i uttalelsen. Forslaget hadde følgende ordlyd:

«Under disse forutsetninger er det viktig å se hele rammeforslaget og de forbundsvise forhandlinger i sammenheng. Det ligger imidlertid utenfor Representantskapets oppgave å ta standpunkt til selve forslaget. Denne oppgaven tilligger forhandlingsdelegasjonene, Sekretariatet og forbundsstyrene. Representantskapet vil allikevel gi uttrykk for betydningen av at det er medlemmene som nå, gjennom uravstemning skal ta standpunkt til forslaget.»

Balstad sa at det imidlertid var av avgjørende betydning hva LO-formannen ville komme til å si avslutningsvis, og at han kanskje da kunne tenke seg å trekke forslaget tilbake.

Balstad nevnte også at han hadde gått inn for kombinerte samordnede oppgjør ved alle inntektsoppgjørene i -70-årene. Jeg er enig med dem som hevder at vi nå trenger en diskusjon

om oppgjørsformene, men jeg er redd for at premissene kanskje har blitt noe forskjellige etter det vi nå har opplevd. Jeg vil imidlertid advare mot debattopplegg som går ut på at man skal stryke det som ikke passer.

Odd Bach, Norsk Transportarbeiderforbund, sa innledningsvis at forslaget til uttalelse i den form det foreligger fra Sekretariatet ikke ville få hans stemme. Grunnen var først og fremst to setninger på side 2 i forslaget — i henholdsvis 4. og 5. avsnitt — hvor det står: «1. Representantskapet sier seg tilfreds med samordningen av forhandlingene mellom de ulike sektorer», og i neste avsnitt: «Representantskapet konstaterer at den oppgjørsform som ble valgt for inntektsoppgjøret 1980, har gitt reelle forbundsvise forhandlinger.» — Dette stemmer ikke med erfaringene vi i vårt forbund har fra de forbundsvise forhandlingene og den etterfølgende meklingsmekling. Vi kom ganske raskt i en situasjon hvor vi måtte konstatere at det var liten eller ingen forhandlingsvilje til stede hos vår motpart når det gjaldt tariffavtalene for våre tre hovedgrupperinger. Vi fikk forholdsvis raskt meklingsmannen inn i bildet, men da vi nærmet oss slutten på den siste fire-dagers fristen, fikk vi beskjed om at uavhengig av hva vi måtte mene, så ville meklingsmannen fremme et forslag, og forlange det sendt ut til avstemning. Dette er forsåvidt i henhold til den prosedyre som er beskrevet i loven. Ingen av våre krav ble konstatert å ligge utenfor den rammen som ligger i Riksmeglingsmannens forslag, — noe som etter min oppfatning er ganske vesentlig. Jeg vil tvert imot påstå at for ett av våre hovedområder innebar meklingsframlegget at vi ikke engang ville få oppfylt rammebetingelsene i Riksmeglingsmannens forslag. Jeg antar at det er enestående i forbindelse med dette oppgjøret. Vi så det derfor ikke mulig for oss å anbefale et slikt framlegg.

Ett av de kravene som var hovedårsaken til at vi ikke kunne anbefale forslaget, var på forhånd i prinsippet godkjent av Landsorganisasjonen.

Det som nå er vårt hovedspørsmål, er hva som skal skje fra nå av og framover til vi er endelig ferdig med oppgjøret. Vi kjenner selvfølgelig den muligheten meklingsmannen har til å foreta nær sagt hva han vil når det gjelder koblinger og fellesavstemninger, og vi må bare akseptere de muligheter Arbeidstvistloven rommer på dette punkt. Vi er også kjent med at meklingsmannen har avslått på det nåværende tidspunkt å

gi uttrykk for hvordan han kunne tenke seg avstemningsprosedyren, — noe vi også får akseptere.

Men er det rimelig at vi skal akseptere å få en kobling mellom anbefalte og ikke anbefalte forslag? Jeg mener at den type kobling vil være i strid med vedtaket Representantskapet fattet i desember i fjor, hvor det i ett av punktene heter: «De forbundsvise forhandlingene må i sin helhet skje på fritt grunnlag innenfor rammen av Arbeidstvistloven/Tjenestetvistloven. Oppgjøret sendes ikke ut til uravstemning før de forbundsvise forhandlingene er sluttført.»

LO-formannen sa også på representantskapsmøtet forrige gang i sin oppsummering om oppgjørsformen, at det er bred enighet i Sekretariatet om å gi forbundene frihet innenfor Arbeidstvistlovens rammer. Og jeg antar at det ligger noe reelt i dette.

Jeg antar at det reelle ikke kunne være å få lov til å få bistand av meklingsmannen. I uttrykket reelt må det ligge noe annet.

Grunnen til at jeg tar opp dette nå, er at jeg heller ikke i Tor Halvorsens innledning i dag fikk noe svar på hva som vil kunne skje. Jeg forlanger ikke at Tor Halvorsen skal svare på vegne av Riksmeglingsmannen, men jeg tenker på det forhold at meklingsmannen i forbindelse med en eventuell kobling er forpliktet til å rådføre seg med hovedorganisasjonene. Jeg tror det vil ha stor betydning — kanskje være avgjørende for meklingsmannens vurdering — hvordan LO stiller seg til en felles avstemning over anbefalte og ikke anbefalte forslag.

Vårt forbund vil derfor forsøke å få Representantskapet til å stadfeste det som etter vår mening var forutsetningen i forbindelse med vedtaket i desember i fjor når det gjelder å motsette seg en slik kobling. Hva meklingsmannen så gjør får være opp til ham. Dette vil også være helt i tråd med en bekreftelse vi i vårt forbund fikk i brev fra LO, hvorav jeg siterer følgende: «Reelle forbundsvise forhandlinger innebærer at LO vil motsette seg at Arbeidstvistlovens § 35, punkt 7, kommer til anvendelse før alle forbund har sluttført sine forhandlinger, slik at felles avstemning kan skje.» Også her vil jeg påstå at det ligger et reelt innhold.

Det forslaget jeg nå vil fremme må ikke oppfattes som noen mistro når det gjelder Sekretariatets innstilling til dette problemet, men jeg tror det er nødvendig hurtigst mulig å få fastslått at det jeg her har trukket ut av de tidligere vedtak frem-

deles er gjeldende. Og jeg finner det rimelig at det er Representantskapet som nå foretar en stadfestelse av dette punktet.

Jeg vil derfor fremme et forslag som alternativt må kunne innpasses i det foreliggende utkast, dersom det er hensiktsmessig, eller kunne stå for seg selv.

Forslaget lyder:

«Representantskapet pålegger sekretariatet å motsette seg at Riksmeklingsmannen benytter Arbeidstvistslovens § 35, pkt. 7, til kobling av anbefalte og ikke anbefalte forslag ved uravstemningen.

Det er representantskapets forutsetning at felles avstemning bare må skje for de forbund/sektorer som har kommet frem til anbefalte forslag.»

Svein Fjellheim, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, mente å kunne slå fast at tariffoppgjøret hadde fått en blandet mottakelse. — De mest positive uttalelser sier at det er århundrets tariffoppgjør og gjennombrudd for de lavtlønte. Man kan selvfølgelig slutte seg til at det er et gjennombrudd for visse grupper av lavtlønte. Det man imidlertid sitter igjen med som det verste resultatet av dette oppgjøret så langt, er feilinformasjon. Fjernsyn, radio og presse, samt også en rekke 1. mai-talere, har uttalt at ingen av medlemmene i LO-N.A.F.-området etter 1. oktober skal tjene mindre enn ca. 31 kroner i timen, eller 85 prosent av gjennomsnittet. Dette er direkte galt, og det er beklagelig at slik informasjon har kommet ut og får medlemmene til å tro at de vil få en så markert heving, og at dette gjelder alle. Det er det vår plikt å fortelle medlemmene før votingen over forslaget finner sted. For å ta et eksempel: En bedrift har en pakkeriavdeling som vesentlig består av kvinner, som tjener ca. 25 kroner i timen. I en annen avdeling tjener kanskje arbeidstakerne 40-50 kroner timen. Gjennomsnittet for en slik bedrift blir da over 90 prosent av gjennomsnittet for industrien. Damene i pakkeriavdelingen som tjener 25 kroner i timen må være med og betale 19 øre i lavtlønnsstillegg, men de får ikke ett øre mer enn dem som tjener 50 kroner timen. Dette er det vår plikt å fortelle dem.

For mange av våre medlemmer er det et glimrende oppgjør, men det er ikke like bra i alle deler.

LO har i parentes i fordelingen av 85 prosent-regelen som ikke bare går på bedrift, men som går på lønnsgrupper. Hva legger man egentlig i dét, i og med at man nå har fått en protokolltilførsel i vårt meklingsresultat, hvor man forbeholder seg retten til å prøve dette juridisk. Vil det bli en reell arbeidsretts-

sak? Hvis den blir negativ — noe det er stor sannsynlighet for — vil det da være klokt å ta en slik arbeidsrettsak? På den ene side kan resultatet bli at det er ulovlig å gjennomføre en gruppevis fordeling selv der hvor man klarer det.

Jeg vil — i likhet med Balstad — sitere hva jeg sa på representantskapsmøtet i desember:

«— så må vi i likhet med andre lønnsgrupper — få inn i våre overenskomster retten til lokale forhandlinger i tariffperioden og en garantibestemmelse om minstelønn. I LO's handlingsprogram står det at «for de grupper som har liten eller ingen lønnsglidning, søkes gjennomført tariffbestemmelser som sikrer kompensasjon for lønnsmessig etterslep for den enkelte arbeider eller i den enkelte bedrift. Slike inntektsutjamnende virkemidler må komme i tillegg til lavtlønnsstillegg.» Det står videre i Handlingsprogrammet at «retten til lokale forhandlinger er vesentlig for å sikre en rimelig inntektfordeling, og også at denne retten er et viktig element i vårt demokrati, og det slås derfor fast at denne retten til lokale forhandlinger derfor fortsatt må bestå».

— Jeg er fremdeles enig i innholdet i denne formulering, og ønsker på ingen måte å angripe dem som allerede i dag har en slik rett i avtalen. Det er av mange grupper reist en hets mot Jern og Metall etter dette oppgjøret, hvor det sies at medlemmene av Jern og Metall er usolidariske. Jeg vil bringe inn litt malurt i begeret til siste taler som ville få inn en formulering om at man ikke skulle koble de anbefalte og ikke anbefalte forslagene. I 1972 hadde vi et samordnet oppgjør, som Jern og Metall stemte for. Den gang anbefalte forbundsstyret i NNN medlemmene å stemme nei til forslaget, noe over 80 prosent gjorde. Jern og Metall stemte ja, enda de måtte vite at dette var et elendig oppgjør for de lavtlønte, eksempelvis i NNN.

Jern og Metall stemte ja fordi de visste at de hadde merkna den til §§ 11 og 12 — den lokale forhandlingsretten — og kunne sette seg til forhandlingsbordet etter tariffoppgjøret, en mulighet de lavtlønte ikke hadde. Dette er heller ikke solidaritet.

Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: — De fleste bransjevise forhandlinger i vårt forbund er ferdige, og har resultert i forslag som er anbefalt av forhandlingsutvalget. Vårt forbundsstyre behandlet tariffrevisjonen i går, og vedtok enstemmig å anbefale våre medlemmer å stemme ja. For vårt forbundsstyre og for mitt eget vedkommende, er det klart at dette er det beste oppgjøret for de lavtlønte som er oppnådd etter krigen. For alle innen fagbevegelsen som mener noe med det de sier om å prioritere de lavtlønte, er

det bare én ting å gjøre — å arbeide for at forslaget blir vedtatt. På representantskapsmøtet i desember var jeg én av dem som sterkt gikk inn for forbundsvisе oppgjør. For det første fordi det var klart at det ikke var mulig å få gjennomslag for alle kravene i Sekretariatets forslag, og for det annet fordi jeg var redd for at det som vanlig var lavtlønnskravene som ville bli salderingsposten. Jeg fikk rett i det ene, men tok grundig feil i det andre resonnementet. Uansett standpunkt til krav og oppgjørsform i representantskapsmøtet, fikk dette oppgjøret et forløp og en form som få hadde forutsett. Mange hevdet at en skikkelig lavtlønnsprofil bare kunne gjennomføres med myndighetenes hjelp. Disse tok også feil. Det lot seg gjøre gjennom ordninger blant de fagorganiserte selv uten myndighetenes direkte bistand.

Mange har reagert på at Representantskapets vedtak ikke ble gjennomført 100 prosent. Til og med fremtredende tillitsmenn uttaler seg som om Representantskapets opplegg er å anse som et bundet mandat ved forhandlingene. Dette er selvfølgelig et umulig syn, enten det er på LO's, forbunds- eller bransjeplan. I så fall er det ikke spørsmål om å gjennomføre forhandlinger, men om å presentere et ultimatum. Årsakene til slike uttalelser må bunne i det forhold at forslaget denne gang først og fremst kommer dem til gode som alltid har vært taperne. Det er mulig at dette har kommet som et sjokk på mange.

Dette oppgjøret har selvsagt ikke én gang for alle løst ethvert lavtlønnsproblem. Det har imidlertid ved de prinsipielle gjennomslagene lagt et avgjørende fundament som det kan bygges videre på i framtiden. Heri ligger det mest verdifulle ved forslaget. Og selvsagt er det sider ved oppgjøret som er mindre tilfredsstillende. Blant annet ga de forbundsvisе forhandlingene begrensede muligheter til å få gjennomført krav om modernisering av avtaleverket, altså rene tekniske endringer. Formen ga denne gang større reelle forhandlingsmuligheter enn ved tidligere fellesoppgjør. Det går imidlertid ikke an å si ja til de deler i forslaget man liker og stemme nei til andre deler man liker mindre. Forslaget må vurderes som en helhet, og da vil jeg si at vi har et forslag og et oppgjør som fagbevegelsen verken har råd eller rett til å si nei til.

Når det gjelder informasjon om forslaget, så vil det bli informasjon for de enkelte bransjer innenfor vårt forbund når avstemningsmaterialet sendes ut. Uansett hva resultatet blir ved avstemningen, vil selve det faktum at et lavtlønnsoppgjør som

dette blir stemt ned, bety en klar demonstrasjon av manglende solidaritet i fagbevegelsen. Det pålegger dem som motarbeider forslaget et meget stort ansvar. Vårt forbundsstyre, som representerer mange lavtlønte, har sterkt anbefalt forslaget. Det samme anmoder jeg Representantskapets medlemmer om å gjøre.

Odd Isaksen, Sekretariatet: — Vi har nådd den hovedmålsetting vårt forbund la til grunn for vår medvirkning i forbindelse med årets tariffoppgjør. I forbindelse med det som har kommet til uttrykk angående de forbundsvisе forhandlinger som har vært ført innen den økonomiske rammen, vil jeg spørre om det er så lenge siden vi hadde frie forbundsvisе oppgjør at man ikke lenger minnes hvordan slike forhandlinger av og til i sluttspurten utvikler seg. Verken i 1968 eller 1974 var det vel noen av oss som fullt ut fikk gjennomført de krav vi hadde stilt overfor våre respektive arbeidsgiver-motparter. Det som forundrer meg er at man ved denne oppgjørsformen regner med å rekke lenger med hensyn til de rent forbundsvisе krav.

Jeg lyttet også med forundring til Jan Balstads forslag til avsnitt 4. Det er selvsagt vanskelig å ta stilling til en endring når man ikke har forslaget foran seg, men tar jeg ikke feil, går Balstads forslag egentlig ut på at Representantskapet i det fjerde avsnitt skal beklage det som står i første setning, hvor det står: «Sett i forhold til Representantskapets vedtak er hovedprioriteringen ivaretatt med et godt resultat.»

Vårt forbund har forhandlet og meklet, og vi er stort sett tilfreds med resultatet vi kom fram til. Vi har slett ikke fått gjennomført — heller ikke ved teknisk revisjon av de respektive tariffavtaler — det vi har ønsket. Men som en helhetsvurdering og i den nåværende situasjon, er vi i og for seg tilfreds, selv om vi ikke vil «heise flagget på full stang» for denne formen for oppgjør.

Jan Balstad nevnte innledningsvis at man innenfor Jern og Metall alltid hadde vært med på å forbedre avtaleverket. Dette har vel vært tilfelle for noen hver av oss. Det som imidlertid virker inkonsekvent, er at når man nå stort sett har fått gjennomslag for hovedkravene ved tariffrevisjonen 1980 — lavtlønnsordningen og garantiordningen —, så betraktes ikke dette som generelle forbedringer.

Hvis man studerer Representantskapets vedtak fra desembermøtet 1979, vil man kunne finne svar på ett eller to av de spørsmål Odd Bach reiste i forbindelse med koblingen.

Når Riksmeklingsmannen i henhold til Arbeidstvistlovens § 35 punkt 7 forespør hva LO som hovedorganisasjon mener om koblingen, så ligger for såvidt svaret etter min oppfatning i Representantskapets vedtak i desember, og jeg vil gjerne at formannen i sin oppsummering bekrefter at så er tilfelle.

Lars Haavik, Norsk Sosionomforbund: — Det jeg nå sier har ikke sammenheng med tariffoppgjøret, men har i høyeste grad sammenheng med den faglige og politiske situasjonen. Det gjelder Arbeidsmiljøloven § 55 A. Som kjent skal denne loven behandles i Stortinget om kort tid. Mange her i salen slo seg vel til ro da de så Regjeringens innstilling i denne saken, som gikk ut på at § 55 A ikke skulle endres. I slutten av forrige uke gikk flertallet i kommunal- og arbeidsmiljøkomitéen inn for en endring av paragrafen.

Grunnen til at Sosionomforbundet har engasjert seg i denne saken er forholdet omkring Diakonhjemmets sosialskole, som bl.a. har resultert i at LO's juridiske kontor på vegne av NOSO og NTL har tatt ut stevning mot styret ved Diakonhjemmets sosialskole på grunn av strid vedrørende ansettelsesforholdene ved skolen.

Den gamle unntaksbestemmelsen i § 55 A lyder slik:

«Disse bestemmelser gjelder ikke dersom slike opplysninger er begrunnet i stillingens karakter.»

Det nye forslaget fra flertallet i komitéen har følgende tekst:

«Disse bestemmelser gjelder ikke dersom virksomheten har som sitt uttrykte formål å fremme et bestemt politisk eller kulturelt syn, og slike opplysninger er begrunnet i stillingens karakter. I tilfelle slike opplysninger vil bli krevet, må dette angis i utlysingen av stillingen.»

Hvis man ser første leddet, kan dette se ut som en styrking. Min mening er imidlertid at det nye forslaget fører til en ytterligere forvirring, og jeg mener LO bør holde fast ved det jeg har oppfattet som LO-sekretariatets tidligere holdning, at man støtter Regjeringens innstilling.

Jeg fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget skal i løpet av kort tid behandle Arbeidsmiljøloven på ny og eventuelt foreta endringer av denne.

Innstillingen fra Kommunal- og arbeidsmiljøkomitéen foreligger nå. Både flertallet og mindretallet foreslår endringer i § 55 A. Flertallets innstilling er den minst ytterliggående, men begge forslag svekker den nåværende paragraf.

Representantskapet støtter i denne situasjonen Regjeringens innstil-

ling som gikk inn for å opprettholde nåværende § 55 A, og avviser innstillingene fra både flertallet og mindretallet i Kommunal- og arbeidsmiljøkomitéen.

Representantskapet pålegger Sekretariatet å fremme dette syn overfor Stortinget.»

Arne Hasla, Aust-Agder, sa at det beste som har skjedd ved dette oppgjøret er at man nå har fått medlemmene på grunnplanet «fly forbanna», slik at de nå møter fram på medlemsmøtene. — Grunnen til dette er forhandlingsutvalgets løftebrudd om den lokale forhandlingsretten. I vedtaket i desember sies det: «Fra LO's side vil oppgjøret legges opp slik at det gis reell mulighet for forbundene til å rette opp skjevheter i sine avtaleforhold. I vårt desentraliserte økonomiske system er det vesentlig at avtaleverket gir muligheter til å ta ut økonomiske forbedringer i den enkelte bedrift, når dette er begrunnet ut fra reell økning i lønnsevnene som skyldes økt produksjon, produktivitetsforbedringer, utenriksøkonomiske forhold m.v. Ut fra dette kan innskrenkninger i den lokale forhandlingsretten ikke aksepteres.»

Det sies videre: «Viser det seg vanskelig å gjennomføre oppgjøret etter disse retningslinjene, vil Representantskapet bli innkalt til ekstraordinært møte for å drøfte situasjonen i oppgjøret og eventuell omlegging av oppgjørsformen.»

Situasjonen som har oppstått tilsier at Representantskapet burde ha vært innkalt til et ekstraordinært møte.

Jeg tror nå uroen blant medlemmene vil forsterke seg etter som tiden går med det opplegget som foreligger. Imidlertid vil jeg uttrykke min glede over den 85-prosentregelen vi nå har fått til.

Jeg stiller følgende spørsmål til LO-formannen. Hvis statistikken for 2. kvartal — som skal foreligge 15. oktober — viser at vi ikke får noen glidning, hvordan skal vi da løftes opp?

Jeg tror at de som håper på store uttellingene når den tid kommer, vil bli temmelig skuffet. Når en dessuten ser på prisutviklingen fra 1. januar til 1. april, så har den vært høyere enn ønskelig, og jeg er redd for at de 9,5 prosent som det er lagt opp til, fort kan overskrides. Da må LO medvirke til at det blir satt inn virkemidler for å dempe prisutviklingen.

Jeg kan heller ikke gi min tilslutning til forslaget til uttalelse som foreligger, bl.a. på grunn av de to første linjene, og jeg vil i den anledning foresette følgende forslag til endring:

«Representantskapet sier seg tilfreds med deler av det resultat som foreligger ut fra prioriteringen av de lavest lønte.»

For øvrig støtter jeg Jan Balstads forslag til avsnitt fire.

Kjell Christoffersen, Norsk Grafisk Forbund: — Vi påla forbundsledelsen ved tariffrevisjonen i 1980 å slå et slag for de lavtlønte innen vårt forbundsområde. Denne holdningen gikk også som en rød tråd gjennom en lang rekke av de forslag våre klubber og foreninger hadde sendt inn til landsmøtet. På den bakgrunn var det lett for forbundets representanter på representantskapsmøtet i desember å gi sin tilslutning til den oppgjørsform flertallet gikk inn for.

Et vesentlig moment var formuleringen av avsnittet om frie forbundsvise forhandlinger innenfor en felles økonomisk ramme, hvor det er protokollert følgende:

«En felles økonomisk ramme gir styrke overfor forhandlingsmotparten og andre grupper lønnstakere, grunnlag for solidaritet med de lavtlønte og et reelt grunnlag for samspill med myndighetene.

Den økonomiske rammen om oppgjøret forhandles sentralt. Fordelingen av hele denne økonomiske rammen må være gjenstand for reelle forhandlinger mellom det enkelte forbund og deres respektive arbeidsgivermotparter.»

— Innenfor en slik ramme ville det etter vår oppfatning være mulig i reelle forhandlinger med de grafiske arbeidsgivere å ivareta interessene også til de lavtlønte innen Grafisk Forbund. Vi oppnådde også en viss grad av forståelse for oppgjørsformen blant de høyere lønte innen forbundet, selv om det innebærer en ikke uvesentlig innskrenkning i den frie forhandlingsretten.

I Grafisk har vi ikke så mange av de typiske lavtlønnsbedriftene. Vi finner ofte de lavtlønte i samme bedrift som de høytlønte. Anordningen av lavtlønnstillegget, og vel muligens også garantiordningen, vil føre til at de fleste lavtlønte innen Grafisk vil falle utenfor. For å rette opp denne skjevheten hadde vi bare én vei å gå, en heving av minstelønnssatsene som ville løfte de lavest lønte opp til et noenlunde forsvarlig nivå. Vi møtte til de forbundsvise forhandlinger vel rustet med detaljerte statistikker, som til og med vakte Riksmeklingsmannens beundring, innstilt på å holde oss innenfor rammen av meklingsforslaget i LO-N.A.F.-forhandlingene. Ved å legge disse tallene på bordet kunne vi påvise hvordan lavtlønnsproblemet kunne løses i Grafisk, uten å gå ut over rammen. Fra landsstyret hadde våre forhandlere fullmakt til å bruke av det generelle tillegget i bestrebelsene på å gi oppgjøret en lavtlønnsprofil

også for vårt forbunds medlemmer. Vi fikk ingen tilfredsstillende heving av minstelønnssatsene, ingen tilfredsstillende heving av lærlingelønnene — som i Grafisk ligger svært lavt. Vi fikk ingen tilfredsstillende heving av skifttilleggene, som også ligger svært lavt hos oss. Vi fikk med andre ord ingen reelle forbundsvise forhandlinger med de grafiske arbeidsgiverne. Vi møtte en beinhard nei-innstilling til de mest ubetydelige endringsforslag i overenskomstene, hele veien motivert med Arbeidsgiverforeningens prinsipper.

Under Representantskapets behandling av oppgjørsformen uttalte vår forbundsformann at Arbeidsgiverforeningen førte en politikk langt ut over grensen for det anstendige, og at de foran tariffoppgjøret hadde skapt en atmosfære som varslet lite godt.

Vi kan bare konstantere at de forbundsvise forhandlinger vårt forbund har ført, tyder på at denne linje er fulgt opp. Hvordan skal vi kunne gå ut til våre medlemmer med en troverdig forklaring på hvorfor vi skulle kunne anbefale et forslag som innebærer at våre lavtlønte skal bidra til lavtlønnsfondet med 19 øre pr. time, mens de selv, som lavtlønte, intet har å hente fra det samme fondet. Vi kan ikke anbefale et forslag som i praksis innebærer begrensninger i forhandlingsretten for de høyere lønte, mens det lite eller intet gir til de lavtlønte.

Det samlede resultat for forbundene sett under ett gjør at man vanskelig kan vende tommelen ned for den oppgjørsformen det er lagt opp til, og det er derfor desto mer beklagelig at man ikke nådde fram til et forslag for vårt forbund som forhandlingsutvalget kunne anbefale.

Jeg vil ut fra det som har skjedd i de forbundsvise forhandlinger for vårt forbund, foreslå en liten — men etter min oppfatning — ikke uvesentlig endring i Sekretariatets forslag til uttalelse:

«I første avsnitt, 7. linje, endres ordet «vanskeliggjort» til «umuliggjort».

Arthur Svensson, Sekretariatet: — Forut for Representantskapets behandling av tariffoppgjøret 1980 i desember, hadde det foregått en livlig diskusjon i grunnorganisasjonene og i forbundene om oppgjørsformen. Etter min mening var det flertall på grunnplanet for forbundsvise oppgjør. Trass i dette ble vedtaket på representantskapsmøtet at oppgjøret skulle gjen-

nomføres som et samordnet kombinert oppgjør. En ting var det imidlertid bred enighet om — at de lavtlønte skulle prioriteres. De forbund som gikk inn for forbundsvis oppgjør, var svært skeptiske til om det var vilje i LO til å løse lavtlønsspørsmålet. Denne skepsis var det etter min mening god dekning for etter måten de lavtlønte ble behandlet på ved oppgjørene i 1976, —77 og —78.

Det meget store mindretall på representantskapsmøtet bidro etter min mening sterkt til at lavtlønsspørsmålet ble fokusert.

Det forhandlingsresultat som nå foreligger, har fått en lavtlønnsprofil som både mindretallet og flertallet på representantskapsmøtet i 1979 må kunne godta.

Jeg er klar over at det kan reises tvil om andre deler av meklingsforslaget, bl.a. at det ikke er gitt noen prisgaranti. Ett av de punkter det har vært sterkest reaksjon på i deler av fagbevegelsen, er det som omfatter lønnsglidningen — eller det som er kalt innskrenkninger i den lokale forhandlingsretten. Etter min mening er det som er tatt inn i forslaget angående innskrenkninger i den lokale forhandlingsretten så beskjedent, at alle måtte kunne bære det.

De forbundsvis tilpasningsforhandlingene i vårt forbund har imidlertid avslørt store svakheter ved denne oppgjørsformen, slik også Bach pekte på. Men den debatten får vi imidlertid komme tilbake til ved en senere anledning.

Skal vår tale om å prioritere de lavtlønte ha noen mening, må vi være villige til å bære de begrensede byrder som tarifforslaget inneholder for grupper som ligger bedre an. Jeg kan ut fra dette ikke gå inn for de endringsforslag Jan Balstad fremmet. Det er slett ikke bare ett forbund som får føle innskrenkninger i forhandlingsretten. Det er heller ikke slik at vi med dette forslaget har løst alle lavtlønnsproblemer. Det viktige er imidlertid at vi har fått gjennomslag for et prinsipp som på sikt kan gjøre det vesentlig lettere å hankses med det problemet lavtlønsspørsmålet er. Selv om svakhetene ved beregning bedriftsvist gjennomsnitt gir skjeve utslag, også innenfor vårt forbundsområde.

En annen sak som legges fram for Representantskapet i dag, er bakgrunnen for avtalen som ble inngått mellom Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening om hva som skulle skje i første kvartal 1980, etter at lønnsstoppen opphørte. Denne avtalen gikk vårt forbund imot — først og fremst med bakgrunn i at den ville virke svært urettferdig overfor store

grupper. Dette var spesielt grupper som ikke hadde hatt årsreguleringer siden 1977. Denne vurdering fikk vi bekreftet var riktig, i og med at også N.A.F. sa seg enig i dette, og gikk med på at det skulle sees på i forbindelse med tariffoppgjøret. Hadde dette blitt tatt hensyn til under forhandlingene om avtalen, ville det etter min mening ha vært mulig å få en roligere overgang fra lønnsstoppen til normale tariffrettslige forhold.

Tariffrevisjonen 1980 vil etter min mening bli vurdert som den første med reell lavtlønnsprofil. Vårt forbundsstyre har enstemmig sagt seg tilfreds med oppgjøret, med spesiell vekt på lavtlønnsløsningen. For første gang har ord blitt til handling når det gjelder de lavtlønte, og det kan LO være bekjent av. Blir dette forslaget forkastet, vil det bli et meget stort nederlag for solidariteten i Landsorganisasjonen og for hele arbeiderbevegelsen.

Harald Hansen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, tok utgangspunkt i det som var sagt om at forslaget innebar så små innskrenkninger i den lokale forhandlingsretten at enhver måtte kunne akseptere det.

— Ved ethvert tariffoppgjør har det alltid vært og vil alltid bli slik at når man forhandler, så blir en del av kravene innfridd, mens man må drive handel med en del av de øvrige for å finne en helhetsløsning. Jeg har vært i norsk fagbevegelse i mange år, men det er første gang jeg har opplevd at man gir avkall på goder som man engang har oppnådd. Det er det som er gjort ved innskrenkninger i den lokale forhandlingsretten ved denne tariffrevisjonen. Vår bekymring over dette ligger ikke bare i at man innskrenker forhandlingsretten til én gang i året. Vi er enda mer redd for faren for at det skal bli satt et tak på lønnsglidningen i annet avtaleår. Hvis det blir satt et slikt tak, kan man spørre seg hvordan lønnsutviklingen vil bli i hele to-årsperioden.

Etter min vurdering er det som nå har skjedd med den lokale forhandlingsretten et klart brudd på siste del av avsnitt fem i vedtaket vi fattet i desember, som har følgende ordlyd: «Ut fra dette kan innskrenkninger i den lokale forhandlingsretten ikke aksepteres.» Dette var klar tale.

En bør imidlertid være fornøyd med det resultatet de lavtlønte har oppnådd. Det er også én ting jeg vil benytte anledningen til å presisere overfor våre politiske ledere. Når vi i Sekretariatets forslag til uttalelse forutsetter å holde prisstigningen på 9 ½ prosent, så må Regjeringen gjøre alt den kan for å kla-

re det. Likeledes vil jeg be om at dere ser alvorlig på ferie-spørsmålet, og at det blir fremmet forslag i overensstemmelse med det så fort som overhodet mulig.

Når vi diskuterer forhandlingsresultatet, må vi ikke glemme at vi neste høst har stortingsvalg. I den anledning vil jeg be dere fra den politiske ledelsen om å gjøre hva dere kan for å oppfylle det vi ber om her, så skal også vi forsøke å være med på å sikre dere flertall neste høst.

Svenn Eriksen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: — Jeg tror det er første gang man har tatt deler av en opparbeidet rett og byttet bort. Man kan vel kanskje vurdere hva man får igjen for det som er byttet bort. Imidlertid vil jeg stille et spørsmålstegn ved måten det har vært gjort på. Det har vært sagt at det er bagateller. Det er mulig det, men vi som forhandler om våre lønninger på grunnplanet, føler at dette er store prinsipielle spørsmål, også fra arbeidsgiversiden. Vi har følt at den lokale forhandlingsretten har vært en torn i øyet på arbeidsgiverne i alle år. Dette selvfølgelig på bakgrunn av at vi har hatt muligheter til å forhøye lønningene. Vi vet også at når vi f.eks. i Jern og Metall har fått hevet lønningene på grunnplanet, så har dette også fått ringvirkninger langt ut over Jern og Metalls grenser.

På min arbeidsplass reagerte vi allerede ganske sterkt på protokollen mellom LO og N.A.F., fordi vi visste hva en begrensning av den lokale forhandlingsretten ville bety for oss. I et brev til LO ga vi uttrykk for at vi ikke fant at LO's sekretariat hadde fullmakt til å inngå en slik avtale, og mente at saken burde settes opp på dagsordenen på representantskapsmøtet i desember. Den kom riktignok ikke opp som eget punkt på dagsordenen, men saken ble diskutert temmelig livlig på møtet. Det var dengang heller ikke bare folk fra Jern og Metall som sa at de ikke aksepterte forringelse av den lokale forhandlingsretten. Formannen svarte dengang at man ikke ville godta noen forringelse av avtalen. Jeg henviser i den forbindelse til nederste avsnitt på side 11 i protokollen fra representantskapsmøtet i desember.

Jeg kunne fristes til å si at man er blitt holdt for narr i denne saken, og vi tillitsmenn føler oss desavuert og satt utenfor. Det er også litt for lettvt å hevde at dette ikke er et forhandlingsresultat, men et forslag fra Riksmeklingsmannen. I den forbindelse vil jeg minne om en regel som sier at Riksmeklingsmannen ikke skal sette fram provoserende forslag. Dette må

vel i høyeste grad sies å være provoserende. Man kunne være fristet til å tro at det er en eller annen som har hvisket Riksmeklingsmannen noen ord i øret.

I en situasjon som dette er det ikke et spørsmål om å være solidarisk med de lavtlønte, men det er snakk om moral fra dem som skal sette i verk de vedtak medlemmene pålegger dem.

Dette er bakgrunnen for at jeg denne gang vil stemme nei til tarifforslaget. Resultatet er godt, bortsett fra punktet om den lokale forhandlingsretten.

Jeg vil også ta for meg noe som virker sjokkerende i forslaget som er lagt fram av Sekretariatet. På side 2 står det: «Det må være en oppgave for fagbevegelsen at den gjennomsnittlige lønnsglidning i LO-N.A.F.-området ikke overstiger den beregningsmessige forutsetning om 3 prosent for kalenderåret 1980.» Kan det være tilfelle at det er vår oppgave å begrense det man har mulighet til å få i lønningsposen?

Jeg vil til slutt anbefale Jan Balstads endringsforslag til Sekretariatets forslag til uttalelse.

Otto Totland, Sekretariatet, innledet med å si at han gikk ut fra at de aller fleste som var til stede i representantskapsmøtet hadde deltatt i en eller annen form for forhandlinger, og ga i den anledning uttrykk for skuffelse over siste talers innlegg.

— Det får være grenser for demagogi.

Det som skjer er at man fra LO-siden reiser en rekke krav, hvorav noen blir innfridd, andre ikke. Såvidt jeg erindrer, er det første gang Landsorganisasjonen har stilt et krav om lavtlønn hvor Riksmeklingsmannen har godtatt hele skalaen uten endringer — fra 3 kroner pr. time for de lavest lønte til 50 øre timen for dem som ligger nærmest gjennomsnittet. Balstad nevnte avtalen fra 1907. Det ville være en fordel om fagforeningsfolk var litt mindre konservative. Må man virkelig påberope seg avtaler 70 år tilbake i tiden? Det må vel ha skjedd noe på disse årene. Mange avtaler er jo totalt forandret slik at man ikke kjenner dem igjen fra 1907.

Det er klart at avtalen som foreligger inneholder svakheter. Hvilke store avtaler er det som ikke har pluss- og minussider? Lavtlønnsprofilen og en sosial profil er viktige bestemmelser som vi er meget glade for. De fleste av oss som har hatt forbundsvis tilpasningsforhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening har fått resultater som de har vært fornøyd med, og som de har anbefalt sine medlemmer å godta.

Jeg håper forslaget vil bli vedtatt med stort flertall. Har dere tenkt på hva som vil skje hvis forslaget blir nedstemt?

Norsk Arbeidsgiverforenings statistikk viser lønnsøkningen både for høytlønte og lavtlønte. Jern og Metall sier at «vi skal være solidariske med dere som er lavtlønte, men vi må ha to lønnstillegg pr. år ved siden av det generelle tillegget». Dette ville innebære at man i år ville få to lokale forhandlinger i tillegg til dette oppgjøret, altså tre forhandlinger på ett år. Det samme ville skje neste år.

Jeg må be så inderlig jeg kan om at man er klar over at Jern og Metalls forslag ikke henger i hop. På den ene siden sies det at man skal ha to lokale forhandlinger pr. år, i tillegg til det generelle oppgjøret, samtidig som de hevder at man ikke må røre ved denne bestemmelsen, men at de likevel stiller seg solidarisk med lavtlønnsgruppene. Store ord og fett flesk sitter ikke fast i halsen. Det som har skjedd de siste årene er at det er høytlønnsgruppene som har fått de største tilleggene — noe enhver statistikk viser. De lavtlønte får et tillegg, men to lokale forhandlinger pr. år medfører at avstanden mellom lavtlønte og høytlønte blir enda større.

Jeg ber om at man selv innenfor Jern og Metall sanser seg og setter seg inn i hele denne vanskelige situasjonen. Snakk litt mindre om den frie lokale forhandlingsrett og atskillig mer om solidaritet.

Gunnar Grimnes, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: — Debatten før og under tariffoppgjøret har vært preget av følelser og prestisje, og det synes som om de overordnede målsettinger i noen tilfelle har kommet i bakgrunnen. Ikke minst bærer deler av debatten her i dag preg av dette. Jeg vil understreke betydningen av å holde på fellesskapet. Vi må unngå å skape inntrykk av at man innad i LO har en alles kamp mot alle, og hvor dagens styrkeforhold er avgjørende for hvilken lønn og sosial status medlemsgruppene skal ha. Det er bare de som arbeider imot oss som har glede av en slik utvikling.

Med dette som bakgrunn, og at vi innenfor vårt forbund nå er i ferd med å få tilfredsstillende forhandlingsresultater for gruppene vi har innenfor de ulike sektorer, vil jeg slutte meg til Sekretariatets forslag til uttalelse slik den foreligger.

I tillegg vil jeg gi honnør til forhandlingsutvalget, som med et vanskelig utgangspunkt både har greid å legge frem et forslag som gir en rimelig lønnskompensasjon for alle, samtidig

som man har fått gjennomslag for viktige lavtlønnsprinsipper.

Jeg vil også understreke betydningen av at de politiske myndighetene nå tar hånd om det vi har oppnådd, og at man i tiden som ligger foran oss virkelig ser med alvor på prisutviklingen — noe som vil kunne bli avgjørende for oss ved neste korsvei.

Steinar Eidsvik, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, sa at han etter Totlands innlegg var i tvil om Totland og han var på det samme representantskapsmøtet i desember, og ba om at Totland satte seg bedre inn i Jern og Metalls avtaleverk før han provoserte forbundet på en slik måte.

— Jern og Metalls avtaleverk og den lokale forhandlingsretten er knyttet til et meget vesentlig poeng, nemlig produktivtetsutviklingen. Statsministeren sa i sitt innlegg her at det var et overordnet mål for oss å øke produktiviteten. Med den formulering vi har for våre fastlønnsavtaler, er dette meget vesentlig, og er insitamentet for våre tillitsmenn til aktivt å medvirke til produktivtetsøkning. De ser det som en helt soleklar rett at vi da bør ha et ord med i laget når det gjelder fordelingen av den merverdi som blir skapt ved denne økningen. Dette kan da umulig være usolidarisk. Hvis vi hadde tatt fra noen andre, da hadde det vært usolidarisk. Men når det kort og godt er snakk om å diskutere og forhandle med bedriftene om fordeling av en merverdi vi selv er med på å skape, da kan det ikke være usolidarisk.

Et vesentlig moment ved garantibestemmelsen og 85-prosentregelen er at alle skal sammenlikne seg med industriarbeiderne. Hva skal da skje hvis de industriforbund som har lokal forhandlingsrett og har en glidningsutvikling, ikke får anledning til å forhandle. Da vil vi få en sentraldirigering av det hele. På møtet i desember fremmet jeg et forslag på bakgrunn av den uro som var til stede på en hel del arbeidsplasser. Til flertallsforslaget fra Sekretariatet som vi dengang var innbudt til å vedta, og som jeg i utgangspunktet stilte meg meget tvilende til, sa Tor Halvorsen i sitt innlegg:

«Jeg vil også komme inn på den lokale forhandlingsrett. Med den uklarehet som har framkommet om LOs holdning til dette fundamentet i store deler av avtaleverket, vil jeg enda en gang få slå fast at LO ikke på noen måte er innstilt på noen svekkelse på dette punkt. Det er mange årsaker til at den lokale forhandlingsrett må beholdes. En av årsakene er den desentraliserte samfunnsmodell vi har valgt her i landet. Det samme mønster gjenspeiler seg i arbeidslivet, og jeg kan ikke se hvilken interesse fagbevegelsen som helhet vil ha av en endring av dette forholdet. Jeg vil også skyte inn at det syn jeg her har framholdt, knytter seg til de vedtak LOs administrasjon er underlagt fra siste kongress.»

Dette er sterke ord, og mitt spørsmål må bli: Kan vi stole fullt og helt på det som blir sagt fra denne talerstol? Kan vi stole på de vedtak Kongressen gjør, og som Representantskapet gjør, når vi opplever at til tross for LO—N.A.F.-protokollen og den uro dette skapte, har vi etter dette meklingsforslaget kommet opp i nøyaktig den samme situasjon?

En uttalelse som mot to stemmer ble vedtatt på et møte Samorganisasjonen holdt under temaet «Solidaritet i fagbevegelsen en myte?», slo fast at meklingsforslaget er i strid med Representantskapets vedtak. Er det så stor forskjell på den prinsipielle oppfatning ute blant tillitsmennene som behandler vårt avtaleverk på lokalt plan og de som sitter her i salen? Vi bør sette tingene på plass og spørre oss selv hvem som i bunn og grunn skal bestemme. Da er det bare én ting for Representantskapet å gjøre, nemlig å beklage at meklingsforslaget fikk et resultat i strid med Representantskapets vedtak, slik Balstad foreslo.

I redegjørelsen vi fikk, punkt VII, står det: «Det er på det rene at en del misforståelser gjorde seg gjeldende med hensyn til hvordan protokollen skulle forstås. Informasjonen om hva de enkelte punkter innebar har åpenbart ikke vært tilstrekkelig.»

— Jeg er helt enig med Frøysland i det han sa om at det er mye feilinformasjon til stede, og jeg vil advare imot at vi fortsetter med dette. Det er en undervurdering av det lokale tillitsmannsapparats vurderingsevne, for det er tross alt det som skal arbeide med det produktet som kommer ut av forhandlingene.

Mange lever i den villfarelsen at de skal få ett eller annet tillegg fra 1. oktober 1980. Dette er jo fundamentalt galt. Hva skjer hvis medlemmene i ettertid registrerer at de er blitt ført bak lyset?

Da er det spørsmål om hele vår holdning til vår egen bevegelse, for vi har ikke råd til å være uærlige og føre folk bak lyset. Vi skulle gjerne innen Jern og Metall vært villig til å betale en krone timen i lavtlønnstillegg, men hvorfor kunne vi ikke fått lavtlønnsfondet som en helt intern sak innenfor LO! Jeg er overbevist om at hvis vi diskuterer dette på et helt fritt og prinsipielt grunnlag, uten at det skjer i forbindelse med et tariffoppgjør, så kommer det sikkert mange gode forslag og løsninger.

Ann Jorid Thingvold, Handel og Kontor i Norge, minte om at hun i representantskapsmøtet i desember stemte nei til Sekre-

tariatets forslag ene og alene av mistillit til forhandlingsutvalget, fordi hun ikke trodde de var i stand til å gjennomføre mer ved oppgjøret i 1980 enn resultatet ble i 1978.

— Jeg tok feil, og det er jeg veldig glad for. I 1976 gikk vi ut med et ikke anbefalt forslag fra Handel og Kontor. Vi så ingen reaksjon, verken moralsk eller solidarisk, fra Jern og Metalls side dengang.

I dag opplever vi en helt febrilsk aktivitet på dette område for bl.a. å få våre medlemmer til å stemme nei til et forslag som de ikke har hatt sjansen til å vurdere.

Forrige taler nevnte noen ord om å føre medlemmene bak lyset. Jeg synes vi bør overlate til det enkelte medlem selv å vurdere forhandlingsresultatene som foreligger, enten de er anbefalt eller ikke, og la dem på fritt grunnlag stemme ja eller nei.

I den anledning tillater jeg meg å fremsette følgende forslag til uttalelsen som foreligger, og jeg håper dirigenten kan finne en plass som forslaget kan redigeres inn på:

«Representantskapet konstaterer at enkelte aksjonsgrupper gjennom annonsekampanje vil forsøke å påvirke medlemmene til en nei-holdning ved uravstemningen.

Representantskapet vil på denne bakgrunn henstille til det enkelte medlem å vurdere sin stillingtagen til forslaget ut fra den dokumentasjon og tilrådning de respektive forhandlingsutvalg og forbundsstyrer fremkommer med.

Aksjonsgrupper har ingen plass innenfor fagbevegelsens organisatoriske aktivitet.»

Ingeborg Jacobsen, Bekledningsarbeiderforbundet, sa seg glad for at lavtlønnsproblemet er kommet ut av pratestadiet og over i handlingsfasen. — Garantiordningen fra 1. oktober er etter min mening et gjennombrudd for de lavtlønte og et meget godt grunnlag å bygge videre på. Et ordtak sier at rettferdighetens kvern maler langsomt, og det kan vel også sies i denne sammenheng. Det har f.eks. gått 11 år siden forslaget om et felles beregningsgrunnlag for kvinner og menn ble fremmet og til det nå blir gjennomført. Jeg håper ikke at det vil ta like lang tid før vi får beregningsgrunnlaget på lavtlønnstillegg og garantiordningen ned på den enkelte, og ikke på bedriftene. Ved å bruke bedriftens gjennomsnitt, er det ikke tvil om at vi er med på å konservere de ofte store skjevheter i lønn som forefinnes på bedriftene.

I vårt forbund har vi ved de tidligere oppgjør — bortsett fra i 1978 — klart å få til en skala med et tak på lavtlønnstillegget,

slik at de som ligger aller lavest har fått mest. Dette sa våre arbeidsgivermotparter nei til også denne gang, og begrunnet avslaget med at de var nektet dette fra sentralt hold.

Dette, sammen med alle de misforståelser som oppsto, i og med feilaktige opplysninger og feiltolkninger i massemedia, har ført til at vi har vanskeligheter med å forklare en del av våre medlemmer hvorfor noen av dem faller mellom to stoler. Dette må vurderes nøye ved neste tariffoppgjør. Den manglende vilje våre arbeidsgivermotparter viser, styrker min oppfatning av at den oppgjørsform vi har hatt i år, så absolutt er å foretrekke for oss som arbeider i lavtlønnsbransjer. Finansieringen av lavtlønnsfondet mener jeg er prinsipielt riktig, som et ledd i å gjøre medlemsboka mer gullkantet. Ikke minst nå, når vi ser enkelte gruppers store bekymring for de uorganiserte.

Jeg vil igjen understreke min glede over det som ved dette oppgjøret er oppnådd for de lavtlønte. For vi begynte nemlig etterhvert å tro at solidariteten og samholdet innen LO var betinget av at de lavtlønte måtte gi tapt hver eneste gang. Ikke minst av den grunn er det gledelig at også grupper som ikke har stort mer å hente enn det generelle tillegget, anbefaler forslaget for at de lavtlønte endelig skal få noe mer enn løfter.

Når det gjelder Jern og Metalls innstilling, kan det være fristende å se på hva som ville ha skjedd hvis LO hadde sagt nei til dette forslaget. Skulle da også vi lavtlønte tatt en konflikt, med de godene som for oss lå i forslaget, for at dem som ligger langt over oss i fortjeneste skulle få enda mer? Det finnes også grenser for de lavtløntes tålmodighet.

Jeg håper virkelig forslaget blir vedtatt.

Finn Nilsen, Sekretariatet: I årevis har vi på møter og ved festlige anledninger snakket om solidaritet med de lavtlønte. Men utviklingen viser at de lavtlønte stadig er blitt hengende lengre og lengre etter i lønnsutviklingen. Nå har de fagorganiserte en mulighet til i praksis å vise sin solidaritet ved å stemme for det foreliggende forslag. Aldri før har vi oppnådd et slikt forslag for de lavtlønte. Det er vel ingen i denne sal som på møtet i desember hadde trodd at vi så å si skulle få fullt gjennomslag for våre lavtlønnskrav. Det gjelder lavtlønnstilleggene, garantiordningen og lavtlønnsfondet. På det tidspunktet måtte man også være klar over de svakheter som lå i disse ordningene når både lavtlønnstillegget og garantitillegget skulle beregnes og fordeles på den enkelte bedrift.

Resultatet for de lavtlønte viser også, etter min mening, at den oppgjørsformen vi valgte var den eneste riktige. Det har blitt hevdet, og med god grunn, at dette tariffoppgjøret er et historisk gjennombrudd for de lavtlønte, og i den anledning er det først og fremst garantiordningen man sikter til. Vi kan i framtida bygge videre på garantiordningen, og ved hjelp av den på noe sikt løse lavtlønnsproblemet. Jeg vil derfor understreke betydningen denne ordningen har. For meg har den vært avgjørende for min stilling til forslaget.

Tross dette er forslaget mottatt med til dels sterke negative reaksjoner fra enkelte hold. Det gjelder den delen av meklingsforslaget som omhandler lønnsglidningen. Det blir hevdet at forslaget vil være et inngrep i den lokale forhandlingsrett. Etter min mening er det et meget beskjedent inngrep, og det er ikke i strid med Representantskapets vedtak. Mange lavtlønte er skuffet over denne sterke reaksjonen. Bortsett fra Jan Balstad, har representanter i forhandlingsutvalget fra de andre forbundene som har slike bestemmelser i sine avtaler, stilt seg positive til forslaget, — spesielt på grunn av gjennombruddet for de lavtlønte. Man skulle nesten tro at hele den lokale forhandlingsretten var tatt bort, men det er jo ikke tilfelle. Det som hittil har skjedd er at man i stedet for forhandlinger til eller flere ganger pr. år, nå får én forhandling pr. avtaleår.

Som LO-formannen sa, er dette inngrep av mindre betydning for de grupper det gjelder enn lavtlønnsordningen er for de lavtlønte. De store gruppene av fagorganiserte har ikke denne lokale forhandlingsretten i sine avtaler. Disse grupper har jo hatt en like god produktivitetsutvikling som gruppene som har denne forhandlingsretten.

En annen ting er at dette inngrepet bare gjelder for denne tariffperioden.

Det er også grunn til å understreke at vi ikke ville ha fått et så godt oppgjør for de lavtlønte hvis vi ikke hadde gått med på en viss kontroll med lønnsglidningen. En kontroll med lønnsglidningen vil også etter min mening være et bidrag til en mer rettferdig inntektsutjevning.

Jeg er enig i Sekretariatets forslag til uttalelse, også avsnitt 4, om at forslaget må sees som en helhet. Man kan ikke trekke ut noe og si ja til det, men nei til andre ting. Man kan selvsagt være skuffet over bestemmelsen om lønnsglidningen og resultatene av de forbundsvise oppgjørene. Dette er imidlertid av underordnet betydning i forhold til lavtlønnsordningene.

Hvis forslaget ikke blir vedtatt, vil det ikke bli forstått. Uansett hva man sier, så har dette å gjøre med solidariteten med de lavtlønte.

Walter Kolstad, Sekretariatet, sa innledningsvis at han ikke ville gå så grundig inn på detaljene i forslaget, eller på de gode elementer som finnes i det rammeforslag flertallet anbefalte. — Jeg vil først og fremst beklage at meklingsinstitusjonen, i dette tilfelle meklingsmannen, gjennom flere parallelle meklinger var så hardt belastet at han umulig kunne ha full oversikt over meklingsstema og -innhold når det gjelder vår meklingsling.

Når det gjelder det forslag Bach har fremsatt, er det bare å gjenta at dette Representantskapet vedtok bl.a. i desember at de forbundsvisse forhandlinger i sin helhet måtte skje på fritt grunnlag innenfor rammen av Arbeidstvistloven/Tjenestevistloven. Ser man dette vedtak i sammenheng med de fortolkningsbekreftelser vårt forbund mottok, bl.a. fra LO, før vårt standpunkt om oppgjørsform ble tatt, må Riksmeklingsmannens handlemåte ved å fremme forslag uten anbefaling — i ett tilfelle uten anbefaling fra noen av partene — fortone seg som litt av et prokuratorknep.

Vi kan ikke trekke den konklusjon at det har foregått frie forbundsvisse oppgjør innenfor rammen av Arbeidstvistlovens § 35,7, med anledning til plassfratredelse, når meklingsmannens framsatte forslag innebærer eliminasjon av rettighetene som ligger i loven.

Det må derfor være dette representantskaps oppgave å understreke at vi mente noe med det vi vedtok i desember. Jeg anbefaler dermed Odd Bach's forslag vedtatt av denne forsamling.

For at det ikke skal herske tvil, vil jeg understreke at jeg var av dem som under rammeforhandlingene ga min foreløpige anbefaling av Riksmeklingsmannens forslag. Fremdeles mener jeg at dette var riktig, bl.a. på grunn av de gjennomslag vi fikk for de lavest lønte. Det er ikke *det* saken dreier seg om. Det er de faktiske omstendigheter og forståelsen av våre egne vedtak det hele dreier seg om.

Einar Hysvær, Sekretariatet, mente det var viktig å understreke helheten i det meklingsforslaget som foreligger, noe ikke minst de som gikk inn for samordnede oppgjør burde legge seg på minne. — Jeg skal ikke legge skjul på at jeg var av dem

som var meget begeistret da vi var ferdig med meklingen og forslaget forelå, og ga uttrykk for at oppgjøret var et historisk gjennombrudd for de lavtlønte. Dette ikke minst når vi tenker på hvor viktig gjennomføringen av garantiordningen er, og hvor viktig det er at vi fikk gjennomslag for at lavtlønnstilleggene skulle beregnes av gjennomsnittet på den enkelte bedrift. Det var et prinsipp vi hadde slåss for i mange år. Det var 100 prosent gjennomslag for de krav vi hadde fremmet i vårt landsstyrevedtak før representantskapsmøtet i desember.

Det er beklagelig at det framkom en del feilinformasjoner, men vi bør ikke regne med at dette er gjort bevisst. Vi har jo meget aktive folk i radio og TV, og vi bør selvfølgelig sette pris på at de er villig til å spre informasjon. Så får man heller tilgi dem at de enkelte ganger kan komme i skade for å gi litt for optimistiske signaler ut til medlemmene, slik det nå er gjort.

Det er klart at vi må ta til etterretning at det forefinnes en del uløste problemer. Gjennom de forbundsvisse forhandlingene høstet vi nå en lang rekke erfaringer, og vi vet at vi ved neste korsvei vil forsøke å gjøre det enda litt bedre for å nå alle våre lavtlønte.

Når det gjelder informasjon, tror jeg det er viktig at man sprer helt korrekt informasjon. Jeg tenker da på dem som er misfornøyd med dette forslaget, og sprer informasjon som sier at man har mistet den lokale forhandlingsretten gjennom dette oppgjøret. Det er misvisende informasjon. Egentlig har man ikke mistet noen som helst av de prinsippene som gjelder den lokale forhandlingsrett, men har bare i en gitt situasjon måttet gi avkall på én av to årlige forhandlinger. Det er jo en helt annen sak. Grunnen til at man måtte komme fram til et resultat i spørsmålet om lønnsglidningen, er jo at man i de senere år har sett hvilken betydning lønnsglidningen har hatt. Da kan man forstå at Riksmeklingsmannen, som skal representere den tredje part, før eller senere kom i den situasjon at han måtte fremme et slikt forslag.

Vi bør være merksam på at det var den situasjon vi befant oss i etter å ha forhandlet hele vinteren og vi var på slutten av en meget vanskelig meklingssituasjon. Riksmeklingsmannen presenterte sin skisse, og han antydte ganske fort at det ikke var så mye å gjøre med den framlagte skisse.

Vi hadde valget mellom å godta hans skisse eller å avstå fra en løsning. Og jeg synes det er riktig å se denne moderasjonslinjen og begrensningen i lønnsglidningen i denne sammenheng. Den presenterte 3-prosentlinjen for hele 1980, står helt i

stil med den økonomiske situasjonen vi befinner oss i. Like ofte som vi snakker om løsning av lavtlønnsspørsmålet og den lokale forhandlingsretten, snakker vi om å bevare sysselsettingen, som vi hittil for det meste har klart. I denne forbindelse aksepterte vi 15 måneders lønnsstopp. Etterpå har vi akseptert at vi skal forsøke å bevare de positive virkningene av lønnsstopperperioden. Da bør vi ikke si nei til å akseptere en moderasjonslinje.

Debatten som har vært ført den senere tid har vært meget skuffende. Gleden og entusiasmen man følte umiddelbart etter at oppgjøret var brakt i havn, har dessverre dempet seg noe etterhvert. Det vil være en meget trist og dyster situasjon for fagbevegelsen totalt sett hvis det foreliggende forslag nå skulle bli forkastet. Er det ikke på tide at man én gang kan akseptere at de som stort sett gjennom årene har vært taperne i tariffoppgjørene for en gang skyld kan gå seirende ut av et tariffoppgjør, og at grupper som ellers får mest, nå viser moderasjon.

Men jeg vil understreke at jeg har forståelse for de problemer som avdekkes, og jeg tror ikke det er riktig — ikke minst av hensyn til fortsatt samhold innenfor fagbevegelsen — å kjøre med for grovt skyts. Vi bør appellere til forståelse, og at man i en gitt situasjon som denne måtte gå den veien vi nå har valgt.

Jeg vil så inderlig jeg kan henstille til dere om å vedta utkastet til uttalelse fra Sekretariatet, og også til slutt håpe på at flertallet av dem som skal delta i avstemningene ser helheten i forslaget, som betyr så mye for de lavtlønte i fagbevegelsen.

Ole Flesvig, Norsk Arbeidsmandsforbund: — På forrige representantskapsmøte diskuterte vi hvordan vi skulle nå fram til den beste måten å komme ut av dette tariffoppgjøret på, ikke minst hvordan vi best kunne løse lavtlønnsspørsmålet. Det var ingen uenighet om at det var de lavtlønte vi særlig skulle beskjefte oss med ved denne tariffrevisjonen. Vi har også ofte tidligere vært enige om slikt på forhånd.

Både i partiet og i fagbevegelsen var det enighet om at vi denne gang måtte virkeliggjøre planene om et skikkelig løft for de lavtlønte. Denne gang ble det virkelig noen kroner mer i de lavtløntes fra før av altfor slunkne lønningsposer. Det er vel nå kanskje mulig at vi kan lykkes noe bedre med løsningen av lavtlønnsproblemene på sikt, når vi nå har fått garantiordnin-

gen, slik at vi kan få også disse gruppene opp på et anstendig lønnsnivå.

— Det hevdes at man mister den lokale forhandlingsretten. Jeg tror ikke det er riktig. Selv om det imidlertid skulle bli en del små innskrenkninger i denne, så må vi ta noen små ulemper for å få de store goder.

Det er reist tvil her om riktigheten av at Riksmeklingsmannen sender ut til avstemning ikke anbefalte forslag sammen med anbefalte forslag. Vi har hatt en diskusjon om dette i vårt forbund også. Det ville kanskje ha vært betenkelig hvis det skulle gå i den retning at det ble sendt ut en masse forslag som ingen hadde anbefalt, men at det blir sendt ut noen, tror jeg er av de ting vi må ta med. Riksmeklingsmannen sender også ut forslag som var anbefalt av arbeidstakersiden, men ikke av arbeidsgiversiden.

— I Arbeidsmandsforbundet har vi behandlet det framlagte tarifforslag både i forbundsstyret og i landsstyret. I forbundsstyret fikk det enstemmig tilslutning, og i landsstyret ble det vedtatt mot 1 stemme. Den representanten som stemte imot opplyste at han ikke gikk imot forslaget fordi det var dårlig, men på grunn av at statsanleggsarbeiderne på tjenestemannssiden hadde for dårlig betalt i forhold til andre anleggsarbeidere.

Jeg vil si meg enig med Arthur Svensson i at det ville være en ulykke hvis ikke dette tarifforslaget blir vedtatt. Jeg vil derfor så varmt jeg kan anbefale det foreliggende forslag, og at vi alle på hver vår plass går inn for å få størst mulig oppslutning om forslaget.

Jeg vil også anbefale at vi stemmer for Sekretariatets forslag til uttalelse slik den foreligger.

Martin Tveiten, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet: — Jeg vil gi uttrykk for en del synspunkter som svært mange av Representantskapets medlemmer muligens vil være uenig med meg i. Da Riksmeklingsmannens forslag forelå, så intervjuet radioen en rekke faglige tillitsmenn. Blant annet ble én av arbeidstakerne på Hotell Scandinavia her i Oslo intervjuet, og ga uttrykk for at man ved bedriften hadde en rekke utenlandske arbeidstakere som måtte ha to jobber for å kunne klare seg økonomisk. Og når vi snakker om lavtlønte, så er det folk som tjener 48—51 000 kroner i året. De har kone og barn, de må ha hus — de norske. Så har vi fremmedarbeiderne våre, som muligens går litt ned i lønn og blir litt diskriminert her og

der, samtidig som de betaler ekstra høy husleie. En liten stund etterpå kom en annen faglig tillitsmann i radioen og fortalte at der gjorde de det slik at fremmedarbeiderne slapp å ha to jobber for å kunne greie seg. Han tjente 90 000 kroner, og regnet seg ikke for å være høytlønnnet. Vi må ha det helt klart at for uhorvelig mange mennesker i dette land blir 65 000 kroner i året regnet for en utopisk høy lønn. På toppen av det hele er dette folk som i produktivitet ligger fullt på høyde med hvem det skulle være.

Jeg tror det er viktig at vi nå begynner å få et noe større og videre syn på hvordan lønssystemet er bygd opp. I årevis har vi vært med på å lage resolusjoner om at viktige forbruksvarer holdes nede i pris. Jeg har vært med på å lage mange slike resolusjoner, men nå har jeg kommet til at det er et stort spørsmål om ikke dette er en noe reaksjonær holdning til et viktig spørsmål. For det vi gjør er at vi med Landsorganisasjonens velsignelse ber folk som tjener 50 000 kroner om å ikke kreve noe lønnstillegg, fordi det da blir dyrere for folk å kjøpe varene.

I denne sal har vi sittet i mange år og laget uttalelser om at vi måtte ha lavtlønnsoppgjør. Det er imidlertid slik at hvis vi skal ha et lavtlønnsoppgjør, må lønningene i tariffperioden være høyere til de lavtlønte enn det lønnsglidning og tariff tillegg gir til dem som ligger godt an. Hvis lønnsglidningen er større en lavtlønnsstillegget, da har det ingen ting med lavtlønnsoppgjør å gjøre.

Når det gjelder Sekretariatets forslag til uttalelse, står det på side 2: «Det må være en oppgave for fagbevegelsen at den gjennomsnittlige lønnsglidningen i LO—N.A.F.-området ikke overstiger den beregningsmessige forutsetning om 3 prosent for kalenderåret 1980.» Ja, det er helt klart at hvis den forutsetningen ikke holder, så er ikke dette et lavtlønnsoppgjør.

Til slutt vil jeg nevne det jeg anser som det aller alvorligste i den foreliggende situasjon, nemlig at vi har begynt å snakke med hverandre gjennom avisene. Vi som er gamle har lært at vi skulle slåss innad og stå samlet utad, og det lyt vi gjera også i framtida.

Dirigenten foreslo strek med de inntegnede talere. Dette ble enstemmig vedtatt.

Kjell Martinsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:
— Når det gjelder Sekretariatets forslag til uttalelse, kunne

jeg tenke meg at vi kobler fjerde og femte avsnittet og formulerer det slik:

«Representantskapet sier seg tilfreds med at samme ramme og profil har hatt gjennomslagskraft for oppgjørene i både privat, som statlig og kommunal sektor. Representantskapet ser det som viktig at fagbevegelsen foran hvert oppgjør kan velge mellom flere oppgjørsformer. Det er av stor betydning at forbundene . . . o.s.v.»

Vårt forbund består av både høytlønte og lavtlønte, og vi har ikke kommet ut av dette oppgjøret med 100 prosent innfrielse av våre krav. Men vi ser at helheten i forslaget er god. De som nå i første rekke er så redd for innskrenkning av den lokale forhandlingsretten til én gang pr. år, er forbund som er så sterke at jeg tror tillitsmennene på disse arbeidsplassene vil kunne klare å få ut det de skal av bedriftene.

Vi må huske på at det som skjer rundt på arbeidsplassene nå, kan medføre at lønnstakere som aldri tidligere har oppnådd tilfredsstillende resultater gjennom forhandlingene, nå får forskuslet sitt resultat. Jeg mener at vi denne gang må vise oss solidariske og vise i praktisk handling at vi står solidarisk med de lavtlønte.

Rolf Svestad, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, sa at han var av dem som på representantskapsmøtet i desember i fjor stemte for forbundsvise oppgjør.

— Mitt syn på resultatet har overgått alle mine forventninger. Vi må glede oss over at oppgjøret har slått sterkest ut for de lavtlønte. Dermed har også våre forhandlere oppnådd det meste av Representantskapets forutsetninger for vedtaket vi fattet på møte i desember.

Spesielt kan vi konstatere at vi også har klart å opprettholde full sysselsetting. Det viser seg imidlertid at det er et skår i gleden, fordi en del av normallønte forbund synes å ha mistet en del av den lokale frie forhandlingsretten. Men er ikke dette noe overdramatisert? Det er vel minimalt av den frie forhandlingsretten som er beskåret, i betraktning av det som er oppnådd av andre resultater. Etter min oppfatning gir forslaget muligheter for utvidelse av den lokale forhandlingsretten til å gjelde andre forbund, som aldri har hatt en slik rett. Derfor er det beklagelig og skuffende at noen kan vise så stor misnøye og bruke så sterke ord, når vi kan vise til et resultat som langt overgår det vi oppnådde for to år siden. Dette var også et resultat det ikke var så store problemer å leve med.

Jeg synes nå at fagbevegelsen må rette sine øyne mot den politiske arena. Jeg tenker da på loven om inntektsregulering, der Regjeringen tar sikte på at loven og forskriftene skal hindre at uorganiserte kan få større tillegg enn de organiserte. Det må forhindres at Arbeidsgiverforeningen og de borgerlige partiene i Stortinget klarer å velte en slik lov.

Jeg støtter fullt ut forslaget til uttalelse som er framlagt av Sekretariatet.

Wilhelm Thoresen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: — Arthur Svensson har på vegne av Kjemisk Forbund gitt uttrykk for hvordan vi ser på meklingsforslaget. Jeg vil imidlertid kommentere en del av de innlegg som har vært holdt. Representanten fra Rogaland NNN snakket om en lønnsdifferensiering på hans bedrift fra 25 kroner til 40—50 kroner, og at lavtlønnsprofilen da følgelig i det framlagte forslaget ikke var tilfredsstillende for å få rettet på dette forholdet.

Det finnes vel ikke den oppgjørsform eller den lavtlønnsprofil som kan tilfredsstille det kravet. Det må være en forutsetning at man rydder opp i eget bo, og det må vel være en svikt hos de stedlige tillitsmenn som ikke har gjort det. Også innenfor vårt forbund har vi noe av de samme forhold, men vi kan ikke forlange at Landsorganisasjonen eller forbundene sentralt skal rette opp dette.

Representanten fra Grafisk uttrykte liten tilfredshet over lavtlønnsprofilen i forslaget. Han nevnte imidlertid ikke noen tall, og det kunne kanskje være interessant for oss å få vite hva man innenfor Grafisk Forbund betrakter som lav lønn — sett i relasjon til andre forbund.

Jan Balstad mener at Jern og Metall har vært et foregangsforbund, — noe som er riktig, bl.a. når man tenker på det gjennomslaget forbundet i sin tid fikk for garantiordningen. Dere i Jern og Metall burde nå sole dere i det resultatet som Landsorganisasjonens forhandlingsutvalg har kommet fram til, og si: velkommen etter!

Det har vært snakket så mye om forhandlingsretten. Er det slik å forstå at man i Jern og Metall oppfatter at den frie forhandlingsretten er gitt på båten for bestandig? Da har i tilfelle jeg personlig oppfattet dette feil, for jeg har oppfattet det som om det gjelder for denne avtaleperioden. Det må da vel kunne gå an for Jern og Metall å leve med denne problemstillingen i en periode uten at det blir en katastrofe.

Det er representanter her som representerer bransjer og forbund som har levd med dette i ti-år. Jeg er fristet til å stille et stort spørsmålsteget ved det en representant fra Jern og Metall sa om at lønnsutviklingen i hans forbund utelukkende er knyttet til produktivitetsøkning.

Svein Fjellheim, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, sa at det var en direkte feil forrige taler gjorde seg skyldig i når han henviste til at det ved Fjellheims bedrift var den angitte lønnsforskjell.

— Det jeg sa var at garantibestemmelsen kan resultere i denne lønnsforskjellen, noe også LO har uttalt i protokolltilførselen til denne saken.

Else Moe, Norsk Kommuneforbund, opplyste at hun representerte en lavtlønnsgruppe — vaskebetjeningen over det ganske land.

— De lønnstakere i denne gruppen som ligger dårligst an lønnsmessig, er folk som arbeider i byråene. Det er dem dere nå skal være med på å løfte.

Formannen sa i sin innledning at LO var blitt beskyldt for å bare «pusle» med lavtlønnsgruppene. Balstad nevnte at Jern og Metall fikk gjennomslag for sine lavtlønnsgrupper i 1907. Ja, vi kommer nå i 1980, og jeg håper da at dere kan ha litt sympati med oss og støtte det foreliggende forslag. Balstad sa også at det er ingen som kan leve av prinsipper. Det er greit, men det er heller ingen som kan leve av de små lønningspose-ne. Hus, lys og alle nødvendige varer betaler vi til den samme prisen som dere som tilhører de høytlønte.

Vår gruppe representerer mange enslige som finner det viktig å komme seg ut i arbeidslivet når de er blitt alene. Det de da kan kombinere med barnepass og hus, er vaskejobber. De prøver å klare seg selv på en liten lønn. Vi har vært tålmodige, kanskje fordi de største lavtlønnsgruppene er kvinner.

Jeg vil så sterkt jeg kan be dere om å støtte alle lavtlønnsgruppene ved dette tariffoppgjøret og stemme ja til det foreliggende forslag.

Oddvar Amundsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, ga uttrykk for at det ved dette — som ved forrige representantskapsmøte — var litt mye Jern og Metall.

— Det er klart at vi slutter opp om løsningen av problemene for de lavtlønte, men jeg synes faktisk det er å overdrive noe

når man her beskylder tillitsmenn for ikke å være solidariske med lavtlønnsgruppene. De problemene vi står overfor er mye mer nyansert enn som så. Det må i alle anstendighets navn være tillatt å si at det må være andre forbund og tillitsmenn fra bedriftene som må nyansere sitt eget syn på hele tariffoppgjørets innhold.

Jeg kommer selv fra en bedrift som i hovedsak har løst lavtlønsspørsmålet, i den forstand at vi har fått til en utjevning som alle stort sett er tjent med. Det er vel mulig at lokalplanets organisasjoner ikke har fulgt opp i den grad som LO sentralt gjennom sitt handlingsprogram i årevis har forfektet, nemlig å bygge ut fastlønssystemer, for igjen å skape utjevning. Da må det være galt å rette skytset mot ett eller to forbund.

Alle tillitsmenn er selvfølgelig glad for resultatet for de lavtlønte.

Forslaget fra Sekretariatet til uttalelse kan jeg ikke godta, fordi Tor Halvorsen selv sa at dette representantskapsmøte ikke skal anbefale eller vedta noe — hvilket en nesten skulle tro etter innleggenes innhold. Jeg synes det ville være å binde meg hvis jeg uten reservasjoner skulle godta ordlyden i Sekretariatets forslag. Dette gjelder f.eks. punktet hvor det står: «Representantskapet konstaterer at den oppgjørsform som ble valgt for inntektsoppgjøret 1980 har gitt reelle forbundsvise forhandlinger.»

Det ville være å beskjære et generelt tillegg på 1,60 netto, som vi fant det helt umulig å godta. Og da sier vel resten seg selv.

Jeg finner det vanskelig midt oppe i forhandlingene og diskusjonene på arbeidsplassen å binde meg til en uttalelse som jeg har flere reservasjoner til.

Svein Morgenlien, Sekretariatet: — LO-formannen åpnet sin innledning i dag med å understreke at lavtlønnsproblemet var det som måtte prioriteres ved dette tariffoppgjøret, noe det også var enighet om på forrige representantskapsmøte. Jeg er meget tilfreds med at Tor Halvorsen valgte nettopp denne åpningen på sitt innlegg. Det var også på møtet i desember bred enighet om at fagbevegelsen ville være best tjent med at man oppnådde å løse lavtlønnsproblemet forhandlingsveien. Ja, det ville vel være litt av en fallitterklæring for fagbevegelsen hvis man ikke skulle ha greid det.

Arbeidet hittil med dette spørsmålet, ble av LO-formannen

karakterisert som «puslearbeid», en uttalelse vi vel alle kan være enige om. I noen grad har man selvfølgelig ved tariffoppgjørene lyktes å forbedre de lavtløntes situasjon ved hjelp av det tradisjonelle lavtlønnsstillegget. Men det har aldri gått lang tid før de lavtlønte igjen har vært akterutseilt, slik at man ved neste tariffrevisjon har opplevd at de lavtløntes situasjon faktisk var enda dårligere enn ved forrige oppgjør.

Ved dette oppgjøret var man innforstått med at man denne gang måtte komme fram til mer konkrete resultater på dette området enn bare fagre ord. Man kunne ikke med utgangspunkt i de forventninger som var skapt ute på arbeidsplassene, komme ut av tariffoppgjøret uten å ha lagt et grunnlag for en varig løsning av lavtlønnsproblemet. Men i forhandlingene med Norsk Arbeidsgiverforening er det ikke bare for LO å håve inn med begge hender. Vi må også finne oss i å gi litt med den ene hånden. Det vil si, at skulle fagbevegelsen denne gang makte å oppnå noe virkelig konstruktivt for de lavtlønte, måtte LO også finne seg i visse innrømmelser. Det var selvsagt heller ingen i LOs forhandlingsdelegasjon eller i Sekretariatet som med lett hjerte gikk inn på den løsningen som ble aktuell. Men man anså fordelene for å være avgjort større enn ulemperne.

Jeg tror også man har en viss tilbøyelighet til å overdramatisere følgene av de innrømmelser som ble gjort fra LOs side. Det kunne kanskje være hensiktsmessig å ta det litt mer med ro, og se an tiden, slik at en hadde mer reell mulighet til å bedømme eventuelle virkninger.

Man er her kanskje med på å skape unødig uro og tvil omkring dette oppgjøret, uten at det kanskje viser seg å være grunnlag for det.

Jan Balstad, Sekretariatet: — Jeg oppfatter Riksmeklingsmannens forslag som det eneste forslag hvormed Riksmeklingsmannen kunne røkke ved det vedtak vi fattet på forrige representantskapsmøte. Jeg skjønner at forhandlingsutvalget kom i et dilemma, og jeg har full forståelse for de øvrige i forhandlingsutvalget, som så at de her hadde fått fullt gjennomslag for sitt krav, selv om det gikk ut over andre. Jeg forstår det godt, men jeg aksepterer det ikke. Det gjelder også Sekretariatet, og for den saks skyld også LO-ledelsen. Jeg kritiserer ingen, for jeg ser helt klart at man kom til et punkt hvor en måtte velge, og det er det valget jeg er uenig i.

Jeg er like mye imot aksjonsgrupper på ethvert grunnlag

som noen andre. Jeg tror ikke denslags tjener fagbevegelsens interesser. Jeg er for solidaritet, og jeg er for at denne forsamling skal kunne leve videre i vennskap. Men jeg er redd for at Stortinget skal blande seg inn i alt fagbevegelsen driver med, og jeg er redd for fagbevegelsens integritet.

Jeg tror mange av oss i denne debatten til en viss grad snakker forbi hverandre. Når LO-formannen sier at han går inn for den lokale forhandlingsretten, tror jeg han mener det. Men vi har nå kommet opp i en helt spesiell situasjon som er uhyre vanskelig, og som vi altså har forskjellige standpunkter til. Det har sammenheng med hele Jern og Metalls tariffpolitiske tradisjon. Og det er dét ikke Totland forstår. Verkstedsoverenskomsten er ikke noen konservativ tariffavtale. Den er den mest avanserte tariffavtale som finnes i Norge. Men den er blitt ødelagt av en utvikling som har rettet seg inn mot en helt bestemt type lønssystemer, og den som vi har valgt, i tråd med LOs handlingsprogram.

Til Odd Isaksen: Dine akkordsystemer har gått klar av alt dette, og ære være deg for det, men det er derfor du har stemt for dette.

Når det gjelder moderasjonslinjen, så har vårt forbund fra 1976 kommet langt ned på skalaen for lønnsutvikling. Det er kanskje mange som ikke tror dette, men se på statistikken. Vi har vist moderasjon, og vil fortsette å gjøre det.

Svenn Eriksen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: — På bakgrunn av de innlegg som har vært holdt, har jeg stilt meg en del spørsmål som jeg ikke har klart å finne svaret på. Hvorfor er det så sterk reaksjon fra medlemmene på arbeidsplassen mot reduksjonen av den frie forhandlingsretten? Hvorfor ble det så klart sagt fra på forrige representantskapsmøte at man ikke kunne akseptere innskrenkninger i den lokale forhandlingsretten? Man kan også spørre hvorfor Arbeidsgiverforeningen har brakt et så stort offer ved å åpne for løsning av lavtlønnsproblemet når de — som enkelte hevder — bare fikk igjen en bagatell.

Jeg tror svaret ligger i det jeg antydte i mitt forrige innlegg — at den lokale forhandlingsretten har stor betydning for lønnsutviklingen, ikke bare i Jern og Metall, men også i andre forbund. Det er ikke sikkert det er galt å legge om tariffspørsmålene slik forhandlingsutvalget nå har gjort ved å si at vi skal moderere oss, men da må det gjøres på en annen måte enn ved bare å neglisjere vedtak som blir fattet i Representantskapet.

Den såkalte uenigheten innen LO-familien ved dette oppgjøret, er blitt fyrt godt oppunder av Høyrepressen, og det får vi bare avfinne oss med. Og vi må kunne leve sammen i fred og fordragelighet heretter, og ikke gå og se surt på hverandre. Vi må kunne være uenige i store prinsipielle saker uten at det går ut over samholdet i fagbevegelsen.

Uansett hva resultatet av avstemningen over tarifforslaget blir, får vi håpe at resultatet blir det riktige og forsøke å gjøre det beste ut av det.

Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: — Enkelte har gitt uttrykk for sterk misnøye med resultatet av de forbundsvisе forhandlingene, noe også jeg forsåvidt gjorde i mitt første innlegg. Men vi må da huske på at dette var første gang vi forsøkte denne formen for en slags forbundsvisе oppgjør i et fellesoppgjør, så får man søke å løse andre problemer ved neste korsvei.

Jeg vil gi uttrykk for stor respekt for den holdning Kjemisk Forbund har vist i denne forbindelse. Det er også et forbund som rammes av eventuelle innskrenkninger i den lokale forhandlingsretten. Sammen med NNN og flere andre gikk Kjemisk Forbund inn for et forbundsvist oppgjør i 1980. Ved sin holdning her viser de nå at de i høst valgte å ta standpunkt til oppgjørsformen ut fra et ærlig syn om å hjelpe de lavtlønte. Dette er etter min oppfatning solidaritet i praksis.

Andre har avdekket at man tok standpunkt til en kombinert oppgjørsform fordi man utelukkende så sitt eget forbund tjent med en slik form. Dette får vi da bare ta til etterretning.

Hvis man arbeider for å få stemt ned det foreliggende forslag, viser man i praksis at man lite mener med snakket om løsning av lavtlønnsproblemet. Man er ikke villig til å ofre et komma for å heve de lavtlønte. Det som nå har skjedd er prinsipielle gjennombrudd for de lavtlønte.

I 1978, da oppgjøret gikk til lønnsnemnd, gikk de forbund som nå har reagert så kraftig, ganske stille i dørene.

Det har vært hevdet her at man ikke kan forstå at lønnsglidningen går ut over noen, noe som etter min oppfatning avslører en viss uvitenhet. De som ikke har lønnsglidning i tariffperioden, må være med på å betale lønnsglidningen ved hvert eneste tariffoppgjør. Også de som ligger langt nede på lønnskalaen er med på å betale lønnsglidningen i tariffperioden. At det er saklig uenighet om forslaget, må vi bare akseptere, men

vi kan ikke akseptere at man driver usaklig virksomhet for å få nedstemt et så godt forslag som det foreliggende.

Alle er enig om at vi må bevare et sterkt fellesskap, men det er de som nå arbeider for å få forslaget stemt ned ved å gå ut i streiker og legge opp til protestmøter, som setter fellesskapet på prøve.

Dette er en historisk sjanse til å få igjennom varige ordninger for de lavtlønte. Spørsmålet er hvorvidt vi skal ta vare på denne sjansen. Det er det vi skal ta standpunkt til. Jeg er redd for fagbevegelsens framtid hvis et slikt forslag som dette blir nedstemt.

Arne Nilsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: — Utkastet fra Sekretariatet gir inntrykk av at man i fremtiden kun skal gå inn for kombinerte samordnete oppgjør, og det vil jeg ta sterkt avstand fra. Det nevnes også frie forbundsvise tilpasningsforhandlinger.

Det er ikke lett for oss å kunne få vedtatt dette på arbeidsplassene når vi er i den situasjon, bl.a. på min bedrift, at de lavtlønte må være med på å betale 19 øre i lavtlønnstillegg til arbeidstakere som kanskje har en høyere lønn enn dem selv, men hvor bedriften slipper å betale. Her burde også bedriftene betalt 19 øre for å få opp de lavest betalte gruppene. Men vi har nå ved dette oppgjøret gått over fra pratestadiet til handlingsfasen når det gjelder løsningen av lavtlønnsspørsmålet. Det er imidlertid meget lett å føle seg urettferdig behandlet i sin egen arbeidssituasjon. Men ser man helheten og de store gruppene som får tillegg, får man være fornøyd med resultatet.

Sekretariatet — med Tor Halvorsen i spissen — må nå gjøre alt som er mulig for at 85-prosentregelen må komme inn på hver enkelt gruppe, og at dette blir avgjort før forslaget sendes til uravstemning. Hvis ikke er jeg redd for at det ikke vil bli vedtatt.

Selv om det er gitt en slags garanti for at prisstigningen ikke skal overstige 9½ prosent, har vi ingen garanti for at dette holder. Den frie forhandlingsretten er en av de viktigste deler av fagbevegelsens virksomhet og skulle vi miste den, så var det ikke lenger interessant å være tillitsmann. Vi har hårdnakkert kjempet for å få inn en regulering i året i vår bransje, men vi har ikke klart det. Vi har en stilltiende avtale på vår bedrift om å ta opp forhandlinger, noe jeg fortsatt håper vi kan gjøre. Forslaget om en inntektsreguleringslov vil vel også redusere forhandlingsretten. Når det gjelder 3-prosentregelen, så skal jo

bransjen sees under ett, og jeg ser det som vesentlig at man ikke her drar inn resultatet av forhandlingene som har vært ført tidligere.

Når det gjelder forslaget til uttalelse fra Sekretariatet, kan jeg ikke stemme for den i dens nåværende form.

Vi har ikke følelsen av at dette har vært frie forhandlinger. Vi har vært bundet på alle områder. Vi kan ikke som tillitsmenn komme hjem og si: Dessverre dere falt mellom to stoler! Man må vise solidaritet og hjelpe opp de gruppene som ligger lavt, og så får vi håpe på at 85-prosentregelen kommer inn.

Lars Haavik, Norsk Sosionomforbund: — Bare en kort kommentar til mitt forslag i anledning § 55 A i Arbeidsmiljøloven. Det er viktig at man her ikke bare ser på endringen i selve lovteksten, men også på kommentarene. En av grunnene til at denne loven har kommet opp igjen i Stortinget, er at det manglet vanlige forarbeider. Jeg vil henlede oppmerksomheten på én kommentar på side 15 i innstillingen, hvor det står: «Flertallet er derfor av den oppfatning at hensynet til institusjonens formål må vernes, og at de stillinger ved institusjonen som er av direkte betydning for oppfyllelse av formålet må kunne unntas fra lovens hovedbestemmelse om ikke-diskriminering.»

Jeg mener ikke at flertallets forslag er noen voldsomt radikale endringer i forhold til den gamle loven, men den gamle loven har skapt usikkerhet.

Den endrede lovbestemmelsen, sammen med disse kommentarene, gjør at vi står i en svakere situasjon. Arbeidsmiljøloven skal beskytte arbeidstakerne, ikke arbeidsgiverne — og det er det man beveger seg et lite stykke over mot, etter min mening.

Jeg tror det er viktig at Representantskapet nå handler raskt, for om en uke eller to kan det være for sent. Derfor vil jeg stemme imot at dette forslaget bare skal oversendes Sekretariatet. Jeg mener vi bør stemme over det nå i dag.

Olav Markussen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. — Lavtlønnspørsmålet er et spørsmål både forbundene og LO har arbeidet med i en årrekke. På møtet i desember hevdet tilhengerne av forbundsvise oppgjør at det var den eneste oppgjørsformen som kunne løse deres problemer. I dag har hele dette bildet snudd seg, og de representante-

ne som dengang ville ha forbundsvise oppgjør, priser seg nå lykkelig for resultatet av oppgjøret.

Forslaget er i sin helhet ikke godt nok, men det er en modell å bygge videre på, med den erfaringen vi nå har fått.

Til Jan Balstad: Jeg er klar over at Jern og Metall har vært et forbund som har gått foran ved mange revisjoner, men når det gjelder perioden på to år, så se litt stort på oppgjøret denne gang til fordel for de lavtlønte!

I forslaget til uttalelse fra Sekretariatet har jeg merket meg avsnittet nederst på side 2, hvor det står «... og har gitt reelle forbundsvise forhandlinger». Det er i grunnen et spørsmål jeg ikke kan ta noe særlig standpunkt til fordi jeg ikke kjenner fullt ut hva som har foregått ved disse forhandlingene i de enkelte forbund. Det kunne kanskje for oss som ikke har nok kjennskap til saken ha vært en fordel om denne setningen ble tatt bort. Men i det store og hele vil jeg likevel stemme for forslaget til uttalelse fra Sekretariatet, og jeg håper at min henstilling til Jern og Metall blir tatt til følge.

Dirigenten konstaterte deretter at debatten var avsluttet. Det var i alt 33 innlegg til LO-formannens innledning.

I forbindelse med Wilhelm Thoresens spørsmål til Kjell Christoffersen om på hvilket nivå man i Grafisk Forbund regnet lavtlønn, opplyste dirigenten at det bl.a. i kartonasjeindustrien var lønninger på 24–25 kroner pr. time.

Dirigenten ga deretter ordet til LO-formannen for en oppsummering av debatten.

Tor Halvorsen: — Vi har naturlig nok hatt en omfattende debatt på bakgrunn av tarifforslaget som nå ligger til behandling, henholdsvis i den offentlige og kommunale sektor og det som står igjen i den private sektor.

Innledningsvis vil jeg si at vi har liggende foran oss tarifforslag som er tilpasset den økonomiske situasjon i vårt samfunn, og tilpasset vårt konkurranseforhold — og som på ingen måte har svekket konkurranseevnen og de bedringer som vi fikk i 1978 og 1979. Vi har et forslag som ut fra dette vil styrke den sysselsettingspolitikken vi har ført her i Norge, og som muligens kan gi bedre sysselsetting i 1980 enn vi hadde i 1979. Vi har et forslag hvor vi har kommet fram til stabilisering av kjøpekraften for indeksfamilier med inntil 80 000 kroner i årsinntekt. Og vi har fremfor alt et forslag hvor lavtlønnsprofilen synes å være helt klar.

Og jeg har følelsen av, i likhet med hva som var tilfelle på representantskapsmøtet i desember, at det i realiteten er bred enighet også i forbundene om disse spørsmål. Derimot har vi fått en diskusjon om de to hovedspørsmålene: forholdet til de lavtlønte — lavtlønnstillegget og garantiordningen — og forholdet til den lokale forhandlingsretten.

Lavtlønnsordningen vi har kommet fram til er ikke noen endelig løsning, men det er i aller høyeste grad et resultat vi kan arbeide videre på. Vi har ikke fått noen garanti som sikrer det individuelle rundt omkring på våre arbeidsplasser. Vi har fått en garantiordning som gir mulighet for gjennomsnittsbetraktninger, men det er helt klart at målsettingen må være å arbeide videre med dette. Jeg viste i min innledning her til de prinsipielle ting som Jern og Metall i sine forbundsvise forhandlinger har søkt å komme inn på. De har heller ikke denne gang kommet fram til forslag som er akseptable, men de har i hvert fall reist problemstillingen, og vel også — selv om taket/gulvet er lagt — fått innfridd visse ting.

Det er helt klart at lavtlønnsproblemene ikke ensidig lar seg løse ved sentrale forhandlinger, ei heller forbundsvise forhandlinger.

Det er riktig som Wilhelm Thoresen ga uttrykk for, at skal man løse lavtlønnsproblemet, er det et spørsmål om solidaritet innenfor LO-familien, solidaritet innenfor det enkelte forbund, og det er selvfølgelig også spørsmål om solidaritet innenfor den enkelte bedrift og arbeidsplass.

Det er kanskje her man nå i sterkere grad enn tidligere får presentert problemene, bl.a. ved at vi har differanser innen én og samme overenskomst fra 25 til 50 kroner i timen. Her bør man kunne gjøre noe også på det lokale plan.

Inntil man kommer inn på en individuell garanti, så vil en måtte leve med disse problemene. Selv om man får garantiordningen ned på grupper, så vil den ha svakheter når det gjelder ting som dette.

Når det gjelder spørsmålet om lokale forhandlinger, er det også helt klart at dette er forankret i vårt handlingsprogram, — et handlingsprogram som vi alle stiller oss bak. Vi mener det er riktig at det i et desentralisert økonomisk system skal være muligheter til lokale drøftelser om lønnsforholdene.

På den annen side er det klart at forslaget som foreligger ik-

ke går inn på prinsipiell avstandtagen til den lokale forhandlingsretten. Jeg vil gjerne være med og forsvare den lokale forhandlingsretten. Men vi bør også være klar over at vi fra 1974 har hatt en utvikling hvor to tredjedeler av inntektsutviklingen har kommet ved lønnsjustering og en tredjedel ved tariffrevisjonen. Da skapes det en skjev lønnsutvikling enn man ville ha fått hvis man hadde hatt en annen fordeling på dette. Det har medført at statistikken over lønnsutviklingen i de siste ti årene viser at det har blitt et større gap mellom de laveste og de høyeste inntekter. Da er vi også ifølge vårt handlingsprogram forpliktet til å gå inn for en solidarisk lønnspolitikk og forsøke å jevne ut de store avstandene som er til stede innenfor våre respektive lønssystemer. Det er også en viktig del av vårt handlingsprogram, som det er både nødvendig og viktig å ha i mente når man står i de reelle forhandlinger.

Forhandlingsutvalget sto hele tiden fast ved de forutsetninger Representantskapet trakk opp foran tariffoppgjøret. Det ble klart og tydelig hevdet både i forhandlinger og i meklinger inntil Riksmeklingsmannen framla sitt endelige forslag.

Jan Balstad understrekte at selv om han er prinsipielt uenig, så aksepterer han den vanskelige situasjon forhandlingsutvalget kom i.

Jeg tror det hadde vært vanskelig for forhandlingsutvalget å møte Representantskapet hvis det hadde sagt nei til det foreliggende forslag med den lavtlønnsinnretningen som ligger i forslaget. Det er dette som er realitetene.

Når meklingsmannen da til syvende og sist presenterte et forslag — og det er spørsmål om dette eller intet forslag — da går det ikke an å si at vi aksepterer enkelte deler, men ikke andre. Man må da foreta en helhetsvurdering. Flertallet i forhandlingsutvalget og i Sekretariatet var av den oppfatning at når vi ser Representantskapets vedtak som en helhet, ville det være riktig å anbefale forslaget fremfor å si nei og ikke få en løsning på de lavtlønnsproblemene som vi har vært opptatt av i så mange år.

Det har vært gitt uttrykk for at man har gått bort fra Representantskapets vedtak. På ett punkt har Riksmeklingsmannen rørt ved den lokale forhandlingsretten, nemlig ved å redusere lokale forhandlinger til én gang der hvor man hadde flere forhandlinger. Vi beklager selvfølgelig at det var slike ting i meklingsmannens forslag. Men jeg håper og tror at alle forstår bakgrunnen for den vurderingen forhandlingsutvalget måtte ta. Jeg tror at de sterke forbundene som har greid å arbeide lo-

kal forhandlingsrett inn i tariffavtalene gjennom tidene, sikkert vil kunne løse sine problemer i tiden fremover. Jeg tror at med det vi generelt sett nå har fått inn i avtalene, vil det i mye større grad kunne bli enighet om den tariffpolitikken vi skal føre i framtida.

Under debatten har det vært reist spørsmål om den videre behandling av tariffforslagene. La det være klart at vi har gått inn i et samordnet kombinert oppgjør med frie forbundsvisse forhandlinger, dvs. forhandlinger i henhold til Arbeidstvistlovens bestemmelser. I henhold til disse bestemmelser har meklingsmannen rett til å fremme forslag, og også rett til å koble avstemningene.

Jeg tror det er galt at Representantskapet i dag tar noen endelig stilling til dette. Jeg kan opplyse at det også er forbund som har anbefalte forslag som ber om å bli holdt utenfor i en kobling. Vi vet også at det er arbeidsgiverorganisasjoner som ikke har villet anbefale forslagene. Og med det som utgangspunkt tror jeg det er riktig som meklingsmannen har gitt uttrykk for, at han vil se helheten i meklingen før han bestemmer seg for hva som skal gjøres. Vi har tidligere i Sekretariatet drøftet saken, og er innstilt på at Sekretariatet skal gjennomdrøfte saken før vi i tråd med Arbeidstvistloven gir råd til meklingsmannen om hva vi mener om situasjonen.

Det har vært mange sitater her i dag, men jeg vil vise til at det klart ble gitt uttrykk for fra min side ved avslutningen av representantskapsmøtet 14. desember, at et samordnet oppgjør av den karakter vi gikk inn i, med en felles økonomisk ramme, tilsa en koblet avstemning når alle forbundene hadde kommet fram til forslag. Så kan man selvfølgelig definere hva som ligger i å komme fram til et forslag, om det nødvendigvis må være et anbefalt forslag, eller om den retten meklingsmannen har til å fremme forslag, er inne i dette bildet.

Det har også vært hevdet at man muligens burde ha innkalt Representantskapet på nytt. I den anledning vil jeg gi uttrykk for at da vi var kommet så langt i forhandlingene med Norsk Arbeidsgiverforening at vi ikke så noen muligheter for å komme videre, ble det holdt et ekstraordinært sekretariatsmøte hvor vi drøftet hele situasjonen. Spørsmålet var da enten å innkalle Representantskapet på nytt eller å bryte forhandlingene og komme i mekling. Det ble gitt klart uttrykk for på dette møtet at hvis vi brøt forhandlingene og gikk i mekling, var det for sent å gå tilbake til Representantskapet og omgjøre oppgjørsformen. Da var man nemlig underlagt Riksmeklingsmannen

og Arbeidstvistlovens bestemmelser. På sekretariatsmøtet var det et enstemmig vedtak om at vi skulle bryte forhandlingene og gå inn i mekling i henhold til Arbeidstvistlovens bestemmelser, med de rettigheter og plikter loven innebærer. Det ble ikke på sekretariatsmøtet reist noe forslag om å innkalle Representantskapet til nytt møte.

Jeg vil til slutt gi uttrykk for at jeg tror det er riktig og nødvendig i den nåværende situasjon at Representantskapet gir en uttalelse. Representantskapet er ikke det organet som skal si fra til medlemmene om de skal vedta eller ikke vedta de forslagene som foreligger. Men Representantskapet er det organet som skal ta stilling til om man har fulgt opp de retningslinjer og prinsipper vedtaket fra desembermøtet innebar. Og jeg tror det er nødvendig både for forhandlingsutvalget og for Sekretariatet at et slikt vedtak blir gjort.

Selv om det i forslaget fra Sekretariatet til uttalelse er blitt brukt formuleringer som både går på de forbundsvisе forhandlinger og på oppgjørsformen, er det også helt klart at oppgjørsformen i framtidige tariffoppgjør blir å behandle i Representantskapet på vanlig måte, og at det er Representantskapet som til enhver tid foran tariffrevisjonene skal ta stilling til oppgjørsformen ut fra den aktuelle situasjon vi befinner oss i. Vedtakelsen av det foreliggende forslag til uttalelse binder overhodet ikke opp framtidige oppgjørsformer. Det vi slår fast er at vi har prøvd en ny oppgjørsform. Og når alt skal tas i betraktning, kan vi vel være enig om at dette har gått bedre enn vi fryktet på representantskapsmøtet i desember.

På den bakgrunn synes jeg det er riktig av Representantskapet å godta forslaget til uttalelse. Jeg har full forståelse for synspunktene som ble fremmet fra Grafisk forbund. Jeg er helt enig i at man fra Norsk Arbeidsgiverforenings side overhodet ikke har bidratt til å få løst dette på en tilfredsstillende måte for alle områder. Vi har i stor grad vært avhengig av Riksmeklingsmannen også i de forbundsvisе forhandlingene. Meklingsmannen og meklingsinstitusjonen har vokst enormt ved dette oppjøret.

Dirigenten opplyste at det forelå sju forslag.

Han foreslo at man først ble enig om behandlingen av to av de forslagene som ikke direkte hadde tilknytning til Sekretariatets forslag til uttalelse. Det gjaldt forslaget fra *Lars Haavik*, Norsk Sosionomforbund, vedrørende Arbeids-

miljølovens § 55 A, og forslaget fra *Odd Bach* om koblings-spørsmålet.

Lars Haaviks forslag har følgende ordlyd:

«Stortinget skal i løpet av kort tid behandle Arbeidsmiljøloven på ny, og eventuelt foreta endringer av denne.

Innstillingen fra Kommunal- og arbeidsmiljøkomiteen foreligger nå. Både flertallet og mindretallet foreslår endringer i § 55 A. Flertallets innstilling er den minst ytterliggående, men begge forslag svekker den nåværende paragraf.

Representantskapet støtter i denne situasjonen Regjeringens innstilling som gikk inn for å opprettholde nåværende § 55 A, og avviser innstillingene fra både flertallet og mindretallet i Kommunal- og arbeidsmiljøkomiteen.

Representantskapet pålegger Sekretariatet å fremme dette syn overfor Stortinget.»

Dirigenten syntes det var vanskelig å forlange av Representantskapet at det skulle ta endelig stilling til dette problemet, da man ikke helt kjente detaljene i de forskjellige fraksjonenes forslag. Det naturlige ville være å oversende forslaget til Sekretariatet.

Haraldseth opplyste at LO på et tidlig tidspunkt hadde bedt Kommunal- og arbeidsdepartementet om å få eventuelle endringer av § 55 A til høring. Vi hadde departementets bekreftelse på dette.

Dirigenten forsikret Haavik om at man både i administrasjonen og i Sekretariatet skulle behandle saken så hurtig som mulig, slik at LO fikk uttale seg før avgjørelsen.

Han foreslo derfor Lars Haaviks forslag oversendt Sekretariatet.

VEDTAK: Det ble mot 1 stemme vedtatt at Lars Haaviks forslag oversendes Sekretariatet.

Odd Bach's forslag:

«Representantskapet pålegger sekretariatet å motsette seg at Riksmeklingsmannen benytter Arbeidstvistloven § 35, pkt. 7 til kobling av anbefalte og ikke anbefalte forslag ved uravstemningen.

Det er representantskapets forutsetning at felles avstemning bare må skje for de forbund/sektorer som har kommet frem til anbefalte forslag.»

Dirigenten ga uttrykk for håp om at man etter formannens innlegg, kunne akseptere at forslaget fra Bach også ble oversendt Sekretariatet.

VEDTAK: Odd Bachs forslag ble enstemmig vedtatt over-
sendt Sekretariatet.

Kjell Christoffersens forslag går ut på å endre ordet «vanskeliggjort» til «umuliggjort» i 1. avsnitt, 7. linje.

Dirigenten fant det rimelig å støtte Christoffersens forslag, og anbefalte denne endringen i Sekretariatets forslag.

VEDTAK: Det ble enstemmig vedtatt å endre ordet «vanskeliggjort» til «umuliggjort».

Fra Kjell Martinsen, Bygning, forelå følgende forslag:

«Samordning av Bach's forslag

Representantskapet sier seg tilfreds med at samme ramme og profil har hatt gjennomslagskraft for oppgjørene i både privat, statlig og kommunal sektor.

Representantskapet ser det som viktig at fagbevegelsen foran hvert oppgjør kan velge mellom flere oppgjørformer. Det er av stor betydning at forbundene ... osv.»

Dirigenten spurte om man kunne anse Martinsens forslag som en redigeringssak, og at man fikk fullmakt til å se på endringene i de to spesielle avsnittene, for deretter å oversende den til Sekretariatet.

VEDTAK: Det ble enstemmig vedtatt å oversende forslaget til Sekretariatet.

Arne Hasla har fremmet følgende forslag:

«Representantskapet sier seg tilfreds med deler av det resultat som foreligger ut fra prioriteringen av de lavest lønte.»

Dirigenten foreslo at det ble votert over Hasla's forslag til endring, og at det ble satt opp mot Sekretariatets forslag til tekst.

VEDTAK: Sekretariatets forslag ble vedtatt mot 12 stemmer.

Jan Balstads forslag er delt i to deler. *Dirigenten* opplyste at Jan Balstad tidligere hadde antydnet at hvorvidt han ville opp-

rettholde siste delen, var avhengig av formannens slutt-replik.

Til dette opplyste Jan Balstad at han trakk siste delen av forslaget tilbake.

Dirigenten refererte deretter Jan Balstads forslag til 4. avsnitt i uttalelsen i forhold til Sekretariatets forslag:

«Sett i forhold til Representantskapets krav, er hovedprioriteringen ivarettatt med et godt resultat.

Representantskapet beklager imidlertid at meklingsforslaget inneholder bestemmelser om den lokale forhandlingsretten som klart er i strid med Representantskapets uttrykkelige forutsetning for å gjennomføre et samordnet, kombinert oppgjør. Dette gjelder både den reduksjon i antallet lokale forhandlinger som ligger i Riksmeklingsmannens forslag, og N.A.F.'s mulighet neste år til å få inn i tariffavtalene bestemmelser om et lønnsglidningstak.

Det Representantskapet imidlertid legger mest vekt på, er det prinsipielt uakseptable at enkelte forbunds tariffavtaler svekkes som følge av de samordnede forhandlinger.»

4. avsnitt i Sekretariatets forslag til uttalelse lyder som følger:

«Sett i forhold til Representantskapets vedtak er hovedprioriteringen ivarettatt med et godt resultat. I denne forbindelse må reduksjonen i den lokale forhandlingsrett sees som kun én del av det samlede resultat, og i forhold til innfrielsen av hovedprioriteringen av de lavtlønte.

Representantskapet konstaterer at begrensningen til én lokal lønnsforhandling gjelder *hvert av avtaleårene* i denne tariffperioden. Det må være en oppgave for fagbevegelsen at den gjennomsnittlige lønnsglidningen i LO—N.A.F.-området ikke overstiger den beregningsmessige forutsetning om 3 prosent for kalenderåret 1980.»

VEDTAK: Sekretariatets forslag til 4. avsnitt ble vedtatt mot 13 stemmer.

Det gjensto da ett forslag, *Ann Jorid Thingvolds* forslag, med følgende ordlyd:

«Representantskapet konstaterer at enkelte aksjonsgrupper gjennom annonsekampanje vil forsøke å påvirke medlemmene til en NEI-holdning ved uravstemningen.

Representantskapet vil på denne bakgrunn henstille til det enkelte medlem å vurdere sin stillingstagen til forslaget ut fra den dokumentasjon og tilrådning de respektive forhandlingsutvalg og forbundsstyrer fremkommer med.

Aksjonsgrupper har ingen plass innenfor fagbevegelsens organisatoriske aktivitet.»

VEDTAK: Ann Jorid Thingvolds forslag ble vedtatt mot 2 stemmer.

Dirigenten foreslo deretter at man foretok en endelig voting over Sekretariatets forslag til uttalelse.

VEDTAK: Forslaget til uttalelse ble vedtatt mot 13 stemmer.

Den endelige uttalelsen har dermed følgende ordlyd:

«Representantskapet sier seg tilfreds med det resultat som foreligger ut fra prioriteringen av de lavest lønte. Det har vist seg mulig å få en bedre løsning for disse gruppene ved oppgjøret 1980 enn ved tidligere oppgjør. De forbundsvisе forhandlingene har for flere områder gitt muligheter til å forsterke denne sosiale profilen. For enkelte områder har imidlertid N.A.F.'s holdning umuliggjort tilfredsstillende resultater.

Tariffavtalene har igjen vist seg å være nyttige virkemidler for sosial omfordeling. Dette reiser interessante perspektiver med utgangspunkt i de overføringsordninger som er innført. Representantskapet sier seg videre tilfreds med at myndighetenes bidrag i så sterk grad har forsterket den sosiale profilen gjennom en markert økning av barnetrygden.

Representantskapet tar til etterretning at arbeidsgiverne har avvist tilsvarende solidariske overføringsordninger mellom bedriftene som den trekk- og overføringsordning lønsmottakerne har forpliktet seg til av hensyn til bedriftene med svakest lønnsevne.

Representantskapet konstaterer at det generelle tillegg og lavtlønnsordningene sammen med myndighetenes tiltak vil opprettholde kjøpekraften på 1979-nivå for barnefamilier med gjennomsnittsinntekter. Representantskapet forutsetter at myndighetene fører en stram prispolitikk og påtar seg et særlig ansvar for at prisforutsetningen på 9,5 prosent blir overholdt.

Sett i forhold til Representantskapets vedtak er hovedprioriteringen ivarettatt med et godt resultat. I denne forbindelse må reduksjonen i den lokale forhandlingsrett kun sees som én del av det samlede resultat, og i forhold til innfrielsen av hovedprioriteringen av de lavtlønte.

Representantskapet konstaterer at begrensningen til én lokal lønnsforhandling gjelder *hvert av avtaleårene* i denne tariffperioden. Det må være en oppgave for fagbevegelsen at den gjennomsnittlige lønnsglidningen i LO—N.A.F.-området ikke overstiger den beregningsmessige forutsetning om 3 prosent for kalenderåret 1980.

Representantskapet konstaterer at N.A.F. avviste kravet om tidfesting av utvidet ferie. Representantskapet vil vise til Handlingsprogramets forpliktelser, og at Regjeringens og Det norske Arbeiderpartis programmer har tilsvarende formuleringer. Representantskapet ber om en snarlig politisk avklaring og vil peke på mulighetene for en gradvis gjennomføring av reformen.

Representantskapet oppfordrer Stortinget til å vise respekt for de foreliggende forhandlings- og meklingsresultater ved behandlingen av forskriftene til inntektsreguleringsloven. Fagbevegelsen kan ikke akseptere at forskriftene gir fordeler for de uorganiserte, ut over de utbe-

talinger arbeidsgiverne skal ut med etter Riksmeklingsmannens ramme-forslag for LO—N.A.F.-området.

Representantskapet sier seg tilfreds med samordningen, og at samme rammer og profil har hatt gjennomslagskraft for oppgjørene i både privat og offentlig sektor.

Representantskapet konstaterer at den oppgjørsform som ble valgt for inntektsoppgjøret 1980 har gitt reelle forbundsvisе forhandlinger. Dette vil være av betydning for framtidige oppgjør og bety en utvidelse av de alternative muligheter.

Representantskapet ser det som viktig at fagbevegelsen foran hvert oppgjør kan velge mellom flere oppgjørsformer. Det er av stor betydning at forbundene ut fra sin spesielle situasjon, kan få fremmet «merkesaker» for det enkelte forbund. Med inntektsoppgjøret 1980 er det lagt et godt grunnlag for en fornyet debatt om den kombinerte og samordnede oppgjørsform. Representantskapet regner med at dette kan bli et sentralt tema for Kongressen i 1981.

Under disse forutsetninger er det viktig å se hele rammeforslaget og de forbundsvisе forhandlinger i sammenheng slik det er kommet til uttrykk i forhandlingsdelegasjonens og Sekretariatets foreløpige anbefalinger.

Representantskapet konstaterer at enkelte aksjonsgrupper gjennom annonsekampanje vil forsøke å påvirke medlemmene til en NEI-holdning ved uravstemningen.

Representantskapet vil på denne bakgrunn henstille til det enkelte medlem å vurdere sin stillingstagen til forslaget ut fra den dokumentasjon og tilråding de respektive forhandlingsutvalg og forbundsstyrer fremkommer med.

Aksjonsgrupper har ingen plass innenfor fagbevegelsens organisatoriske aktivitet.»

AVSLUTNING

Dirigenten, Leif Haraldseth, ga deretter ordet til LO-formannen til avslutning.

Tor Halvorsen ønsket den nye hovedkassereren, *Svein-Erik Oxholm*, velkommen til sin «nye post» i LO.

Den avtroppende hovedkasserer, *Thor Andreassen*, ble takket for sin innsats i de tre årene han har vært i LO.

— Han har bl.a. vist oss hvordan en hovedkasserer også kan presentere regnskapene på en måte som folk flest forstår. Han har gått nye veier, og vært opptatt av å finne nye tekniske løsninger både i dataspørsmålet innenfor fagbevegelsen og på videreutvikling av det interne telefonopplegget.

Thor Andreassen ble videre ønsket til lykke med sin nye stilling i Samvirke.

Tor Halvorsen ønsket også den nyansatte revisor, *Thorstein L. Pedersen*, velkommen til arbeidet i LO, likeså de to nye distriktssekretærene i henholdsvis Bergen og Kirkenes, *Rolf Solberg Thorsen* og *Leif Laurila*.

— Jeg vil også gjerne nevne én ting som jeg tror vil få stor betydning, nemlig Representantskapets prinsippvedtak om opprettelsen av nye distriktskontorer. Det betyr at det skal være et distriktskontor i hvert fylke og en distriktssekretær som skal være ansvarlig for de faglig/politiske oppgaver som fagbevegelsen står overfor i de respektive fylker. Det må være riktig og nødvendig at vi bygger ut vårt organisasjonsapparat i distriktene.

I diskusjonen om den faglige og politiske situasjon har selv-sagt tariffoppgjøret stått i fokus. Det kan nok hende at det i debattens hete har vært sagt ting som kanskje enkelte synes kunne vært sagt annerledes.

Jeg vil til slutt nevne den måten Jan Balstad og Svenn Eriksen avrundet dette på: Uansett hvordan dette vil gå — om forslaget blir vedtatt eller forkastet — så skal vi i fagbevegelsen leve videre sammen.

Til slutt takket Tor Halvorsen for møtet og ønsket representantene vel hjem.

Møtet ble hevet kl. 19.15.

Navneliste

Følgende representanter møtte:

Arbeiderpartiets Presseforbund:
Magne Bjørnerud, Skien.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og tekniske Funksjonærer:
Arne Aasvistad, Oslo, Olav Markussen, Greåker.

Norsk Arbeidsmandsforbund:
Ole Flesvig, Oslo, Ole Bergsrønning, Løkken Verk, Alf Johansen, Brøstadbotn, Arvid Øygård, Mosjøen, Kjell A. Hauger, Gran, Reidun Johansen, Moss.

Norges Befalsforbund:
Theodor Theodorsen, Oslo.

Bekledningsarbeiderforbundet:
Bjarne Bårdsen, Oslo, Torbjørn Simonsen, Sandefjord, Ingeborg Jacobsen, Drammen.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:
Kjell Martinsen, Oslo, Villy Jacobsen, Oslo, Knut Mansås, Oslo, Willie Kristensen, Oslo, Lars Eide, Haugesund, Gudmund Gyberg, Kristiansand S., Randolph Vikan, Bangsund.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:
Kåre Haga, Oslo, Gunnar Grimnes, Oslo, Gunnar Andersen, Oslo, John Erik Eriksen, Halden.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:
Reidar Albertsen, Sofiemyr.

Norsk Grafisk Forbund:
Per Thorkildsen, Oslo, Gunnar Kokaas, Oslo, Kjell Christoffersen, Horten.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:
Kåre Dahlberg, Oslo.

Handel og Kontor i Norge:
Rolf Lundell, Oslo, Bjørn Hansen, Sarpsborg, John Ravnaas, Oslo, Knut H. Bjaaland, Heistad, Brit Kvaale, Trondheim, Ann Jorid Thingvold, Tromsø, Hilmar Olsen, Gjøvik.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:
Martin Tveiten, Bergen, Arne Løken, Oslo.

Norsk Jernbaneforbund:
Leif Thue, Oslo, Enok B. Skramstad, Elverum, Alf Haugen, Trondheim, Hal-dor Krokeide, Nesttun.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:
Jan Balstad, Oslo, Harald Hansen, Oslo, Svenn Eriksen, Tønsberg, Finn Andersen, Oslo, Steinar Eidsvik, Hagavik, Johan Gjølme, Stavanger, Gunvor Lø-ver, Kongsberg.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Wilhelm Thoresen, Oslo, Olav Kjøbstad, Oslo, Henning Måredal, Høyanger, Helge Paulsen, Aspelund, Erling Ask, Vestfossen, Arne Nilsen, Askim, Anna Låg, Vestfossen.

Norsk Kommuneforbund:

Alf Gundersgård, Oslo, Else Moe, Oslo, Reidar Karlsen, Øverbygd, Kåre B. Strandlie, Reinsvoll, Gunner Bertelsen, Gressvik, Edel Myhre, Trondheim, Arnt Bækholt, Stavanger.

Lensmannsetatens Landslag:

Ronald Tønnes, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

Gunnar Tønder, Lørenskog.

Norsk Musikerforbund:

Sigurd Lønseth, Oslo.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Rolf Frøysland, Oslo, Ruth Kolstad, Oslo, Erling Berg, Honningsvåg, Svein Fjellheim, Stavanger, Rolf Svestad, Flatåsen.

Norsk Olje- og Petrokjemiforbund:

Lars A. Myhre, Stavanger.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Arne Marthinsen, Oslo, Torger Seland, Skien, Oddvar Amundsen, Grålum.

Postfolkenes Fellesforbund:

Odd Reigstad, Den Norske Postorganisasjon, Erling Sandberg, Norsk Postforbund.

Norsk Sjømannsforbund:

Kåre Kristoffersen, Oslo, Kaare Kjæraas, Sandefjord, Bernt Midtbø, Bergen, Olav Bjørklund, Tromsø, Willy Syversen, Fredrikstad.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund:

Magne Johannessen, Oslo.

Norsk Sosionomforbund:

Lars Haavik, Oslo.

Norsk Sufflørforbund:

Eva Melgaard, Oslo.

Telefolkenes Fellesforbund:

Ove Ragnar, Norsk Tele Tjeneste Forbund, Viggo Kristiansen, Telegrafmennes Landsforbund.

Norsk Tjenestemannslag:

Johnny Jacobsen, Oslo, Bjarne Ingsøy, Oslo, Håkon Holgernes, Landås, Mons Erik Holtbakk, Røyken, Inger Kj. Jensen, Holmestrand, Kari Pedersen, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund:

Arne Hermansen, Oslo, Ole Foshaug, Bakkehaug, Odd Bach, Oslo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

Anton Solheim, Oslo.

FYLKENES REPRESENTANTER:

Akershus Fylke:

Odd M. Lundquist.

Aust-Agder Fylke:

Arne Hasla.

Buskerud Fylke:

Kristoffer Løvlid.

Finnmark Fylke:

Ivar Nilsen.

Hedmark Fylke:

John Borgen.

Hordaland Fylke:

Yngvar Helle.

Møre og Romsdal Fylke:

Ottar Kaldhol.

Nordland Fylke:

Liv Johansen.

Oppland Fylke:

Tron Strand.

Oslo Fylke:

Ivar Ødegaard.

Rogaland Fylke:

Johnny Håkon Mageland.

Sogn og Fjordane Fylke:

Kåre Bruflat.

Telemark Fylke:

Torolf Mathisen.

Troms Fylke:

Sigmund Lorentsen.

Nord-Trøndelag Fylke:

Svein Edvardsen.

Sør-Trøndelag Fylke:

Jan Inge Åsmul.

Vest-Agder Fylke:

Nils Haaland.

Vestfold Fylke:

Arne Marum.

Østfold Fylke:

Leo Johannessen.

Sekretariatet:

Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Thor Andreassen, Liv Buck, Øystein Larsen, Finn Nilsen, Otto Totland, Arne Born, Einar Hysvær, Henrik Aasarød, Walter Kolstad, Roar Helgesen, Else Ørbæk og Eivind Strømmen.

Varamenn til Sekretariatet:

Svein-Erik Oxholm, Harriet Andreassen, Ole Knapp, Yngve Hågensen (disse fire møter som varamenn for formann, nestformann, hovedkasserer og 1. sekretær), Sverre Kortvedt, Arild Kalvik, Rolf Hauge, Olaf Axelsen, Nils H. Johannessen, Arthur Svensson, Odd Isaksen, Dagfinn Habberstad og Svein Morgenlien.

Statstjenestemannskartellet:
Albert Uglem.

LOs Kvinnesekretær:
Evy Boverud Pedersen.

Fagorganisasjonens Funksjonærgruppe:
Inger Halvorsen.

Revisjonsutvalget:
Harry Jørgensen, Jens Torp og Storm Lundberg.

DISTRIKTSKONTORENE:

LOs Distriktskontor i Bergen:
Finn Lien, Olav Lerø og Rolf Solberg Thorsen.

LOs Distriktskontor i Bodø:
Hans Nordahl Jensen og Odd M. Bakkejord.

LOs Distriktskontor i Drammen:
Thorbjørn Hagen.

LOs Distriktskontor i Førde:
John Bjarne Hjelmeland.

LOs Distriktskontor i Gjøvik:
Roar Løver.

LOs Distriktskontor i Hamar:
Aage Søgård.

LOs Distriktskontor i Kirkenes:
Leif Laurila.

LOs Distriktskontor i Kristiansand:
Aage Bjorvand og Arild Stokken.

LOs Distriktskontor i Molde:
Johnny Røed.

LOs Distriktskontor for Oslo og Akershus:
Øivind Hvattum.

LOs Distriktskontor i Porsgrunn:
Harald E. Olsen og Gerhard Lunde Larsen.

LOs Distriktskontor i Sarpsborg:
Rolf-Thore Hildebrandt.

LOs Distriktskontor i Stavanger:
Erling Høiland.

LOs Distriktskontor i Tromsø:
Svein Rasmussen.

LOs Distriktskontor i Trondheim:
Rikhard Haugen og Kjell Flønes.

LOs Administrasjon:
Egil Ahlsen, Gunnar Andersen, Tor Andersen, Artur Bruflat, Lars Buer, Johan-Ludvik Carlsen, Tore-Jarl Christensen, Karl Nandrup Dahl, Kai Ekanger, Knut Endreson, Sverre Englund, Svein Fjæstad, Rune Gerhardsen, Øistein Gulbrandsen, Steinar Halvorsen, Harry O. Hansen, Per Haraldsson, Thorleif Holth, Aksel Kloster, Bjørn Kolby, Ragnar Røberg Larsen, Kjell Lien, Arnulf Leirpoll, Erik Nilsen, Mirjam Nordahl, Mona Persvold, Børre Pettersen, Stein Reegård, Knut Ribbu, Odd Harald Røst, Kaare Sandegren, Arne G. Strangel, Olaf Sunde, Kjell Terkelsen, Eidar Trulsen, Richard Trælnes, Vesla Vetlesen og Kai Aagaard.

Norges Urmaker Svenneforbund:
Per Steinar Lundborg.

Samarbeidskomitéen DNA-LO:
Odvar Nordli, Reiulf Steen, Gro Harlem Brundtland, Ivar Leveraas og Trygve Bratteli.

Spesielt innbudte:
Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand, Parelius Mentsen og Thorleif Andresen.

Referent:
Berit Henriksen.

